

EUROBAROMETER 62

PUBLIC OPINION IN THE EUROPEAN UNION

AUTUMN 2004

ULUSAL RAPOR

TÜRKİYE

Bu araştırma Basın ve İletişim Direktörlüğü tarafından ısmarlanmış ve koordine edilmiştir.

Bu rapor Avrupa Komisyonu'nun Türkiye temsilciliği tarafından hazırlanmıştır.

Bu doküman Avrupa Komisyonu'nun görüşlerini yansıtmaz.

Tüm yorum ve görüşler raporu hazırlayan yazara aittir.

İÇİNDEKİLER

Giriş	3
I. Ana Sonuçlar	5
II. Türkiye Kamuoyunu Şekillendiren Belli Başlı Şartlar ve Çevre	11
III. AB Hakkında Bilgi Düzeyi, Bilgi Kaynakları ve Medya Etkisi	18
IV. AB'nin Algılanışı ve AB Üyeliğine Bakış	26
V. AB'nin Geleceği	39
VI. Dış Politika ve Savunma	46
VII. Sonuç	55
EK	
Araştırmada kullanılan soruformu	59

Giriş

Bu rapor Türk halkının Avrupa Birliği (AB)'ne, AB kurumlarına ve işleyişine bakışını, bu konulardaki bilgi düzeyini, AB'nin ve onunla ilişki içerisindeki Türkiye'nin geleceği hakkındaki görüşlerini üye 25 ve üye adayları diğer ülkeler ile karşılaştırmalı olarak vermeyi amaçlamaktadır. Araştırmada işlenen konuların kamuoylarındaki şekli ve kimilerinde zaman içerisinde gözlenen eğilimler gözden geçirilecek, benzerlikler ve ayrılan noktalar karşılaştırmalı olarak tespit edilecektir.

Araştırmada yer alan 1027 görüşme 9-26 Ekim 2004 tarihleri arasında kişilerle yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Kimi soruların geçmişte yürütülmüş Eurobarometre araştırmalarıyla karşılaştırarak zaman içindeki gelişmelerini izlemek mümkündür. Bu gibi sorularda hem zaman içerisinde Türkiye özelindeki gelişmeler ortaya konulacak hem de araştırmada yer almış diğer ülkelerdeki gelişmelerle karşılaştırma yapılacaktır.

Araştırmada kullanılan soruformu ekte verilmiştir.

Türkiye Örnekleminin Temel Özellikleri

9-26 Ekim 2004 içerisinde toplam 1027 kişiyle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de örneklem seçimi metropoliten ve kırsal-kent ayrımını iyi temsil etme yeteneğine sahip olunacak şekilde yapılmıştır.

Aşağıdaki Tablo 1 den de görüldüğü üzere AB üye ülkelerde biraz daha fazla kadın ile görüşülmüş iken Türkiye örnekleminde erkek oranı biraz daha fazladır. Türkiye örnekleminin %63'ü evli iken AB üyelerinde bu ancak %49dur. AB üye ülkelerinde boşanmışların oranı %6 iken Türkiye'de bu oran ancak %1dir. Benzer şekilde AB üye ülkelerinde dulların oranı (%9) Türkiye'dekinden (%5) fazladır.

Tablo 1 Örneklemin Demografik Özellikleri

Tablo 1 Örneklemin Demografik Özellikleri										
Medeni Hal	Evli	Tekrar evlenmiş	Bekar, şu anda partneriyle yaşıyor	Bekar, hiç bir partnerle birlikte yaşamamış	Bekar, daha önce bir partnerle birlikte yaşamış ancak şimdi yalnız yaşıyor	Boşanmış	Ayrı	Dul	Diğer	CY
AB 25	%49	%2	%9	%17	%4	%6	%2	%9	%1	%0
Türkiye	%63	%0	%2	%24	%1	%1	%0	%5	%3	%0
Cinsiyet	Male	Female								CY
AB 25	%48	%52								%0
Türkiye	%51	%49								%0
Çalışma Durumu	Kendi hesabına çalışan	Yönetici	Diğer beyaz yakalı	Mavi yakalı (işçi)	Evkadını	İşsiz	Emekli	Öğrenci	CY	
AB 25	%8	%10	%10	%21	%10	%7	%24	%9	%0	
Türkiye	%15	%3	%4	%12	%38	%7	%10	%11	-	
Oturulan yer	Kırsal alan veya köy	Küçük ve orta ölçekli il	Büyük ölçekli il							CY
AB 25	%32	%42	%25							%0
Türkiye	%44	%19	%36							%1
Sabit hatlı telefon	Var	Yok								CY
AB 25	%81	%19								%0
Türkiye	%81	%19								-
Cep telefonu	Var	Yok								CY
AB 25	%75	%25								%0
Türkiye	%71	%29								-

Türkiye örnekleminin %44'ü kırsal alan veya köyde otururken AB üyelerinde bu oran ancak %32'dir. AB üyelerinde küçük ve orta ölçekli illerde yaşayanların oranı (%42) Türkiye'dekinden (%19) oldukça daha yüksektir. Fakat Türkiye örnekleminde de büyük ölçekli illerde yaşayanların oranı (%36) Avrupa üyelerindekinden (%25) oldukça yukarıdadır.

Çalışma durumuna bakıldığında Türkiye örnekleminin ev kadını (%38, AB ülkelerinde ise %10) ve kendi hesabına çalışanların (%15, AB ülkelerinde ise %9) ağırlıklı olduğu görülmektedir. Türkiye'de görüşülenler arasında emeklilerin oranı (%19) AB üye ülkelerinden (%24) daha düşüktür. Benzer şekilde Türkiye'de yönetici, beyaz ve mavi yakalıların oranları da AB üyelerindekinden düşüktür. Genç nüfusun bir yansıması olarak öğrenci oranı Türkiye'de (%11) AB üyelerinden (%9) daha yüksektir.

Mal sahipliği ve iletişim kolaylığının bir yansıması olarak bakıldığında AB üye ülke örnekleriyle Türkiye arasında sabit hatlı telefonlarda hiçbir fark gözlenmezken AB ülkelerinde cep telefonunun hafif oranda daha yaygın olduğu gözlenmektedir. Ancak Türkiye örnekleminde de gözlendiği gibi cep telefonunun olmadığı bir hane ancak %29 oranındadır.

I. Ana Sonuçlar

Hayattan Memnuniyet

AB'ne üye ülkelerde genel olarak hayatından memnun olduğunu belirtenlerin oranı yaklaşık %81 düzeyinde iken bu oran Türkiye için %71 düzeyindedir.

Araştırmadaki 30 ülkeden ancak dokuzunda hayatından memnun olmayanların oranı Türkiye'den yüksektir.

Demokrasinin İşleyişinden Memnuniyet

AB üye ülkelerinde demokrasinin işleyişinden memnun olduklarını söyleyenlerin oranı %57 iken bu oran Türkiye'de ancak %49dur. AB'ndeki demokrasinin işleyişi üzerine değerlendirmeler istendiğinde üye ülkelerde memnuniyet %50nin altına inmekte ve bu konuda Türkiye kamuoyunun değerlendirmesiyle hemen hemen aynı düzeyi bulmaktadır.

Türkiye'de demokrasinin işleyişinden memnun olmadığını söyleyen %47'lik kitleden büyük oranda demokrasilerinin işleyişinden memnuniyetsizlik gösteren 12 ülke bulunmaktadır.

Gelecek Beklentileri

Türkiye kamuoyunun geleceğe bakışı AB kamuoyuna göre oldukça daha iyimserdir.

lkelerdeki ekonomik durum değerlendirmelerinde Türkiye'deki daha iyi beklentiler içindeki %43'lk kesime yaklaşan başka hiçbir üye ya da aday ülke bulunmamaktadır. AB geneli için iktisadi bir karamsarlık vardır.

Benzer şekilde evlerinin finanssal durumunu değerlendirmeleri istendiğinde hiçbir üye lkede Türkiye'den daha iyimser bir tablo gözlenmezken yalnızca aday ülkelerden Romanya %42 ve Kuzey Kıbrıs'da ise %40 gibi bir oranla Türkiye'den daha iyimser görünmektedirler.

lkelerinin işalışma durumlarının oldukça yıpranacağı beklentilerini dile getirenler kendi kişisel durumları için çok daha iyimser bir görünüm çizmekte ve durumlarının ağırlıklı olarak aynı kalacağını söyler görünmektedirler.

Ülkenin En nemli Sorunları

Karşı karşıya olunan en önemli iki sorun değerlendirmelerine bakıldığında ülke gündemlerinde görece farklılıklar açıkça orta çıkmaktadır. Türkiye kamuoyu için işsizlik ve ekonomik durum en başta görülen iki sorundur. Bunları açık farkla terör ve enflasyon izlemektedir. Eğitim ve sağlık sistemi sırasıyla %12 ve %9 luk kesimlerce ilk iki sorun arasında gösterilmektedir.

AB veTrkiye kamuoyları gündeminin arasında ilk iki sırasında işsizlik ve ekonomik durum vardır. Suç AB kamuoyunca nc Türkiye'de ancak yedinci sıradadır. Terör Türkiye'de nc AB kamuoyu gözünde de sağlık sistemi ve enflasyonla birlikte dördüncü sıradadır. G AB kamuoyunca beşinci sıraya konulurken Türkiye'de ancak dokuzuncu sıradadır.

lkeden lkeye sorunlara verilen önemde anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin işsizlik Birleşik Krallık ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nde pek nemsenmezken Türkiye ve Polonya da %74 gibi yükse bir oranla ilk ikiye sokulmaktadır. Ekonomik durum İrlanda'da pek nemsenmezken Kuzey Kıbrıs'ta %55 ile ilk ikiye girmektedir. Terör İspanya'da son bombalamalardan sonra %59 tarafından ilk ikiye sokulurken rneğin Türkiye'de %18 Hırvatistan'da ise ancak %1 tarafından ilk ikiye sokulmaktadır.

Avrupalı Kimliğe Yaklaşım

Türkiye kamuoyunun büyük çoğunluğu (%96) Türk olmaktan gurur duyduklarını belirtirken AB üyesi ülkelerde bu oran oldukça aşağıda %86 düzeyinde bulunmaktadır. Milli kimlikle benzer düzeyde gurur duyulan Slovenya ve Kıbrıs Cumhuriyeti dışında bu yüksek düzeyin de üzerinde milli kimlikleriyle gurur duyan üç ülke Yunanistan ve Finlandiya (%97) ile İrlanda'dır (%98).

Türkiye kamuoyunun ancak %48'i Avrupalı olmaktan gurur duyuyorum derken %7'si de kendilerini Avrupalı hissetmediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya dahil 30 ülke arasında daha düşük oranda Avrupalı olmaktan gurur duyduğunu söyleyen bir grup yoktur.

AB üyesi ülkelerde kendini Avrupalı hissetmeyene pek rastlanmazken Avrupalılıktan gurur duyanların oranı da %68'dir. Açık ki Avrupalı üst kimliğini benimseme açısından bakıldığında AB üyeleriyle Türkiye arasında önemli farklılıklar mevcuttur.

Yerel ve Avrupa Kimliği Karşılaştırması

Kuvvetle devam yerel bağlarla karşılaştırıldığında görece olarak Avrupa'ya bağlılığın AB ülkelerinde düşük olduğu söylenebilir (%67). Bu oran Türkiye'de ancak %27'dir ve bu 30 ülke arasındaki en düşük Avrupa'ya bağlılık oranıdır. Türkiye'den sonra en düşük oran Kıbrıs Cumhuriyeti'ndedir (%33).

Sol-Sağ İdeolojik Farklılaşması

Türkiye'de yaklaşık %38'lik bir kitle kendilerini ideolojik düzlemde sağda görürken ancak %33 kendini düzlemin soluna yerleştirmektedir. Yani kendini sağda gösterenler solda gösterenlerden %5 puan daha fazladır. Aynı soruya AB üyeleri açısından baktığımızda ise tam tersi bir eğilim gözlenmektedir ve Türkiye ile Kuzey Kıbrıs dışındaki tüm ülkelerde kendini solda görenler sağda görenlerden fazladır. Bir tek Finlandiya'da bu iki grup birbirine eşit çıkmaktadır.

Avrupa Bayrağının Tanınırlığı

AB'nin 12 yıldızlı sembolünü üye ülkelerde görüşülenlerin sadece %5'i görmediklerini söylerken Türkiye'de bu oran %39 gibi yüksek bir orandadır.

AB sembolünü gördüğünü söyleyenlere bu sembolün neyi temsil ettiği sorulmuştur. Bu soruya %83 (toplam örneklemin yaklaşık %49'u) gibi bir oranda Avrupa ve AB kurumları gibi bir yanıt alınmıştır. Oysa bu oran AB üye ülkelerinde yaklaşık 9 puan daha yukardadır (toplam örneklemin yaklaşık %86'sı).

Kısaca Türkiye'de AB sembolünün iki kişiden biri tarafından hemen hemen doğru algılanmasına karşılık AB üye ülkelerinde on kişiden 9'a yaklaşmaktadır.

Cevap verenlerin ancak %54 bu bayrağın Avrupa için iyi bir sembol olduğuna katılırken daha da düşük bir oranı (%50) iyi bir şeyi temsil ettiğine katılma eğilimindedir.

Kendini bu bayrak ile özdeşleştirenlerse ancak %30 düzeyindedir ki AB üye ülkelerinde bu oran oldukça daha yüksek ve %50 düzeyindedir.

Bu bayrağın ülkedeki kamuya ait binalarda milli bayrağın yanında yer alması görüşüne ancak %40 katılırken daha yüksek bir oran karşı görüştedir (%42). AB üye ülkelerinde ise %55 gibi bir kitle milli bayraklarının yanı sıra Avrupa Bayrağının da kamu binalarında yer almasına katılma eğilimindedirler.

AB Hakkında Bilgi Düzeyi

AB'ne üye 25 ülke bütününe bakıldığında kendi değerlendirmelerine göre görüşülenlerin %73 "bilgisiz" ve ancak %25 "bilgili" görünmektedir. Türkiye araştırmada yer alan 30 ülke arasında kendi değerlendirmelerine göre en yüksek oranda "bilgisiz" olan ülkedir (%83). Hollanda'da ise en yüksek oranda kendini bilgili olarak değerlendiren kitle bulunmaktadır (%41). Ancak burada bile açık bir çoğunluk (%58) kendini bilgisiz görmektedir. Yani 30 ülkenin hiçbirinde kendini bu konuda "bilgili" gören kitle çoğunlukta değildir.

Objektif kriterlerle AB hakkında bilgi düzeyi saptanmaya çalışıldığında sorulan sorulara genel olarak AB üyeleriyle karşılaştırıldığında Türkiye'den daha düşük oranda doğru cevap çıkmaktadır.

AB Hakkında Bilgi Edinilirken Kullanılan Kaynaklar

AB üyeleri ile Türkiye'de benzer önceliklerle bilgi kaynaklarının kullanılmaktadır.

Gerek Türkiye'de gerek AB üyesi 25 ülkede insanlar öncelikli olarak televizyon, günlük gazeteler ve radyodan AB hakkında bilgi edinmektedirler. AB üyeleri ve Türkiye'de bu kaynakların görece ağırlıkları farklıdır ancak sıralamaları aynıdır.

Türkiye'de görüşülenlerin %91'i bilgi kaynağı olarak televizyonu verirken bu oran üye ülkelerde %71'dir. Günlük gazetelerin kaynak olarak verilme oranlarında önemli farklılıklar gözlenmezken radyo ve internet Türkiye'de AB üye ülkelerine göre oldukça düşük oranda kullanılmaktadır.

AB Hakkında Bilgi Edinilirken Tercih Edilen Kaynaklar

AB hakkında bilgi edinilirken tercih edilen kaynaklara bakıldığında ilk dört öncelik sırasında AB üye ülkeleri ve Türkiye arasında bir farklılaşma yok ancak bunların görece ağırlıkları farklıdır.

Türkiye %83 televizyonu tercih ederken bu oran AB üyelerinde ancak %58'dir. Televizyonu kullandığı belirten kitle %91 iken televizyonu bilgi edinmek için tercih ettiğini söyleyen kitle daha düşüktür. Günlük gazeteler için de aynı şeyi, söylemek mümkün iken radyo için tam tersi bir durum söz konusudur.

AB Hakkında Basının Değerlendirilmesi

Türkiye kamuoyunun AB hakkında basın değerlendirmeleri AB üye ülkelerinden farklıdır. Örneğin Türkiye'de %41 basının AB hakkında oldukça fazla konuştuğunu belirtirken bu oran AB üyelerinde ancak %11'dir.

Basının AB hakkındaki yayınlarının da oldukça olumlu olarak değerlendirildiği de ortadadır. Ancak %13'lük bir grup basının oldukça olumsuz yayın yaptığını söylemektedir.

Avrupa Kurumlarının Tanınırlığı

Türkiye'de kamuoyu AB üye ülkelerinden daha yüksek oranda kurumların isimlerini duymamış durumdadır. İki kurum hariç tüm kurumların isim tanınırlıkları AB üye ülkelerinden daha düşüktür. Yalnızca AB Bölgeler Komitesi ve AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi'nin isimlerini duyduklarını söyleyenler AB üye ülkelerinden daha yukarıdadır.

Kurumların AB Hayatındaki Rolü

Türkiye kamuoyu AB üye ülkelerinin tümünden daha düşük oranda kurumların kendi hayatlarında oynadıkları rolü önemli bulmaktadırlar.

AB Kurumlarına Duyulan Güven

AB üye ülkelerinde kurumlara güvenme eğilimlerinin her kurum için Türkiye’dekinden yukarıda olduğunu göstermektedir. Ancak hiçbir Avrupa kurumu için güvenme eğiliminde olanlar %50 çoğunluğun üzerinde değildir. Yine de genel olarak değerlendirilmesi istendiğinde Türkiye kamuoyunun %51’inin AB’ne güvenme eğiliminde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Gerek AB ülkelerinde gerek Türkiye’de en yüksek oranda güven duyulan kurum ordu olarak gözlenmektedir. Ancak AB ülkelerinde bu oran (%69) Türkiye’dekinden (%89) oldukça düşüktür.

Türkiye’de ikinci en güvenilen kurum hükümet çıkmıştır (%80). Mevcut tek parti hükümetinin bu yüksek güvene karşılık gelmesi AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında şaşırtıcı görülebilir. AB ülkelerinde hükümete güven yalnızca %34 iken Türkiye’de bu oranın 46 puan üzerinde bir güven söz konusudur.

Türkiye’de dini kurumlara (%77), Meclise (%76), Adalet ve Yargı Sistemi’ne (%65) güven de AB ülkelerinden sırasıyla 31, 38 ve 20 puan daha yukarıdadır. Radyo (%50), Televizyon (%47), yazılı basın (%34)ve Birleşmiş Milletler’e (%42) duyulan güven AB ülkelerinin altındadır.

Türkiye Kamuoyunun Üyelik Hakkında Görüşleri

Türkiye kamuoyunun %62 gibi bir çoğunluğu AB’ne üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünmektedir. Üyeliğin kötü olacağını düşünenler ise ancak %12 civarındayken ne iyi ne kötü olur diyerek kararsız bir tavır sergileyenler oldukça büyük %20 gibi bir kitledir. 2004’ün Ekim öncesindeki ilk anketteki sonuçlarla karşılaştırılınca bu sonuçlar AB üyeliği fikrinin çekiciliğini yitirmekte olduğu izlenimini vermektedir.

Yarın AB’nin dağıldığı söyleneceği üzüleceğini söyleyenlerin oranı Türkiye’de %35 AB’ne üye ülkelerde ise ancak %39dur. %17lik ufak bir grup ise böyle bir haberin onları rahatlatacağını söylemişlerdir. Yani her ne kadar görece olarak ufak bir grup AB’nin dağılmasına üzülürken bu haberden memnuniyet duyacak ve bu temelde mobilize olabilecek kesim oldukça ufak görünmektedir.

AB Ne İfade Ediyor?

Türkiye kamuoyu için AB’nin ifade ettiklerine baktığımızda AB üye ülkelerinden oldukça farklı bir resim görmekteyiz. Türkiye’de kamuoyu için AB öncelikle “ekonomik refah” (%48), “sosyal güvenlik” (%34) ve “AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü” (%30) demektir. AB üye ülkelerinde ise “seyahat ve çalışma özgürlüğü” (%56), “euro” (%44) ve “barış” (%33) and başta gelmektedir. “Barış” (%29), “demokrasi” (%24), “kültürel çeşitlilik” (%20) gibi değerler ise ikincil bir anlam ifade eden gruptur.

Görüşülen kişilerin AB ile özdeşleştirdikleri hislere bakıldığında AB ülkeleriyle Türkiye arasında daha bir benzerlik gözlenmektedir. İki tarafta da “umut” ve “güven ilk iki sırayı almaktadır. Türkiye’de “endişe” üçüncü sırada yer alırken AB ülkelerinde “ilgisizlik” üçüncü sıradadır. “

AB'den Korku

AB üye ülkeleriyle Türkiye kamuoyunun AB kurumları ve politikalarıyla ilgili ifade ettikleri kaygı ve korkularda farklılaşma göze çarpmaktadır. “Küçük üye ülkelerin güç kaybetmesi” hakkında düşük nüfuslu Finlandiya (%78), Hollanda (%56), Çek Cumhuriyeti (%58), Danimarka (%55), Belçika (%53)’da korku gözlenirken Almanya (%20) ve Polonya’da (%43) daha düşük düzeyde korku dile getirilmektedir.

AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisi

AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisinin ne yönde olmasının beklendiğine bakıldığında iskan, kamu taşımacılığı ve göç dışında kalan tüm siyasa alanlarında Türkiye kamuoyunun yarıdan fazlası için AB'nin olumlu rol oynayacağı beklentisi görülmektedir. Oysa AB'ne üye ülke kamuoyları için böyle olumlu etki değerlendirmesi yalnızca çevreyi koruma, dış ilişkiler, terörizmle mücadele ve savunma alanları için geçerlidir.

AB ve Egemenlik Paylaşımı

Değişik siyasa alanlarında alınacak kararların AB içerisinde egemenlik paylaşımı yoluyla aynı çatı altında ortaklaşa alınmasına Türkiye kamuoyu para, tarım ve balıkçılık politikaları ile basın ve kültürel alanlarda net bir tavır sergileyemediği görülmektedir. Savuma alanında ise AB çatısı altında ortak bir karar mekanizmasına destek yoktur. Oysa AB ülkelerinde savunma, para ve tarım ile balıkçılık alanlarında ortak karara olumlu yaklaşılrken Türkiye kamuoyunun görüşünün tersine eğitim, sağlık ve sosyal yardımlaşma ile işsizlikle mücadele alanlarında ülke hükümetlerinin AB çatısında bağımsız tek başına karar vermeleri fikri ağır basmaktadır.

AB Bütçesi İle İlgili Algılamalar

AB bütçesinde değişik siyasa alanlarına ne kadar ağırlık verildiğinin değerlendirilmesinde kamuoylarının fikir birliği içinde olduklarını söylemek güçtür. Türkiye kamuoyunun Portekiz ve diğer aday ülke kamuoyları gibi yüksek oranda bu değerlendirmeyi yapamadığı cevap yok oranının yüksekliğinden görülmektedir. Bir değerlendirme yapanlar ise istihdam ve sosyal işler (%17) ile bilimsel araştırmaya (%16) AB bütçesinden en büyük payın ayrıldığı yönünde fikir beyan etmeleri söz konusudur. Tarım ve bölgesel yardım alanlarına bütçeden en fazla pay ayrıldığını düşünenler ise Türkiye’de ancak %6 oranındadır. Oysa örneğin Danimarka kamuoyunun %51’i AB bütçesinden en yüksek payın tarıma ayrıldığını belirtmiştir.

AB'nin Geleceği

Avrupa’nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeye taraftar olunup olunmadığına yönelik soruya verilen yanıtlar incelendiğinde bir tek Finlandiya kamuoyunun çoğunluğunun (%51) böyle bir gelişmeye karşı net bir çoğunluğu olduğu görülmektedir.

Türkiye’de Avrupa’nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeyi destekleyen grup %67 ile AB’ne üye 25 ülkenin ortalama %59 oranındaki desteğinin üzerinde yer almaktadır.

Avrupanın şu anki ve istenilen yapılanma hızının değerlendirmelerine bakıldığında Avusturya, İsveç, İrlanda, Finlandiya ve Danimarka kamuoyları dışında tüm ülkelerde arzulanan yapılanma hızının mevcut durumun üzerinde olduğunu göstermektedir. Yani bu beş ülke kamuoyları dışındaki tüm ülkelerde Avrupa’nın daha hızlı bir yapılanma sürecine girmesi yönünde bir kamuoyu desteği mevcuttur. Türkiye de daha hızlı bir yapılanma süreci beklentisindeki ülkeler arasında yer almaktadır.

AB'nin Önümüzdeki 5 Yılda Oynayacağı Rol

Türkiye kamuoyunun AB'nin önümüzdeki 5 yıl içerisinde kendi hayatlarında ne derece rol oynayacağına dair değerlendirmelerinde ilk göze çarpan daha çok önemli rol oynayacağı görüşündekilerin aşağı yukarı AB üye ülkelerindekiyle aynı oranda olmasına karşın daha az önemli diyenlerin oranının AB ortalamasının neredeyse üç katı olduğudur. AB'nin daha çok rol oynayacağı yönündeki beklentiler en yüksek oranda Romanya (%65), Yunanistan (%59) ve Kıbrıs Cumhuriyeti (%62) ve Kuzey Kıbrıs'ta (%58) gözlenmektedir.

AB'nin takip etmesi gereken uygulamalara bakıldığında gözlenen AB üyeleri ve Türkiye kamuoyunun önceliklerinin benzer olduğudur. Örneğin iki tarafta da ilk üç öncelik aynıdır ancak bunlara yapılan vurgu, yani bu uygulamaları belirten grubun büyüklükleri farklıdır. Gerek AB üyeleri gerek Türkiye'de listenin başına işsizlikle mücadele (%66) konulmaktadır. İkinci sırada yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele (%51) ve üçüncü sırada da terör ile mücadele (%26) yer almaktadır.

Dış Politika ve Savunma

Türkiye kamuoyu AB'nin ortak bir dış politika belirlemesine %54 ortak bir savunma ve güvenlik politikası belirlemesine de %61 düzeyinde destek vermektedir. AB üye ülkeler kamuoylarında ise aynı iki soruya sırasıyla %69 ve %78 destek verilmektedir.

En genel şekliyle dile getirilen ortak savunma, güvenlik ve dış politika belirlenmesine ilişkin soruların biraz daha açılarak daha spesifik siyasalar halinde görüşülenlere sunulup değerlendirilmesi istendiğinde gözlenen örüntü Türkiye kamuoyunun AB geneline göre daha soğuk, tedbirli ve düşük destek düzeyinde olduğu söylenebilir. Ancak kullanılan sorudan soruya farklılaşmalar da göze çarpmaktadır.

ABD'nin değişik konularda izlediği politikaların genel olarak olumlu mu yoksa olumsuz mu rol oynadığına dair değerlendirmelere bakıldığında çevre korunması dışındaki tüm değerlendirmelerde Türkiye kamuoyu AB üyesi ülkeler kamuoylarından daha yüksek oranda olumsuz değerlendirme vermiştir. Daha da önemlisi tüm değerlendirmelerde net çoğunluğun olumsuz değerlendirme veriyor olmasıdır Türkiye'de. Oysa AB üyesi ülkelerde yalnızca dünyada yoksulluğa karşı mücadele ve çevrenin korunması değerlendirmelerinde ABD'nin oynadığı rolü net bir çoğunluk olumsuz değerlendirmektedir.

AB ve ABD'nin rollerinin değerlendirmeleri karşılaştırmalı olarak bakıldığında açıkça görülmektedir ki beş değerlendirmenin hepsinde AB ve Türkiye'deki olumlu değerlendirmeler ABD için yapılanlardan oldukça daha yüksektir. Türkiye için yalnızca terörle mücadelede %50'nin altında bir olumlu değerlendirme gözlenirken AB üye ülkelerinde dünya ekonomisinin büyümesi üzerine etki ve yoksullukla mücadele konularında AB'nin rolünü olumlu bulanlar %50'nin altında kalmaktadır. Ancak bunların hiçbirinde olumsuz değerlendirmeler olumluların üzerinde değildir. Kısaca AB'nin yumuşak dış politikasının AB ve Türkiye kamuoyları tarafından ABD ile karşılaştırıldığında çok daha başarılı bulunduğu söylenebilir.

II. Türkiye Kamuoyunu Şekillendiren Belli Başlı Şartlar ve Çevre

Bu bölümde AB ve aday ülke kamuoylarının araştırmanın yürütüldüğü dönemde dünyaya ve hayatlarına bakışları, beklentileri, umutları ve değişik konular hakkındaki görüşleri üzerinde durulmaktadır.

Hayattan Memnuniyet

S.4 Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?

Tablo 2. Hayattan Memnuniyet

	Çok memnunum	Biraz memnunum	Pek memnun değilim	Hiç memnun değilim	CY	Memnun	Memnun değil
AB 25	%23	%58	%15	%4	%0	%81	%19
Türkiye	%27	%44	%16	%12	%0	%71	%29

AB'ne üye ülkelerde genel olarak hayatından memnun olduğunu belirtenlerin oranı yaklaşık %81 düzeyinde iken bu oran Türkiye için %71 düzeyindedir. Her ne kadar hayattan memnuniyet düzeyi Türkiye için yüksek görünse de AB ülkeleri ile karşılaştırıldığında bu düzey düşüktür. Üye ülkelerden örneğin Danimarka ve İsveç'te bu oran %96, Finlandiya ve Lüksembourg'da %94 düzeyindedir. Ancak hayattan memnuniyet konusunda Türkiye'den daha kötümser görünen ülkelerde vardır. Örneğin, Türkiye'de hayatından memnun olmadığını belirten %29'luk bir kitleyle karşılaştırıldığında, Yunanistan'da %34, Macaristan, Litvanya, Letonya ve Slovakya'da ise %40-49 aralığında bir kitle hayatlarından memnun olmadıklarını söylemektedirler. Aday ülkelerden Bulgaristan'da bu oran %66, Hırvatistan'da ise %51 düzeyindedir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde hayatından memnun olmayanlar %10 iken Türk kesiminde bu oran %33 düzeyindedir. Araştırmadaki 30 ülkeden ancak dokuzunda hayatından memnun olmayanların oranı Türkiye'den yüksektir.

Demokrasinin İşleyişinden Memnuniyet

Türkiye'nin AB'ne tam üyelik başvuru sürecinin Kopenhag siyasi kriterlerine uyum amacıyla yapılan yasal değişiklikler nedeniyle önemli bir boyutu da demokratikleşme alanında yaşanmaktadır. Türkiye kamuoyunun ülkedeki demokrasinin işleyişine bakışı göz önüne alındığında henüz ancak %49'luk bir kesimin bu işleştenden memnun olduğu görülmektedir (Tablo 3). Bu oran 2004 başında yapılan araştırmadan bu yana değişmemiş görünmektedir. AB üye ülkelerinde demokrasinin işleyişinden memnun olduklarını söyleyenlerin oranı da ancak %57'dir. Türkiye'de demokrasinin işleyişinden memnun olmadığını söyleyen %47'lik kitleden büyük oranda demokrasilerinin işleyişinden memnuniyetsizlik gösteren 12 ülke bulunmaktadır. Bunlar memnuniyetsizlik oranı en yüksekten başlamak üzere Bulgaristan ve Slovakya (%74), Hırvatistan (%72), Romanya (%67), Polonya (%65), Letonya ve Kuzey Kıbrıs (%62), Macaristan (%61), Portekiz (%57), Çek Cumhuriyeti (%53), ve Estonya (%50)

Bu oran değerlendirmelerin ülke demokrasilerinin işleyişi üzerine değil de AB'ndeki demokrasinin işleyişi üzerine istendiğinde üye ülkelerde memnuniyet %50'nin altına inmekte ve bu konuda Türkiye kamuoyunun değerlendirmesiyle hemen hemen aynı düzeyi bulmaktadır. 25 AB üye ülkesi ortalaması olan %48'lik AB'nde demokrasinin işleyişinden memnuniyet oranının üzerinde bir memnuniyet gösteren Türkiye (%49) dışında 17 ülke bulunmaktadır.

Tablo 3. Demokrasinin İşleyişinden Memnuniyet

S.44a Genel olarak demokrasinin Türkiye'de işleyişinden

	Çok memnunum	Memnunum	Pek memnun değilim	Hiç memnun değilim	CY	Memnunum	Memnun değilim
AB 25	%9	%48	%30	%10	%2	%57	%40
Türkiye	%11	%37	%31	%17	%4	%49	%47

S.44b Genel olarak düşündüğünüzde AB'ndeki demokrasinin işleyiş şekli ile ilgili

AB 25	%5	%43	%28	%8	%17	%48	%35
Türkiye	%10	%39	%18	%10	%23	%49	%28

Gelecek Beklentileri

Çalışmada gelecek 12 ay için değişik alanlarda beklentiler sorgulanmıştır. Aşağıdaki Tablo 4’de bu sonuçlar AB üyesi ülkelerle karşılaştırmalı olarak sunulmuştur.

Bu tablodan en başta çıkan sonuç Türkiye kamuoyunun AB kamuoyuna göre oldukça daha iyimser olduğudur. Her dört soruda da Türkiye kamuoyu gelecek 12 ayda AB kamuoyundan daha yüksek oranda iyi günler beklentisi içindedir. Daha kötü günler beklentisi içinde olanlar kimi sorularda AB ortalamasının üzerinde görünürken durumlarının aynı kalacağı beklentisinde olanların her soruda AB ortalamasının altında olması bu sonucu doğuran en başta gelen etmen gibi gözükmemektedir. Geleceğin tahmininin Türkiye’de AB ülkelerinden daha zor olduğu varsayımı altında insanların belirsizlik ortamında kötü ya da iyi beklentilere yöneliyor olduğu düşünülebilir.

Bu genel resim içerisinde ülkeler temelinde farklılıklar da göze çarpmaktadır. Her soruda Türkiye’deki beklentilerle karşılaştırıldığında daha iyimser ve daha kötümser eğilimlerin görüldüğü ülkeler bulunmaktadır. Örneğin, gelecek 12 ayda genel olarak hayatlarının daha iyi olacağını söyleyenler İrlanda’da %49, aday ülkelerden Romanya’da %48 ve Kuzey Kıbrıs’ta ise %46 dır. Daha kötü beklentiler içinde olanlar arasında da Yunanistan’da %22 Portekiz’de ise %29’luk bir kesim göze çarpmaktadır.

Ülkelerdeki ekonomik durum değerlendirmelerinde Türkiye’deki daha iyi beklentiler içindeki %43’lük kesime yaklaşan başka hiçbir üye ya da aday ülke bulunmamaktadır. Yalnızca Kuzey Kıbrıs’ta ülkenin ekonomik durum beklentileri %43 tarafından daha iyiye gideceği şeklinde daha iyimser bir görünüm sergilemektedir. Kısaca AB geneli için iktisadi bir karamsarlık vardır diyebiliriz. Bu kötümser beklentiler Almanya’da %60, Portekiz ve Yunanistan’da %58’i bulurken Kıbrıs Cumhuriyeti’nde %68 gibi tüm ülkeler arasındaki en yüksek orana ulaşmaktadır.

Benzer şekilde evlerinin finansal durumunu değerlendirmeleri istendiğinde hiçbir üye ülkede Türkiye’den daha iyimser bir tablo gözlenmezken yalnızca aday ülkelerden Romanya %42 ve Kuzey Kıbrıs ise %40 gibi bir oranla Türkiye’den daha iyimser görünmektedirler.

Bu değerlendirmelerde en çarpıcı farklılaşma ülkelerdeki iş/çalışma durumu değerlendirmelerinde ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de iş/çalışma durumunun daha kötüye gideceğini belirten ancak %32’lik bir kesim varken bu oran Almanya’da %70, Portekiz ve Belçika’da %62, Yunanistan’da %57, Fransa’da %50, Hollanda’da %48, Avusturya da ise %47 düzeyindedir. Bu ülkelerde ilginç bir bulgu da kişilerin kendi iş durumlarında nasıl beklentileri olduğu sorulduğunda ortaya çıkmaktadır. Ülkelerinin iş/çalışma durumlarının oldukça

yıpranacağı beklentilerini dile getirenler kendi kişisel durumları için çok daha iyimser bir görünüm çizmekte ve durumlarının ağırlıklı olarak aynı kalacağını söyler görünmektedirler.

Tablo 4. Gelecek Hakkında Beklentiler

S.5 Gelecek 12 ayda genel olarak hayatınız daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	CY
AB 25	35%	13%	50%	3%
Türkiye	43%	16%	33%	8%

S.5 Gelecek 12 ayda (Türkiye'deki) ekonomik durum daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	CY
AB 25	18%	43%	33%	6%
Türkiye	41%	27%	23%	9%

S.5 Gelecek 12 ayda evinizin finanssal durumu daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	CY
AB 25	24%	21%	52%	3%
Türkiye	37%	18%	39%	6%

S.5 Gelecek 12 ayda (Türkiye'deki) iş/çalışma durumu daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	CY
AB 25	17%	47%	31%	6%
Türkiye	33%	32%	26%	9%

S.5 Gelecek 12 ayda kişisel iş durumunuz daha iyi mi, daha kötü mü, yoksa aynı mı olacak?

	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	CY
AB 25	22%	10%	60%	8%
Türkiye	32%	15%	45%	8%

Ülkenin En Önemli Sorunları

Kamuoyu açısından ülkenin karşı karşıya olduğu en önemli iki sorun değerlendirmelerine bakıldığında ülke gündemlerinde görece farklılıklar açıkça orta çıkmaktadır. Türkiye kamuoyu için işsizlik ve ekonomik durum en başta görülen iki sorundur. Bunları açık farkla terör ve enflasyon izlemektedir (Tablo 5). Eğitim ve sağlık sistemi sırasıyla %12 ve %9 luk kesimlerle ilk iki sorun arasında gösterilmektedir. 2004'ün başında yapılan araştırmayla karşılaştırıldığında Türkiye sıralamasında değişiklik gözlenmezken sorunların ilk ikiye girme oranlarında ufak değişiklikler gözlenmektedir. Ülke gündeminde sıralamalar cinsinden bir değişim yoktur. Ancak örneğin işsizlik 2004'ün başına göre ufak bir oranda daha fazla kişi tarafından ilk ikiye sokulurken, enflasyon ve ekonomik durum için daha düşük oranlar söz konusudur.

AB kamuoyu gündemiyle Türkiye gündemi arasında ilk iki sırada farklılaşma yoktur. İşsizlik ve ekonomik durum ilk iki sırayı almaktadır. Her iki tarafta da enflasyonun pek ön plana çıkmadığı gözlenirken reel ekonomi denilebilecek işsizlik ve genel ekonomik durum sorun olarak vurgulanmaktadır. Suç AB kamuoyunca üçüncü sıraya yerleştirilirken Türkiye'de ancak yedinci sıradadır. Terör Türkiye'de üçüncü AB kamuoyu gözünde de sağlık sistemi ve enflasyonla birlikte, Türkiye'de olduğu gibi, dördüncü sıradadır. Göç AB kamuoyunca beşinci sıraya konulurken Türkiye'de ancak dokuzuncu sıradadır.

Türkiye kamuoyu gündemiyle AB gündemi arasında sıralamalarda önemli farklılıklar gözlenmektedir. Ancak AB geneline bakıldığında bu farklılaşmalar pek sürpriz ve beklenilmez değildir. Vatandaşlar açısından ekonomik sorunların önüne çıkan başka bir sorun gözlenmezken

terör konusunda hemen hemen eşit oranlarda bir kitlenin bu sorunu ilk iki en önemli sorun listesine soktuğu gözlenmektedir. Göç alan bir bölge olması ve bu konunun son dönemde gündemde tartışılır olması dolayısıyla göç AB ülkelerinde üst sıralarda yer alırken Türkiye’de pek önemsenmediği söylenemez. Görece olarak daha yaşlı bir nüfusa sahip AB’nde sosyal yardım (%12) Türkiye’den (%1) çok daha fazla sorun olarak vurgulanmaktadır.

Tablo 5. Gündemin Önemli Sorunları

Türkiye sıralaması	AB 25 sıralaması		AB 25	Türkiye	En yüksek	En düşük
1	1	İşsizlik	%46	%74	Türkiye, Polonya %74	Birleşik Krallık, Kıbrıs Cumhuriyeti %9
2	2	Ekonomik durum	%27	%46	Kuzey Kıbrıs %55	İrlanda %7
3	4=	Terör	%16	%18	İspanya %59	Hırvatistan %1
4	4=	Fiyatların yükselmesi/enflasyon	%16	%16	Litvanya %45	İsveç %2
5	8	Eğitim sistemi	%6	%12	Lüksembourg %21	Çek Cumhuriyeti, Malta, Polonya, Hırvatistan %2
6	4=	Sağlık hizmeti sistemi	%16	%9	İrlanda %58	İspanya %3
7	3	Suç	%24	%6	Letonya %50	Türkiye %6
8	7	Vergilendirme	%7	%4	Finlandiya %17	Hollanda %1
9=	11=	Savunma/Dış ilişkiler	%2	%2	Kuzey Kıbrıs %9	Romanya, Macaristan, Portekiz, Letonya %0
9=	5	Göç	%13	%2	Birleşik Krallık %29	Portekiz, Polonya, Hırvatistan %1
10=	11=	Kamu taşımacılığı	%2	%1	Lüksembourg %10	Bulgaristan, Letonya, Estonya %0
10=	9	İskan (Housing)	%4	%1	Lüksembourg %17	Almanya %0
10=	6	Sosyal yardım (pension)	%12	%1	Hollanda %25	Türkiye, Kıbrıs Cumhuriyeti %1
10=	10	Çevreyi koruma	%3	%1	Malta, Danimarka %12	Türkiye, Almanya, Portekiz, İtalya, Çek Cum, Letonya, Litvanya, Polonya, Slovakya, Hırvatistan, Bulgaristan %1
9=	12=	Diğer	%1	%2	Kıbrıs Cumhuriyeti %20	Danimarka, Fransa, Finlandiya, Polonya %0
10=	12=	CY	%1	%1	Çek Cum %3	Almanya, Fransa, Finlandiya -

Ülkeden ülkeye sorunlara verilen önemde anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin işsizlik Birleşik Krallık ve Kıbrıs Cumhuriyeti’nde pek önemsenmezken Türkiye ve Polonya da %74 gibi yüksek bir oranla ilk ikiye sokulmaktadır. Ekonomik durum İrlanda’da pek önemsenmezken Kuzey Kıbrıs’ta %55 ile ilk ikiye girmektedir. Terör İspanya’da son bombalamalardan sonra %59 tarafından ilk ikiye sokulurken örneğin Türkiye’de %18 Hırvatistan’da ise ancak %1 tarafından ilk ikiye sokulmaktadır.

Avrupalı Kimliğe Yaklaşım

AB projesinin ulusal kimliklerle rekabet içerisinde bir yeni Avrupa kimliği oluşturmaya yönelik bir boyutu da olduğu açıktır. Kişilerden milli kimliklerinden ne derece gurur duyduklarını değerlendirmeleri de istenmiştir. Türkiye kamuoyunun büyük çoğunluğu (%96) Türk olmaktan gurur duyduklarını belirtirken AB üyesi ülkelerde bu oran oldukça aşağıda %86 düzeyinde bulunmaktadır (Tablo 6). Milli kimliğiyle Türkiye’deki düzeyde gurur duyulan iki ülke Slovenya ve Kıbrıs Cumhuriyeti’dir. Bu yüksek düzeyin de üzerinde milli kimlikleriyle gurur duyduklarını söyleyen üç ülke Yunanistan ve Finlandiya (%97) ile İrlanda’dır (%98).

Benzer bir soru da Avrupalı olmaktan ne derece gurur duyuyorsunuz diye sorulmuştur. Türkiye kamuoyunun ancak %48'i Avrupalı olmaktan gurur duyuyorum derken %7'si de kendilerini Avrupalı hissetmediklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya dahil 30 ülke arasında daha düşük oranda Avrupalı olmaktan gurur duyduğunu söyleyen bir grup yoktur.

AB üyesi ülkelerde kendini Avrupalı hissetmeyene pek rastlanmazken Avrupalılıktan gurur duyanların oranı da %68'dir. Açık ki Avrupalı üst kimliğini benimseme açısından bakıldığında AB üyeleriyle Türkiye arasında önemli farklılıklar mevcuttur.

Tablo 6. Avrupalı Kimliğe Yaklaşım

S.45 (...) Olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?

	Çok gurur duyuyorum	Biraz gurur duyuyorum	Pek gurur duymuyorum	Hiç gurur duymuyorum		CY	Gurur duyuyor	Gurur duymuyor
AB 25	%45	%41	%9	%2		%2	%86	%11
Türkiye	%90	%7	%2	%1		%1	%96	%3

Peki Avrupalı olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?

	Çok gurur duyuyorum	Biraz gurur duyuyorum	Pek gurur duymuyorum	Hiç gurur duymuyorum	Kendimi Avrupalı hissetmiyorum	CY	Gurur duyuyor	Gurur duymuyor
AB 25	%16	%52	%18	%8	-	%7	%68	%26
Türkiye	%11	%36	%15	%27	%7	%3	%48	%42

Yerel ve Avrupa Kimliği Karşılaştırması

Türkiye kamuoyunun yakın çevreleri temelinde geliştirdikleri aidiyet duygularının da Avrupalılık kimliğinden daha kuvvetli hissedildiği görülmektedir. AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında kendilerini şehir/kasaba, bölge ve ülke kimliğine bağlılık Türkiye'de AB üye ülkelerinden oldukça fazladır. Oysa Avrupa'ya bağlılık AB üyelerinde %67 iken Türkiye'de yalnızca %27 düzeyindedir (Tablo 7-1).

Araştırmaya dahil 30 ülke arasında şehir/kasaba bağlılığı gibi bölge ve ülkeye bağlılıkta Türkiye ile benzerlik gösteren pek çok örnek bulmak mümkündür. Açık ki Avrupa'da da insanların yerel bağlılıkları kuvvetle devam etmektedir. Hatta bu yerel bağlarla karşılaştırıldığında görece olarak Avrupa'ya bağlılığın düşük olduğu da söylenebilir. Yine de AB ülkelerinde ortalama %67 Avrupa'ya bağlılık belirtirken bu oran Türkiye'de ancak %27'dir ve bu 30 ülke arasındaki en düşük Avrupa'ya bağlılık oranıdır. Türkiye'den sonra en düşük oran Kıbrıs Cumhuriyeti'ndedir (%33).

Tablo 7-1. Yerel ve Avrupa Kimliği Karşılaştırması

S. 47 İnsanlar yaşadıkları şehir, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya farklı derecelerde bağlılık hissederler. ...ne derece bağlılık hissettiğinizi lütfen belirtir misiniz?

	Çok bağlı	Oldukça bağlı	Çok bağlı değil	Hiç bağlı değil	CY	Bağlı	Bağlı değil
Şehir/kasaba							
AB 25	%53	%34	%10	%3	%0	%87	%13
Türkiye	%79	%13	%4	%2	%1	%92	%7
Bölgenize							
AB 25	%51	%37	%9	%2	%0	%88	%12
Türkiye	%80	%13	%4	%1	%1	%94	%5
...ülkenize							
AB 25	%56	%36	%6	%2	%0	%92	%8
Türkiye	%89	%8	%2	%0	%1	%97	%2
Avrupa'ya							
AB 25	%20	%48	%23	%7	%2	%67	%31
Türkiye	%11	%16	%36	%33	%4	%27	%69

Avrupalı kimliğiyle bağlantılı olarak iki farklı şekilde insanlara yakın gelecekte kendilerini nasıl gördükleri sorulmuştur (Tablo 7-2). İki versiyonda da Türkiye’de %64 ile %72 arasında bir oran kendilerini milli kimliklerle tanımlamışlardır. Bu oranlardan daha yüksek olarak milli kimlik ile kendini tanımlıyanlar başka hiçbir ülkede gözlenmemektedir. Milli kimlik tanımlaması oranı AB üyesi ülkelerde %40lar civarındadır. Avrupalı öncül kimliğiyle bu sorulara yanıt verenler gerek AB üyelerinde gerek Türkiye’de oldukça düşük iken AB üyesi ülkelerde milli kimliğin yanı sıra Avrupa kimliğini de seçenlerin oranı Türkiye’den yaklaşık iki kat daha fazla olarak %47-48 civarında gerçekleşmiştir. Kendini yalnızca Avrupalı olarak tanımlayanlar ise hem AB üyelerinde hem Türkiye’de ancak %2-3 civarında bulunmaktadır.

Tablo 7-2. Yerel ve Avrupa Kimliği Karşılaştırması

S.43 Yakın gelecekte kendinizi nasıl görüyorsunuz?

	Yalnızca ... olarak	... ve Avrupalı olarak	Avrupalı ve ... olarak	Yalnızca Avrupalı olarak		CY
AB 25	%41	%47	%7	%3		%2
Türkiye	%72	%24	%2	%2		%0
	Yalnızca ... olarak	Önce ... sonra Avrupalı olarak	Önce Avrupalı sonra ... olarak	Yalnızca Avrupalı olarak	... olduğum kadar Avrupalı olarak	CY
AB 25	%37	%48	%4	%3	%7	%1
Türkiye	%64	%26	%1	%1	%7	%1

Bu sorunun seçenekleri örneklemin yarısına bir formatta diğer yarısına da diğer formatta sorulmuştur.

Sol-Sağ İdeolojik Farklılaşması

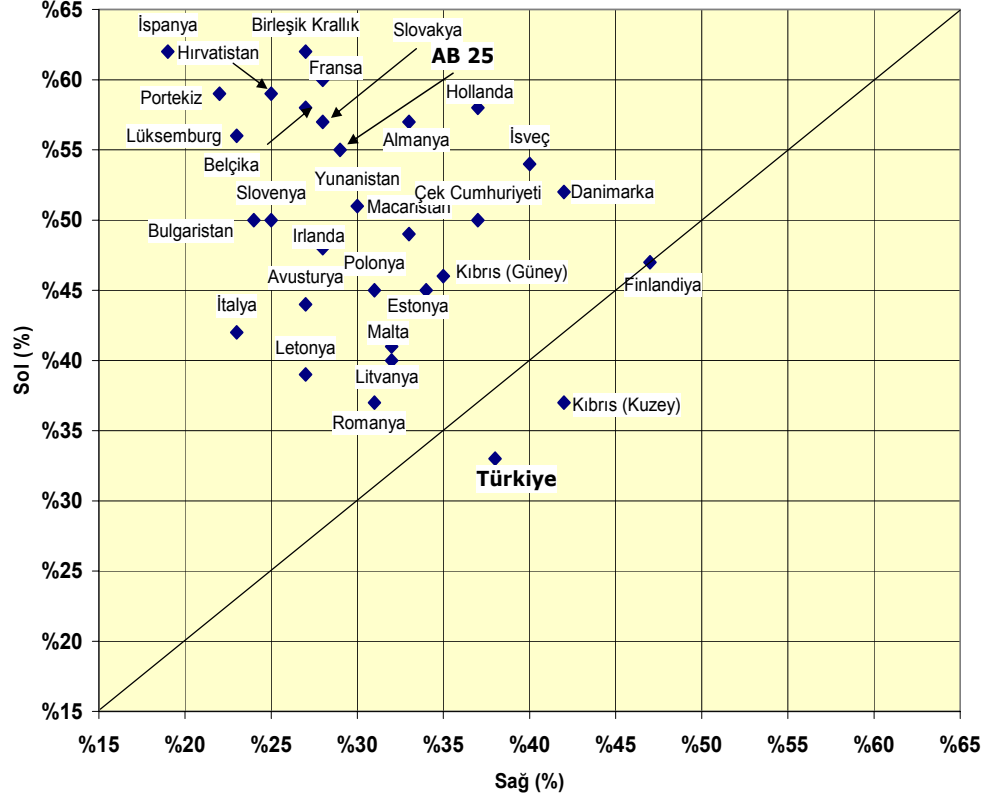
Türkiye kamuoyunun dünyaya, ülkelere, Avrupa’ya ve kendilerine bakışlarında gözlenen farklılıkların yanı sıra bir de siyasal ideolojik değerlendirmeler temelinde farklılıklar sorgulanmıştır. Kişilerden kendilerini standart 1-10 cetveliyle gösterilen sol-sağ düzlemi üzerine yerleştirmeleri istenmiştir. Bu sorudan çıkan ana sonuçlar Şekil 1 de özetlenmiştir. Şekil 1 de iki eksenle kendilerini sol (sol-sağ düzleminde kendini 1-5 arasına yerleştirenler) ve sağ (sol-sağ düzleminde kendini 6-10 arasına yerleştirenler) da gösterenlerin oranları gösterilmiştir. Sol ve sağ seçmeni bu şekilde göstermenin bir kısıtını akılda tutmak gerekir. O da kendini 1-10 cetvelinde orta sayılabilecek 5 ve 6 noktalarına yerleştirenlerin aslında kendilerini ne sağ ne de solda gösterdikleri iddiasıdır. Ancak 5 noktasındakiler 1 ile gösterilen en sol noktaya, 6 noktasındakiler de 10 ile gösterilen en sağ noktaya daha yakındırlar. Bu nedenle burada seçilen sol-sağ gruplaması nihai olarak sol ve sağa daha yakın olanların gruplamasından ibarettir.

Ana diagonaldeki çizginin sağ altında yer alan ülkelere kendini sağda görenlerin oranı solda görenlerden fazla olmaktadır. Bu çizginin sol üstünde yer alanlarda ise halkın kendini solda gösteren oranı sağda gösterenlerden fazladır.

Türkiye’de yaklaşık %38lik bir kitle kendilerini ideolojik düzlemde sağda görürken ancak %33 kendini düzlemin soluna yerleştirmektedir. Yani kendini sağda gösterenler solda gösterenlerden %5 puan daha fazladır. Aynı soruya AB üyeleri açısından baktığımızda ise tam tersi bir eğilim gözlenmektedir. Öyle ki, örneğin İspanya ve Birleşik Krallıkta %62 kendini ideolojik düzlemde sola yerleştirirken, ancak %27 civarında bir grup kendini sola yerleştirmektedir. AB üyesi 25 ülke ortalamasına bakıldığında ise %55’lik bir kesim kendini solda gösterirken ancak %29 kendini sağda göstermektedir. Benzer örüntüler başka ülkelere de gözlenmektedir. Kısaca

Türkiye ideolojik düzlemde Kuzey Kıbrıs ile birlikte sağcıların solculardan fazla olduğu yegane ülke olarak ortaya çıkmaktadır. AB-Türkiye ilişkilerinin kamuoyu arka planına baktığımızda bu bulgu belki de en önemli belirleyicilerden biridir.

Şekil 1. Sol-Sağ İdeolojik Farklılaşma

III. AB Hakkında Bilgi Düzeyi, Bilgi Kaynakları ve Medya Etkisi

AB hakkında algılar ve ilgili politikalar hakkındaki tercihlerin doğrudan AB hakkında sahip olunan bilgi düzeyiyle ilgili olduğu açıktır. Türkiye kamuoyunun AB hakkında ne derece bilgi sahibi olduğunun belirlenmesine öncelikle AB sembolü ve bayrağıyla ilgili basit birkaç soruyla başlanmıştır. Ardından kişilerin kendilerini AB, kurumları ve politikaları hakkında ne derece bilgili hissettikleri sorgulanmıştır. Son olarak da kişilere AB hakkında birkaç bilgi sorusu sorulup bunları ne oranda doğru yanıtladıkları araştırılmıştır.

Avrupa Bayrağının Tanınırlığı

Görüşülen kişilere AB'nin 12 yıldızlı sembolü gösterilerek bu sembolü daha önce görüp görmedikleri sorulmuştur. AB üye ülkelerinde görüşülenlerin sadece %5'i bu sembolü görmediklerini söylerken Türkiye'de bu oran %39 gibi yüksek bir orandadır (Tablo 8). AB sembolünü gördüğünü söyleyenlere bu sembolün neyi temsil ettiği sorulmuştur. Bu soruya %83 (toplam örneklemin yaklaşık %49'u) gibi bir oranda Avrupa ve AB kurumları gibi bir yanıt alınmıştır. Oysa bu oran AB üye ülkelerinde yaklaşık 9 puan daha yukardadır (toplam örneklemin yaklaşık %86'sı). Kısaca Türkiye'de AB sembolünün iki kişiden biri tarafından hemen hemen doğru algılanmasına karşılık AB üye ülkelerinde on kişiden 9'a yaklaşmaktadır.

Tablo 8. Avrupa Bayrağının Tanınırlığı

S.8a Bu sembolü daha önce gördünüz mü?

	Evet	Hayır	CY
AB 25	%94	%5	%1
Türkiye	%59	%39	%2

S.8b Neyi temsil ettiğini söyler misiniz?

	Avrupa'yı, AB'ni, Avrupa Topluluğu'nu, Ortak Pazarı, Avrupa Konseyi'ni	Evet, diğer birşeyi	Hayır	CY
AB 25	%92	%3	%2	%2
Türkiye	%83	%4	%6	%7

Daha sonra bu sembolün Avrupa'nın bayrağı olduğu belirtilerek Avrupa Bayrağı hakkında birkaç soru yöneltilmiştir. Aşağıda özetlenen bu değerlendirmelere bakıldığında Türkiye kamuoyunun üye ülkeler kamuoyuna göre oldukça düşük düzeylerde bu değerlendirmelere yanıt verdikleri gözlenmektedir. Bunu ifadeleri anlayamama ya da karar verememe gibi nedenlere bağlayabiliriz. Ancak daha da önemlisi Türkiye kamuoyunun bu bayrağı pek benimseyemediği de gözlenmektedir. Cevap verenlerin ancak %54 bu bayrağın Avrupa için iyi bir sembol olduğuna katılırken daha da düşük bir oranı (%50) iyi bir şeyi temsil ettiğine katılma eğilimindedir (Tablo 9). Kendini bu bayrak ile özdeşleştirenlerse ancak %30 düzeyindedir ki AB üye ülkelerinde bu oran oldukça daha yüksek ve %50 düzeyindedir. Bu bayrağın ülkedeki kamuya ait binalarda milli bayrağın yanında yer alması görüşüne ancak %40 katılırken daha yüksek bir oran karşı görüştedir (%42). AB üye ülkelerinde ise %55 gibi bir kitle milli bayraklarının yanı sıra Avrupa Bayrağının da kamu binalarında yer almasına katılma eğilimindedirler.

Yine de vurgulanması gereken halen sürmekte olan bu uygulamaya AB üye ülkelerinde bile azımsanmayacak bir kitlenin (%35) karşı çıkıyor olduğudur. Bu açıdan bakıldığında Türkiye kamuoyunun Avrupa Bayrağına soğuk yaklaşımı şaşırtıcı değildir. Danimarka'da kamu binalarında Avrupa Bayrağının yer almasına karşı olan kitle %79, Finlandiya'da %71, İsveç'te %62, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta ise %58 dir. Benzer şekilde kendini bu bayrakla

özdeşleştirmedigini söyleyenler Hollanda’da %64, Danimarka’da % 58, Fransa’da %56, Yunanistan’da %54, Avusturya’da ise %47dir. Finlandiya ve Birleşik Krallık’ta görüşülenlerin yaklaşık üçte biri bu bayrağın iyi bir şeyi temsil ettiği görüşüne katılmama eğilimindedirler.

Tablo 9. Avrupa Bayrağının Benimsenmesi

Bu bayrak Avrupa için iyi bir sembol.

	Katılma eğilimindeyim	Katılmama eğilimindeyim	CY
AB 25	%82	%10	%9
Türkiye	%54	%24	%23

Bu bayrak iyi bir şeyi temsil ediyor.

AB 25	%69	%17	%14
Türkiye	%50	%28	%22

Kendimi bu bayrak ile özdeşleştiriyorum/kendime yakın hissediyorum

AB 25	%50	%40	%10
Türkiye	%30	%51	%18

Bu bayrak’deki tüm kamuya ait binalarda milli bayrağımızın yanında yer almalıdır.

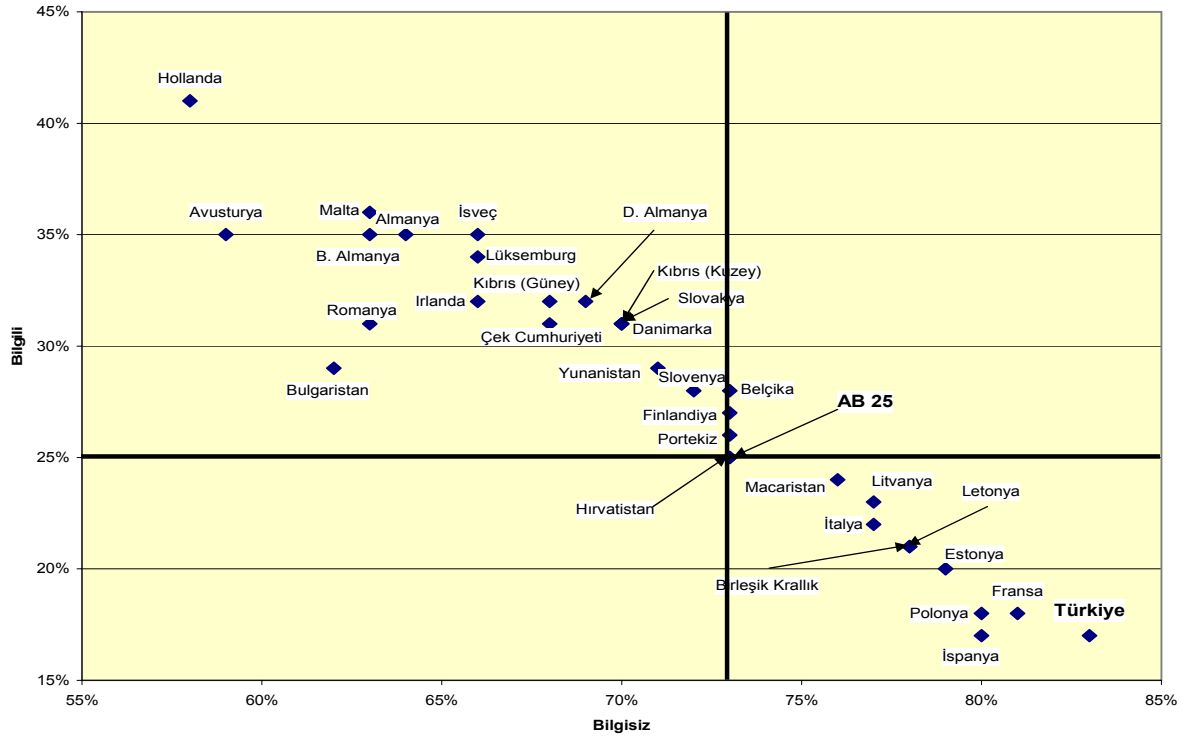
AB 25	%55	%35	%10
Türkiye	%40	%42	%18

AB Hakkında Bilgi Düzeyi

Görüşülen kişilerden kendilerinin AB, politikaları ve kurumları hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını değerlendirmeleri istenmiştir. 1’in hiçbir şey bilmiyorum ve 10’un çok şey biliyorum anlamına geldiği 1-10 cetveli üzerinde yapılması istenen bu değerlendirme aşağıdaki şekilde özetlenmiştir. Sol-sağ cetveli üzerinde yukarıda özetlenene benzer bir şekilde bu cetvelde kendilerini 1-5 arasına yerleştirenler “bilgisiz, 6-10 arasına yerleştirenler ise “bilgili” olarak gruplanmıştır.

AB’ne üye 25 ülke bütününe bakıldığında kendi değerlendirmelerine göre görüşülenlerin %73 “bilgisiz” ve ancak %25 “bilgili” görünmektedir. Türkiye araştırmada yer alan 30 ülke arasında kendi değerlendirmelerine göre en yüksek oranda “bilgisiz” olan ülkedir (%83). Hollanda’da ise en yüksek oranda kendini bilgili olarak değerlendiren kitle bulunmaktadır (%41). Ancak burada bile açık bir çoğunluk (%58) kendini bilgisiz görmektedir (Şekil 2). Yani 30 ülkenin hiçbirinde kendini bu konuda “bilgili” gören kitle çoğunlukta değildir. “Bilgili” kitlenin AB üye ülkeleri ortalamasının altında olduğu ülkelere bakıldığında göze çarpan Macaristan, Letonya, Litvanya, Estonya ve Polonya gibi yeni üyelerin yanı sıra İtalya, Birleşik Krallık, İspanya ve Fransa dır. Öyle ki Fransa, Polonya ve İspanya “bilgili” kitlenin büyüklüğünde Türkiye ye oldukça yakındırlar. Kısaca üye ve aday ülkelerin tümünde AB konusunda kamuoyları kendilerini bilgisiz hissetmektedirler.

Şekil 2. AB Hakkında Subjektif Bilgi Düzeyi

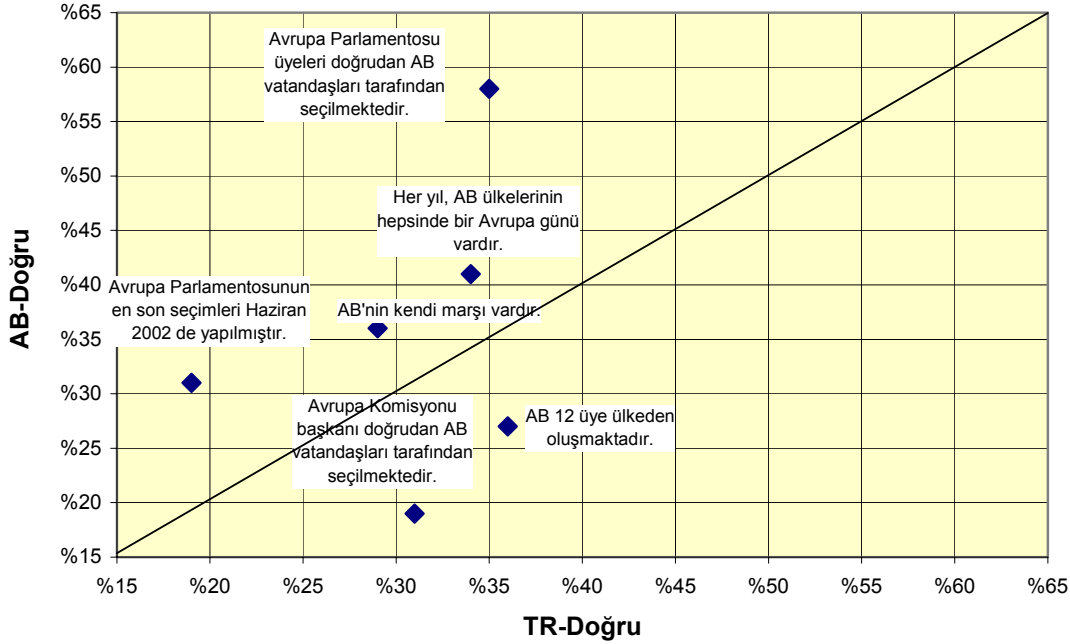
AB ile ilgili bilgi düzeyini ölçmekte kişilerin subjektif olarak kendilerinin bilgi düzeylerini değerlendirmelerinin yanı sıra bir de objektif olarak ne bilip bilmedikleri de ölçülmeye çalışılmıştır. Açık ki görüşülen kişiler pek bir temeli olmaksızın kendilerini bilgili gibi hissedebileceklerdir. Bu sorular ile gerçekten ne bildikleri diğer görüşülen kişilerle karşılaştırılabilir ve ülkeler arasında da karşılaştırma yapılabilir şekilde elde edilmeye çalışılmıştır. Aşağıda Tablo 10'dan da görüldüğü gibi Türkiye'de doğru cevap oranı birinci ve üçüncü sorularda AB üyelerinden yukardadır. Ancak bu soru ve diğer tüm sorularda Türkiye'deki "cevap yok" oranları AB üyelerinden yukardadır. Cevap yok oranlarının Türkiye'de bu derece yüksek olması toplamda doğru cevap oranları arasındaki farkı oldukça düşük göstermektedir. Öyle ki Türkiye'de doğru cevap oranı %31 iken AB üyelerinde ancak %35 çıkmaktadır.

Tablo 10. AB Hakkında Objektif Bilgi Düzeyi

Toplam Görüşme Sayıları	Türkiye				AB-25				Doğru Fark (TR-AB25)	CY Fark (TR-AB25)
	Doğru cevap Sayıları	Doğru	Yanlış	CY	Doğru cevap Sayıları	Doğru	Yanlış	CY		
AB 12 üye ülkeden oluşmaktadır.	1027				24791					
Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan AB vatandaşları tarafından seçilmektedir.	370	%36	%26	%38	6694	%27	%58	%15	9%	23%
Avrupa Komisyonu başkanı doğrudan AB vatandaşları tarafından seçilmektedir.	359	%35	%22	%43	14379	%58	%24	%18	-23%	25%
AB'nin kendi marşı vardır.	318	%31	%22	%47	4710	%19	%59	%23	12%	24%
Her yıl, AB ülkelerinin hepsinde bir Avrupa günü vardır.	298	%29	%17	%54	8925	%36	%34	%30	-7%	24%
Avrupa Parlamentosunun en son seçimleri Haziran 2002'de yapılmıştır.	349	%34	%18	%49	10164	%41	%25	%35	-7%	14%
	195	%19	%14	%68	7685	%31	%36	%32	-12%	36%
Toplam Doğru cevap sayısı	1890				52557					
Toplam Doğru cevap oranı	%31				%35					

Bu kısıtı göz önünde tutarak aşağıdaki şekle bakıldığında Türkiye kamuoyu daha yüksek oranda AB'nin 12 üye ülkeden oluşmadığını ve Avrupa Komisyonu başkanının da AB vatandaşları tarafından doğrudan seçilmediğini bilmektedir. Diğer sorularda doğru yanıt oranları AB ülkelerinde daha yukardadır.

Şekil 3. AB Hakkında Objektif Bilgi Düzeyi

AB Hakkında Bilgi Edinilirken Kullanılan Kaynaklar

Pek iyi, insanlar AB, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken hangi kaynakları kullanma eğilimindedirler? Bu soru sekiz değişik kaynaktan kullanılanların seçilebileceği şekilde sorulmuştur. Bu nedenle kişiler birden çok cevap verebilmekte ve dolayısıyla da aşağıda verilen oranların toplamı yüzü aşmaktadır. Görüşülenlerin her seçeneği hangi oranda kullandıklarına bakıldığında ortaya AB üyeleri ile Türkiye’de benzer önceliklerle bilgi kaynaklarının kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Gerek Türkiye’de gerek AB üyesi 25 ülkede insanlar öncelikli olarak televizyon, günlük gazeteler ve radyodan AB hakkında bilgi edinmektedirler. AB üyeleri ve Türkiye’de bu kaynakların görece ağırlıkları farklıdır ancak sıralamaları aynıdır. Türkiye’de görüşülenlerin %91’i bilgi kaynağı olarak televizyonu verirken bu oran üye ülkelerde %71dir (Tablo 11). Günlük gazetelerin kaynak olarak verilme oranlarında önemli farklılıklar gözlenmezken radyo ve internet Türkiye’de AB üye ülkelerine göre oldukça düşük oranda kullanılmaktadır. İlginç olan örneğin Türkiye’de arkadaş gruplarındaki tartışmaların AB hakkında bilgi kaynağı olarak zikredilme oranı AB üye ülkelerinden düşüktür. Bir diğer ilginç nokta da AB üye ülkelerinde AB hakkında bilgiyi aramam bu ilgimi ekmez diyenler %8 iken Türkiye’de bu oran ancak %3dür.

Vurgulanması gereken bir diğer konu da bilgi kaynaklarının kullanım oranlarının ülkeden ülkeye oldukça farklılık göstermesidir. Örneğin, günlük gazeteler İsveç’te %71lik bir kitle tarafından kullanılırken Portekiz’de bu oran ancak %23dür. Keza radyo Estonya’da %57 Portekiz’de ise %9 tarafından kullanılmaktadır.

Tablo 11. AB Hakkında Bilgi Edinilirken Kullanılan Kaynaklar

S 23. AB, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken aşağıdaki kaynaklardan hangilerini kullanıyorsunuz? Başka?

Türkiye sıralaması	AB 25 sıralaması		AB 25	TR	En yüksek	En düşük
1	1	TV	%71	%91	Türkiye %91	İrlanda %61
2	2	Günlük gazeteler	%49	%47	İsveç %71	Portekiz %23
3	3	Radyo	%34	%21	Estonya %57	Portekiz %9
4	4	Arkadaşlar, iş arkadaşları, dostlarla tartışmalar	%23	%15	İsveç %43	Portekiz %12
5	5	Diğer gazete ve dergiler	%22	%13	Hollanda, Finlandiya %41	İspanya %5
6	6	İnternet	%21	%9	Hollanda %42	Türkiye, Portekiz, Bulgaristan %9
7	7	Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları	%16	%4	İsveç %34	Türkiye %4
8	8	Böyle bir bilgiyi hiç aramam, ilgimi çekmez	%8	%3	Bulgaristan %16	Kuzey Kıbrıs %0
9=	9	Toplantılar	%4	%2	Avusturya %10	Çek C. Portekiz %1
9=	10=	CY	%1	%2	Kuzey Kıbrıs %4	Slovenya, Slovakya, Polonya, Litvanya, Kıbrıs Cumhuriyeti, İsveç, Finlandiya, Hollanda, Lüksemburh, Yunanistan, Almanya, Fransa, Danimarka, Danimarka, Belçika %0
10	10=	Diğer	%1	%1	İsveç %3	Hırvatistan, Slovakya, Malta %0

AB Hakkında Bilgi Edinilirken Tercih Edilen Kaynaklar

AB hakkında bilgi edinmek amacıyla kullanılan bilgi kaynaklarının yanı sıra hangilerinin tercih edildiği de sorulmuştur. Burada da ilk dört öncelik sırasında AB üye ülkeleri ve Türkiye arasında bir farklılaşma gözlenmemektedir. Yine bunların görece ağırlıkları farklıdır. Türkiye %83 televizyonu tercih ederken bu oran AB üyelerinde ancak %58'dir (Tablo 12). Burada göze çarpan bir örüntü televizyonu kullandığı beliren kitle %91 iken televizyonu bilgi edinmek için tercih ettiğini söyleyen kitle daha düşüktür. Günlük gazeteler için de aynı şeyi, söylemek mümkün iken radyo için tam tersi bir durum söz konusudur. Bunu radyonun AB hakkında bilgi sağlama konusunda olduğundan daha yaygın kullanımı için bir talep olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanlarının mevcut kullanımı %4 iken tercih edilen bilgi kaynaklarına baktığımızda detaylı broşür (%14), tüm açıklamaları içeren bir kitapçık (%13) ve sadece özet bilgi veren kitapçık (%7) toplam olarak %34'lük bir grup tarafından dile getirilmektedir. Bu tür bir bilgi sağlama yönteminin Türkiye kamuoyu tarafından şu an kullanıldığından daha çok daha yüksek bir oranda tercih edildiğinin altını çizmek gerekir.

Tablo 12. AB Hakkında Bilgi Edinilirken Tercih Edilen Kaynaklar

S 24. Genel olarak AB hakkında size gösterdiğim hangi kaynaklardan bilgi edinmeyi tercih edersiniz?

Türkiye sıralaması	AB 25 sıralaması		AB 25	TR	En yüksek	En düşük
1	1	TV	%58	%83	Türkiye %83	Birleşik Krallık %45
2	2	Günlük gazetelerden	%36	%40	Finlandiya %58	Portekiz, Kuzey Kıbrıs %22
3	3	Radyo	%28	%23	Romanya %53	Portekiz %13
4	4	Detaylı bir broşür	%20	%14	Slovakya %32	Letonya, İspanya %13
5	8	Tüm açıklamaları içeren bir kitapçık	%12	%13	Kıbrıs Cumhuriyeti %31	Portekiz, Finlandiya, Slovenya %6
6	5	İnternet	%19	%10	Hollanda %35	Bulgaristan %9
7	7	Diğer gazetelerden	%13	%9	Letonya %29	Kuzey Kıbrıs %4
8	6	Sadece özet bilgi veren kitapçık	%16	%7	İsveç %34	Kuzey Kıbrıs %4
9	9	DVD/Video kaset	%7	%3	Kıbrıs Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs %13	Bulgaristan, Portekiz %2
10=	10=	AB hakkında bilgi edinmek istemiyorum	%6	%2	Avusturya %12	Danimarka, Kuzey Kıbrıs %1
10=	12=	CY	%2	%2	İspanya, İtalya, Bulgaristan, Kuzey Kıbrıs %4	Finlandiya, Belçika %0
11=	10=	CD-Rom	%6	%1	Danimarka, Lüksembourg %9	Türkiye, Portekiz, Bulgaristan %1
11=	9=	Veritabanlarına erişim sağlayan bir terminal	%7	%1	Danimarka %13	Türkiye %1
11=	11	Posterlerden	%4	%1	Slovakya %9	Türkiye, Kuzey Kıbrıs %1
11=	12=	Bu yöntemlerden hiçbiri değil	%2	%1	Slovenya %4	Finlandiya %0

AB Hakkında Basının Değerlendirilmesi

Türkiye kamuoyunun AB hakkında basın değerlendirmelerine baktığımızda AB üye ülkelerinden açık farklılıklar göze çarpmaktadır. Örneğin Türkiye’de %41 basının AB hakkında oldukça fazla konuştuğunu belirtirken bu oran AB üyelerinde ancak %11’dir (Tablo 13). Basının AB hakkındaki yayınlarının da oldukça olumlu olarak değerlendirildiği de ortadadır. Ancak %13lük bir grup basının oldukça olumsuz yayın yaptığını söylemektedir.

Ancak bu durumun son aylarda AB-Türkiye ilişkilerindeki hareketli ortamın bir yansıması olduğu düşünülebilir. 17 Aralık zirvesi ardından normalleşen ilişkiler içinde bu derlendirmelerin ne yöne kayacağı merak konusudur. Yine de en azından kamuoyu gözünde hararetli tartışmaların yaşandığı son birkaç aylık süre içindeki yayınları en azından Ekim 2004 itibariyle olumlu olarak değerlendiriyor olması üzerinde durulması gereken bir bulgudur.

Tablo 13. AB Hakkında Basının Değerlendirilmesi

S 25. Genel olarak düşündüğünüzde Türk basını AB hakkında oldukça fazla mı, tam kararında mı yoksa çok az mı konuşuyor?

	Oldukça fazla	Tam kararında	Çok az	CY
AB 25	%11	46%	%38	%5
TR	%41	%29	%21	%9

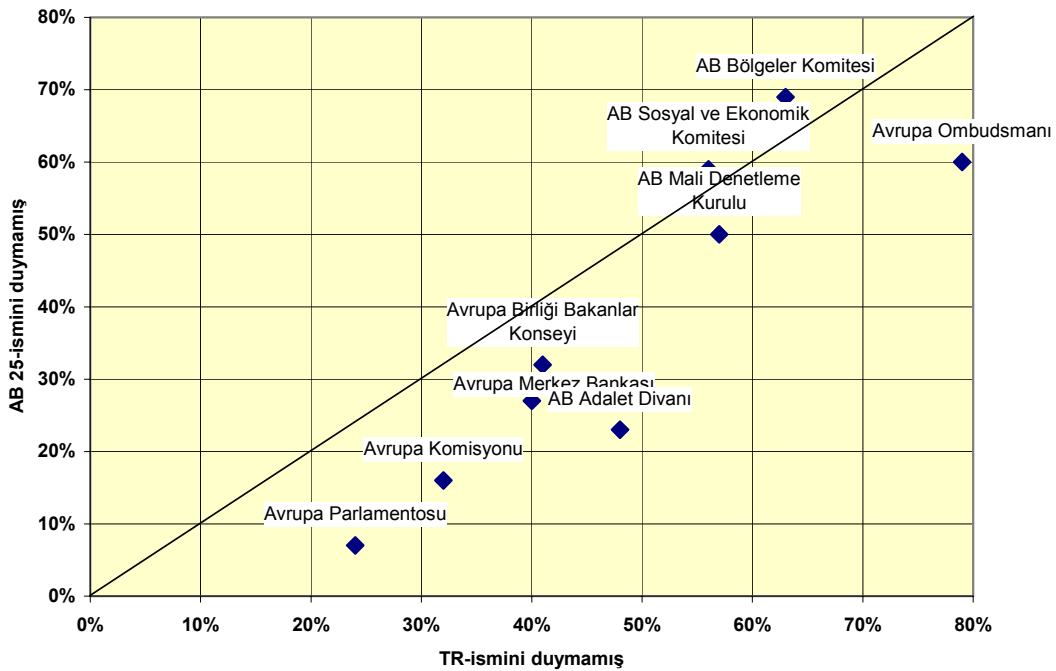
S 26. Türk basınının AB'ni çok olumlu mu, tarafsız mı yoksa çok olumsuz mu yansıttığını düşünüyorsunuz?

	Oldukça olumlu	Tarafsız	Oldukça olumsuz	CY
AB 25	%28	%44	%14	%14
TR	%43	%29	%15	%13

Avrupa Kurumlarının Tanınırlığı

Basının AB hakkındaki yayınlarında sorgulayan, tavır belirleyip bunu savunan yayınlarının yanı sıra AB kurumlarını ve genel olarak AB politikalarını tanıtıcı bir rol üstlendiği de ortadadır. Avrupa kurumlarının Türkiye kamuoyu tarafından ne derece tanındığını belirlemek amacıyla görüşülenlere bu kurumların isimlerini duyup duymadıkları sorulmuştur. Aşağıda Şekil 4'te daha önce kullanılanlara benzer bir şekil üzerinde her kurumun ismini Türkiye'de duymamışlarla AB üye ülkelerindeki duymayanların oranları gösterilmiştir. Eğer Türkiye ve üye ülke kamuoyları arasında fark olmasa ana diyagonal üzerinde yer alacak gözlemlerin Türkiye'de AB üye ülkelerinden daha yüksek oranda kurumların isimlerini duymamış kitlenin varlığını gösterir şekilde diyagonalin sağ altında toplandığı gözlenmektedir. Yani Türkiye'de iki kurum hariç tüm kurumların isim tanınırlıkları AB üye ülkelerinden daha düşüktür. Yalnızca AB Bölgeler Komitesi ve AB Sosyal ve Ekonomik Komitesi'nin isimlerini duyduklarını söyleyenler AB üye ülkelerinden daha yukarıdadır. Bu iki kurumun ismini duyduklarını söyleyenlerin Türkiye'de AB üye ülkelerinden daha yüksek olması şaşırtıcıdır ve daha sonraki araştırmalarda bu bulgunun izlenmesi gerekir.

Şekil 4. Avrupa Kurumlarının Tanınırlığı

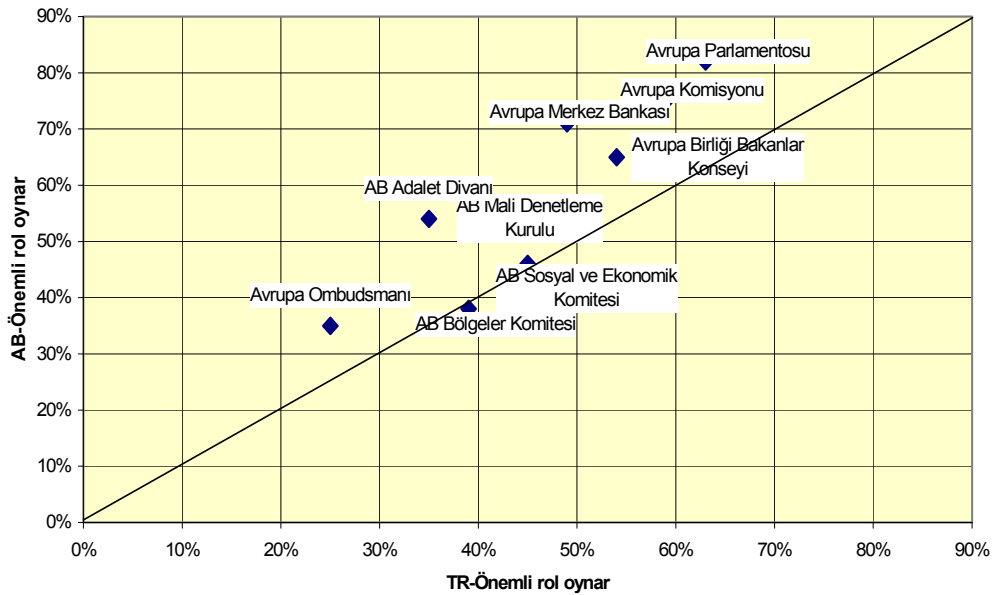

Kısaca AB ülkeleriyle karşılaştırıldığında Türk kamuoyunun AB hakkındaki bilgi düzeyi oldukça daha düşüktür. Ancak unutulmamalıdır ki karmaşık ve zor konular içeren AB politikaları, kurumları hakkında üye ülkeler kamuoyları da pek ileri derecede bilgili değildir. Bu da zaten önemli derecede bir kişisel gayret getirip sonuçta da bu bilginin pek de önemli bir getirisi olmayacağına beklentilerimize çok uygundur.

IV. AB'nin Algılanışı ve AB Üyeliğine Bakış

Görüşülenlerin bilgi düzeylerinin düşüklüğünü hatırla tutarak kurumlar ve politikaları bağlamında AB'nin görüşülenler tarafından değerlendirmelerine benzer soru formatlarıyla girilmiştir. Örneğin, yukarıda haklarındaki bilgi biriminin sorgulandığı aynı Avrupa kurumlarının AB'nin hayatında önemli bir rol oynamakta hangilerinin ise oynamamakta olduğu sorulmuştur (S 28. Sizce bu kurumlardan hangileri AB'nin hayatında önemli bir rol oynamakta hangileri oynamamaktadır?). Buradaki resim daha önceki bulgularla paralel olarak Türkiye kamuoyunun AB üye ülkelerinden tümünden daha düşük oranda kurumların kendi hayatlarında oynadıkları rolü önemli bulduğudur (Şekil 5). Henüz üye olmayan hatta üyelik görüşmelerine bile başlamamış bir ülkede yaşıyor olmaları, bilgi düzeyi ve aşinalık düzeyleri düşük olan Türkiye kamuoyunun bu eğilimi şaşırtıcı değildir. Bu açıdan bakıldığında belki daha şaşırtıcı olan AB üyeleri ve Türkiye kamuoyları arasında kurumların algılanan önemi konusunda gözlenen farkın düşük oluşudur. Bu değerlendirmelerden her kamuoyu gözünde değişik kurumların önemi de alınabilir. Örneğin, AB üye ülkeler kamuoyu için en yüksek oranda önemli rol oynar görünen kurum Avrupa Parlamentosu'dur. Onu Avrupa Komisyonu, Bakanlar Konseyi ve Avrupa Merkez Bankası izlemektedir. Bu sıralama daha düşük oranlarla da olsa Türkiye'de de değişmemektedir. Benzer şekilde Avrupa Ombudsmanı ve AB Bölgeler Komitesi gerek AB üyelerinde gerek Türkiye'de en düşük oranda önemli rol oynar değerlendirmesi almıştır.

Şekil 5. AB Hayatında Önemli Rol Oynayan Kurumlar

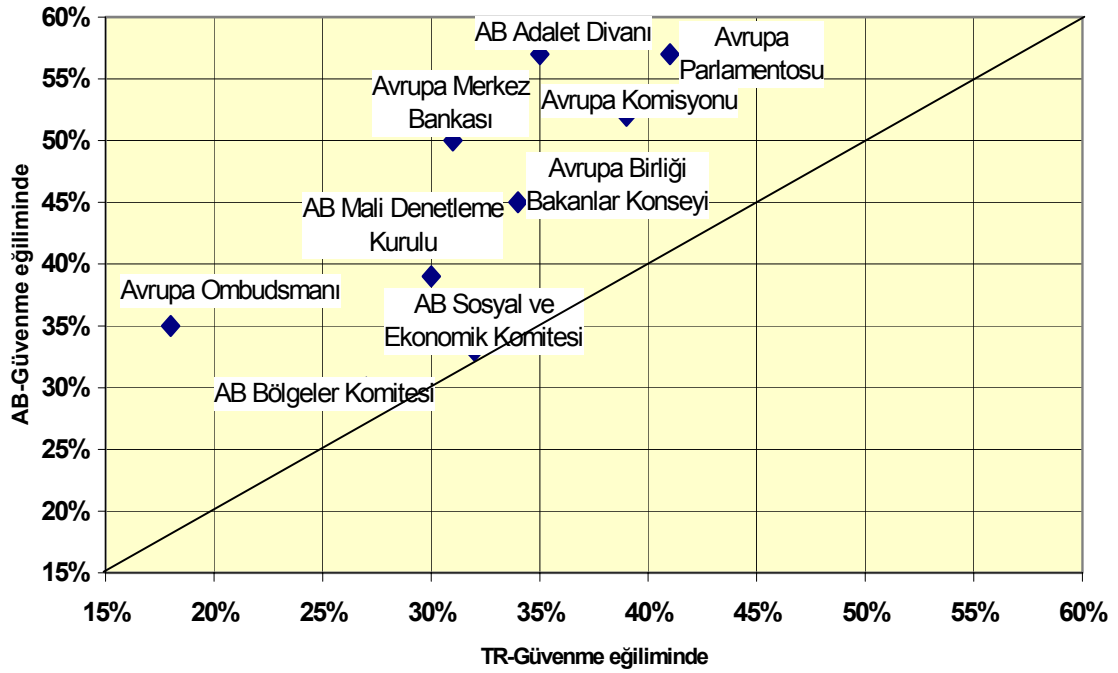

AB Kurumlarına Güven

Bu kurumlara güvenme eğilimleri de sorgulanmıştır. Aşağıdaki şekilde AB üyeleri ve Türkiye'deki eğilimler karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. Yine ana diyagonalin üzerinde görülen değerlendirmeler AB üye ülkelerinde güvenme eğilimlerinin her kurum için Türkiye'dekinden yukarıda olduğunu göstermektedir. Öyle ki en güvenilir kurumlar olarak ortaya çıkan Avrupa Adalet Divanı ve Avrupa Parlamentosu'na güvenenler AB üyelerinde (%57) Türkiye'den sırasıyla 22 (%35) ve 16 (%41) puan daha yukarıdadır. Bu da

göstermektedir ki hiçbir Avrupa kurumu için güvenme eğiliminde olanlar %50 çoğunluğun üzerinde değildir.

Şekil 6. AB Kurumlarına Güven

Bu bağlamda ilginç bir karşılaştırma AB kurumları dışında bazı kurumlara duyulan güven ve genel olarak AB'ne olan güven ile olabilir. Aşağıdaki Tablo 14'te bu kurumlara olan güvenin AB üye ülkeleri ve Türkiye'deki görece büyüklükleri gösterilmiştir. Gerek AB ülkelerinde gerek Türkiye'de en yüksek oranda güven duyulan kurum ordu olarak gözlenmektedir. Ancak AB ülkelerinde bu oran (%69) Türkiye'dekinden (%89) oldukça düşüktür. Türkiye'de ikinci en güvenilen kurum hükümet çıkmıştır (%80). Mevcut tek parti hükümetinin bu yüksek güvene karşılık gelmesi AB üye ülkeleriyle karşılaştırıldığında şaşırtıcı görülebilir. AB ülkelerinde hükümete güven yalnızca %34 iken Türkiye'de bu oranın 46 puan üzerinde bir güven söz konusudur. Keza Türkiye'de dini kurumlara (%77), Meclise (%76), Adalet ve Yargı Sistemi'ne (%65) güven de AB ülkelerinden sırasıyla 31, 38 ve 20 puan daha yukarıdadır. Radyo (%50), Televizyon (%47), yazılı basın (%34) ve Birleşmiş Milletler'e (%42) duyulan güven AB ülkelerinin altındadır.

Siyasi partiler ve sendikalara duyulan güven hem Türkiye'de hem de AB üye ülkelerinde en düşük sıralarda yer almaktadır. Türkiye'de ideolojik düzlemde sağın baskın ağırlıkta olması nedeniyle sendikalara karşı sergilenen bu tavır şaşırtıcı değilse de AB üye ülkelerinde ideolojik olarak solun baskın çıkması karşısında bu görüntü düşündürücüdür.

İlginç olan AB'ne güven oranının aşağı yukarı AB üye ülkeleriyle aynı düzeyde olmasıdır (%51). Her ne kadar Türkiye'de AB kurumlarına duyulan güvenenlerin oranı hiçbir kurum için %50'yi geçmiyor olsa da genel olarak AB'nin değerlendirmesinde %51'lik bir grubun güven gösteriyor olması dikkat çekicidir. Yine benzer şekilde tek tek kurumlar düzeyinde AB üyelerinde de sadece Avrupa Parlamentosu, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Avrupa Komisyonu'na güvenenlerin oranı %50'nin üzerindeyken genel olarak değerlendirildiğinde AB'ne güvenenler %50 düzeyindedir. Bu açıdan bakıldığında tek tek kurumlar düzeyinde

gözlenen güven açığının genel olarak AB için kapatıldığı yorumu yapılabilir. Bu güven açığındaki genel olarak iyileşme esas Türkiye’de son derece çarpıcıdır.

Tablo 14. Kurumlara Güven

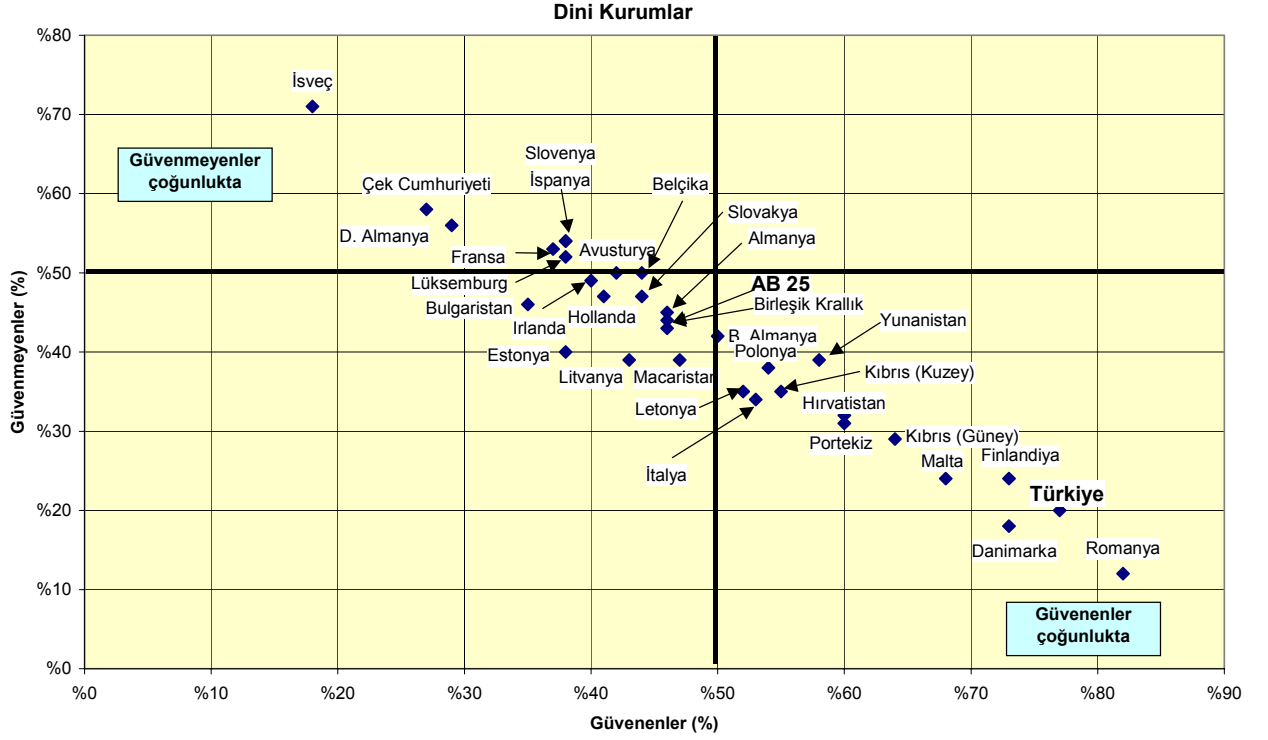
	AB-25				Türkiye				
	Güvenme eğiliminde	Güvenme eğiliminde değil	CY	Fark (Güvenenler-Güvenmeyenler)	Güvenme eğiliminde	Güvenme eğiliminde değil	CY	Fark (Güvenenler-Güvenmeyenler)	Güven Fark (TR-AB25)
Ordu	%69	%22	%9	%47	%89	%10	%1	%79	%20
Hükümet	%34	%60	%6	-%26	%80	%17	%3	%63	%46
Dini kurumlar	%46	%44	%10	%2	%77	%20	%3	%57	%31
Meclis	%38	%55	%8	-%17	%76	%20	%4	%56	%38
Gönüllü yardım kuruluşları	%66	%25	%8	%41	%72	%20	%8	%52	%6
Polis	%64	%31	%5	%33	%69	%29	%2	%40	%5
Adalet ve Yargı Sistemi	%45	%49	%7	-%4	%65	%31	%4	%34	%20
AB	%50	%36	%14	%14	%51	%39	%10	%12	%1
Radio	%63	%31	%7	%32	%50	%45	%6	%5	-%13
Televizyon	%50	%45	%5	%5	%47	%49	%3	-%2	-%3
Büyük şirketler	%31	%58	%11	-%27	%43	%48	%9	-%5	%12
BM	%54	%32	%13	%22	%42	%45	%14	-%3	-%12
Sendikalar	%39	%47	%14	-%8	%38	%46	%16	-%8	-%1
Yazılı Basın	%42	%52	%6	-%10	%34	%59	%7	-%25	-%8
Siyasi Partiler	%17	%77	%6	-%60	%24	%70	%6	-%46	%7

Kurumlar düzeyinde yapılan karşılaştırmaları tamamlamak amacıyla birkaç kurum özelinde ülkeler arası karşılaştırmalı bir perspektife dönüldüğünde de ilginç bulgular ortaya çıkmaktadır. Örneğin dini kurumlara olan güvenin ülkeler arasındaki dağılımına bakıldığında İsveç, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, İspanya, Fransa ve Lüksemburg’da güvenmeyenlerin çoğunlukta oldukları göze çarpmaktadır. Doğu Almanya’da da güvenmeyenler çoğunlukta iken Batı Almanya’da çoğunluk güvenenlerdedir (Şekil 7). Türkiye, Danimarka, Finlandiya ve Romanya’da %70 üzerinde bir kitle dini kurumlara güvendiklerini belirtmektedir. Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs, Malta, Portekiz, Hırvatistan, İtalya ve Polonya’da dini kurumlara güvenler %50 ile %70 arasındadır. Aday ülkelerden yalnızca Bulgaristan’da güvenmeyenler güvenenlerden daha geniş bir gruptur.

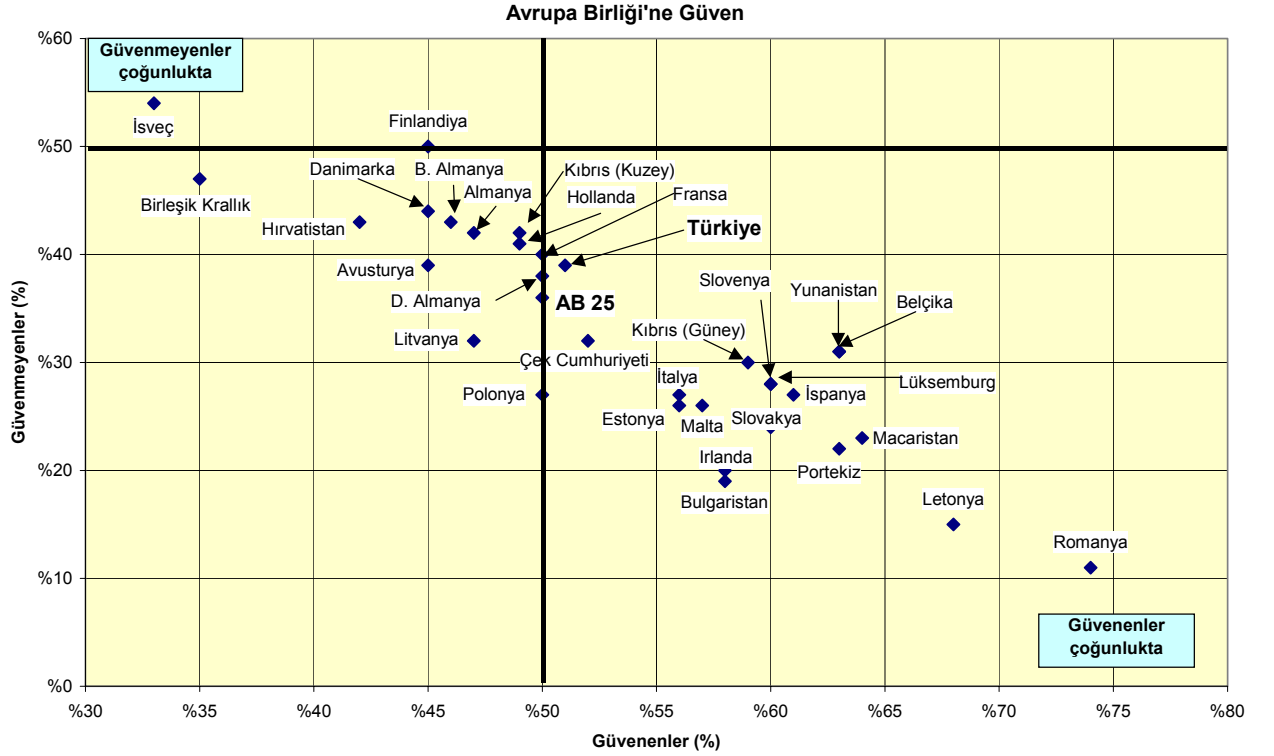
AB’ne güvene ülkeler açısından baktığımızda İsveç’te yine güvenmeyenlerin çoğunlukta olduklarını görüyoruz (Şekil 8). Benzer şekilde Birleşik Krallık, Hırvatistan ve Finlandiya’da da AB’ne güvenmeyenler güvenenlerden fazladır. Romanya ve Bulgaristan ile karşılaştırıldığında Türkiye’de AB’ne güven duyanların oranı oldukça düşüktür. Ancak yine de AB ülkeleri geneline baktığımızda Türkiye’de güvenenlerin oranı daha yüksektir.

Bir diğer ilgi çekici kurumsal değerlendirme orduya duyulan güvenin ülkeler arası karşılaştırmasından elde edilebilir. Bir tek Litvanya’da orduya güven duyanların oranı %50’nin altındadır. Ancak yine de güvenenler güvenmeyenlerin üzerinde görülmektedir. Türkiye orduya güvende Finlandiya’nın ardından gelmekte ve Kuzey Kıbrıs’ın hemen önünde yer almaktadır. Bu üç ülkenin hemen ardından da Yunanistan (%81) ve Birleşik Krallık (%79) gelmektedir.

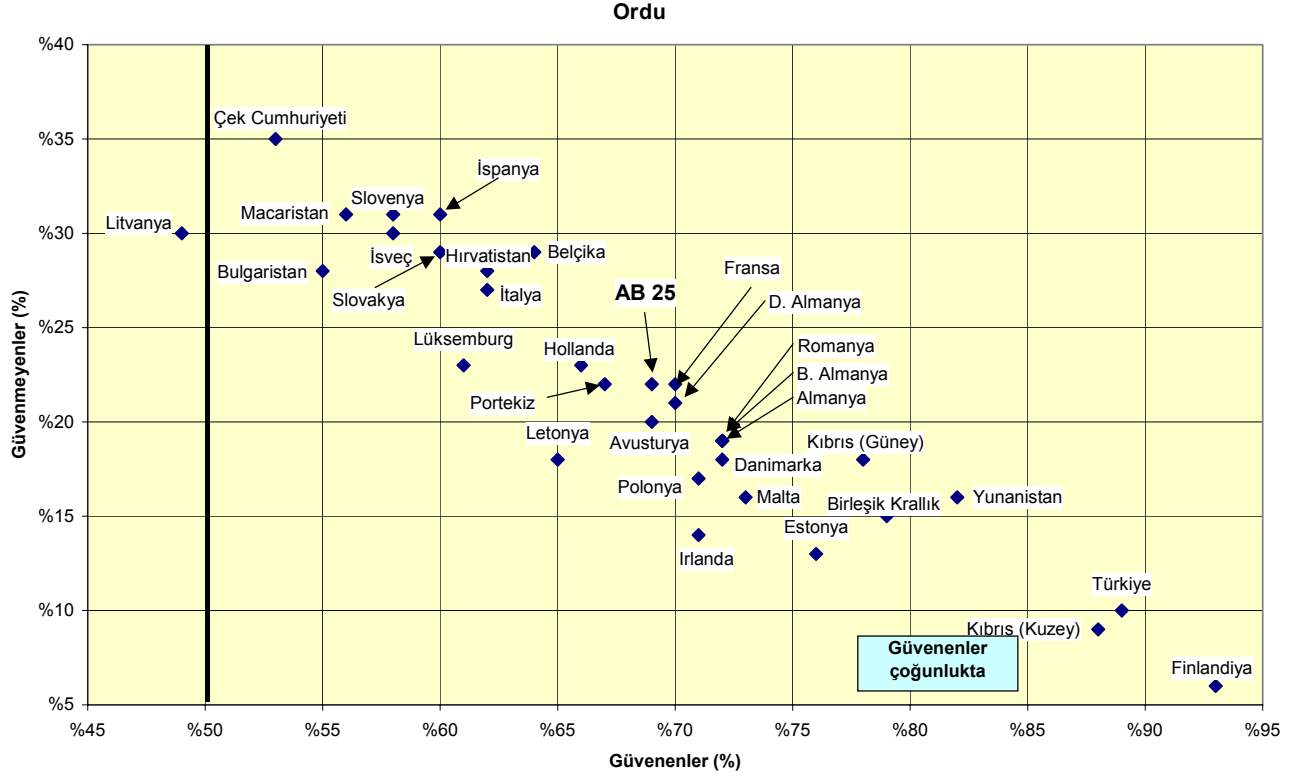
Şekil 7. Dini Kurumlara Güven

Şekil 8. AB'ne Güven

Şekil 9. Orduya Güven

Türkiye Kamuoyunun Üyelik Hakkında Görüşleri

Türkiye kamuoyunun %62 gibi bir çoğunluğu AB'ne üyeliğinin iyi bir şey olacağını düşünmektedir (Tablo 15). Bu konuda tersi olarak üyeliğin kötü olacağını düşünenler ise ancak %12 civarındayken ne iyi ne kötü olur diyerek kararsız bir tavır sergileyenler oldukça büyük %20 gibi bir kitledir. 2004'ün Ekim öncesindeki ilk anketteki sonuçlarla karşılaştırılınca bu sonuçlar AB üyeliği fikrinin çekiciliğini yitirmekte olduğu izlenimini vermektedir. Öyle ki, AB üyeliğinin kötü bir şey olacağı fikrini destekleyenler 2004 başında ancak %9 iken bu oran üçte bir artışla %12'ye çıkmış; kararsız kitle ancak %13 iken %50'nin üzerinde bir artışla %20'ye gelmiştir. Tüm bu gelişmeler bu soruya cevap vermeyenlerin oranında da düşüşün olduğu bir dönemde gözlenmiştir. Yani kısaca kamuoyu 2004 yılı içerisinde AB üyeliği konusunda gitgide kafaalarda soru işaretlerinin arttığı bir dönemden geçiyor izlenimi vermektedir.

Tablo 15. Türkiye Kamuoyunun Üyelik Hakkında Görüşleri

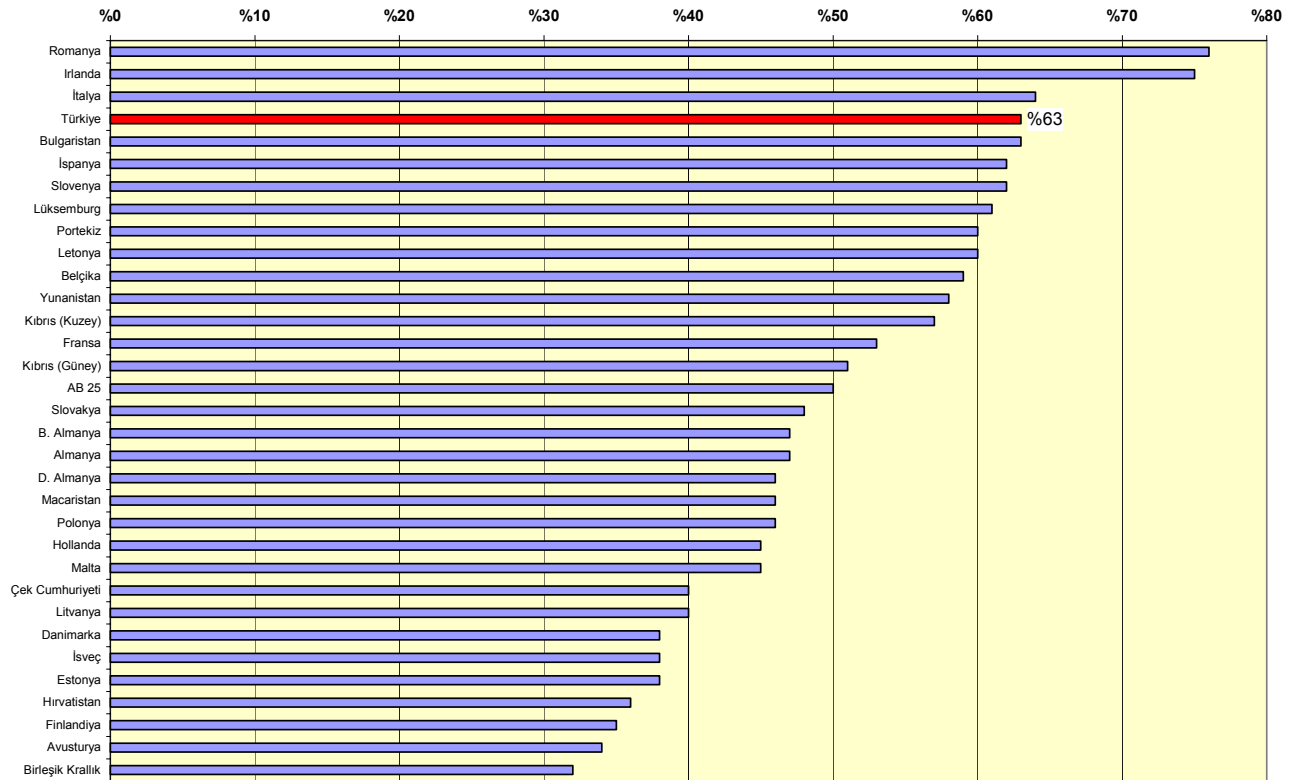
S 11. Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye'nin AB üyeliği....					
		İyi bir şey olur	Kötü bir şey olur	Ne iyi ne kötü bir şey olur	CY
Türkiye	2004-2	%62	%12	%20	%5
	2004-1	%71	%9	%13	%7
S 12 Herşeyi gözönünde bulundurduğunuzda, Türkiye AB'ne üye olmakla avantaj kazanır mıydı yolsa kazanmaz mıydı?					
		Evet, kazanırdı	Hayır, kazanmazdı		CY
Türkiye	2004-2	%73	%18		%10
	2004-1	%75	%15		%10

Ancak yine de her şeyi göz önüne aldığımızda Türkiye kamuoyunun %63'ünün gözünde AB imajı gayet olumludur. Bu düzeyin üzerine ancak İtalya, İrlanda ve Romanya'da

çıkılabilmektedir (Şekil 9). Aday ülkelerden Romanya ve Türkiye gibi Bulgaristan'da da Türkiye'deki düzeyde bir olumlu değerlendirme yapan kitle vardır. Hırvatistan'da bu düzey %36 gibi kitleye karşılık gelmekte ancak bu konuda karar veremeyenler %22 gibi geniş bir kitle oluşturmaktadır. AB'nin gözlerinde olumlu imajı olduğunu söyleyen kitle Birleşik Krallık'ta %32 ile en düşük seviyesini bulmakta Avusturya %34 ile onu izlemektedir.

Şekil 9

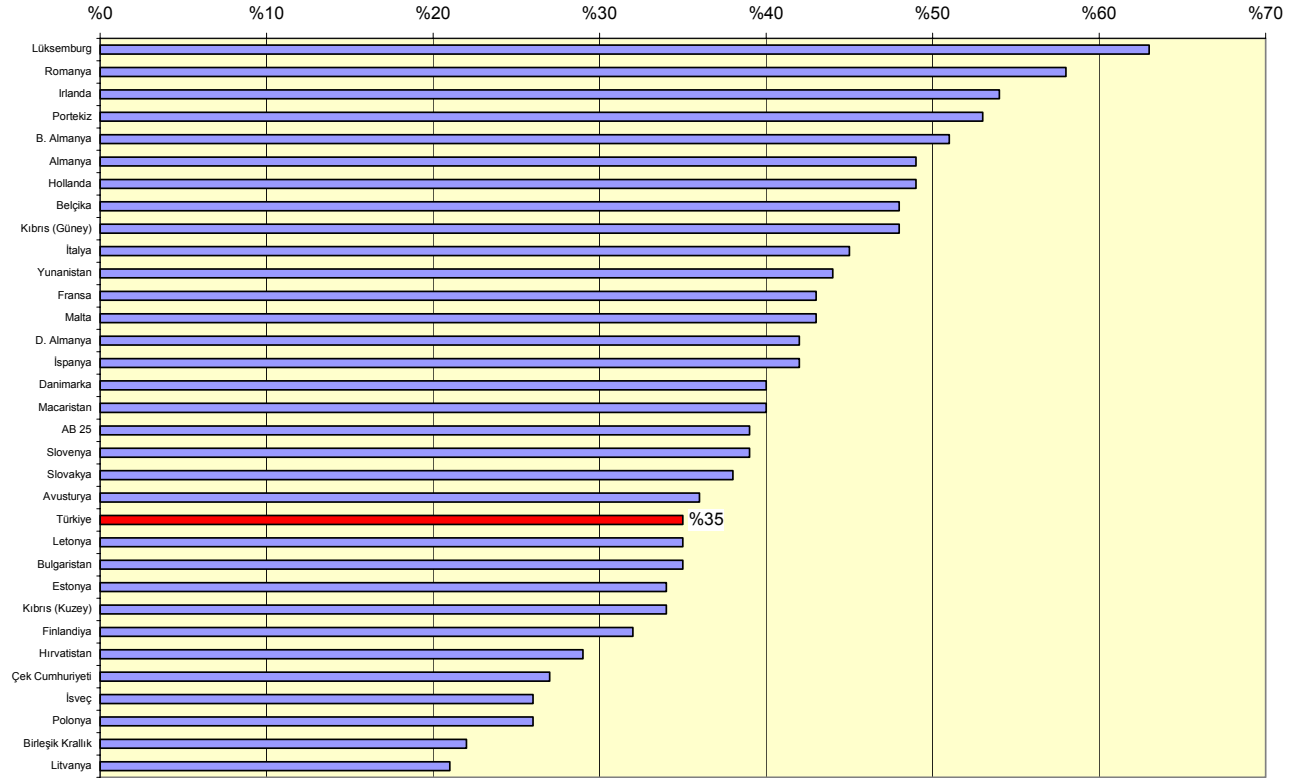
S.13 Genel olarak, AB'nin sizin gözünüzdeki imajı çok mu olumlu, biraz mı olumlu, ne olumlu ne olumsuz mu, biraz olumsuz mu yoksa çok olumsuz mu? (Olumlu diyenler gösterilmiştir)

Yarın AB'nin dağıldığı söyleneceği üzüleceğini söyleyenlerin oranı Türkiye'de %35 AB'ne üye ülkelerde ise ancak %39dur (Şekil 10). %9 gibi geniş bir grup bu soruyu yanıtlayamamıştır. Ancak %17lik ufak bir grup ise böyle bir haberin onları rahatlatacağını söylemişlerdir. Yani her ne kadar görece olarak ufak bir grup AB'nin dağılmasına üzülürken bu haberden memnuniyet duyacak ve bu temelde mobilize olabilecek kesim oldukça ufak görünmektedir.

Şekil 10

S.15 Yarın AB'nin dağıldığı söyleneşydi çok üzgün mü, ilgisiz mi yoksa çok rahatlamış mı olurdunuz? (Çok üzgünüm diyenler gösterilmiştir)

AB Ne İfade Ediyor?

AB'ne üyeliğin değerlendirmesinde kişilerin hangi etmenlere önem verdiği ayrıntılı şekilde sorgulanmıştır. Aşağıdaki tabloda Türkiye sonuçları AB üye ülkelerin kamuoylarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir (Tablo 16). Türkiye kamuoyu için AB'nin ifade ettiklerine baktığımızda AB üye ülkelerinden oldukça farklı bir resim görmekteyiz. Türkiye'de kamuoyu için AB öncelikle "ekonomik refah" (%48), "sosyal güvenlik" (%34) ve "AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü" (%30) demektir. "Barış" (%29), "demokrasi" (%24), "kültürel çeşitlilik" (%20) gibi değerler ise ikincil bir anlam ifade eden gruptur.

AB ülkelerinde ise bu önceliklerden farklı bir grup öne çıkmaktadır. Örneğin "AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü" en geniş %53'lük bir grup tarafından ön plana çıkarılmaktadır. Ardından, Türkiye'de ancak %8'lik bir grup tarafından ifade edilen, Euro %44'lük bir grup tarafından öne çıkarılmaktadır. Bunları %36 ile "barış", %31 ile "dünyada daha fazla söz sahibi olma" ve %30 ile "kültürel çeşitlilik" gelmektedir. Görüldüğü gibi AB üye ülkelerinin öncelikleri ile Türkiye kamuoyunun öncelikleri AB'nin ifade ettiklerini ifade etmekte örtüşmemektedir. Ancak yine de altını çizmeliyiz ki ülkeden ülkeye AB'nin ne ifade ettiğine baktığımızda da önemli farklılaşmalar görmekteyiz. Örneğin "işsizlik" Almanya'da %33 tarafından ön plana çıkarılırken, İrlanda ve Letonya'da ise bu ancak %5lik bir yer bulmaktadır."Para kaybı" İsveç'te %47lik bir grup oluştururken Yunanistan ve İspanya'da %11, İrlanda'da %8, Portekiz'de ise ancak %7lik bir kesim bunu AB ile özdeşleştirmektedir. Aday ülkelerde AB ekonomik refah, sosyal güvenlik, barış, demokrasi ağırlıklı bir anlam ifade ederken, görece olarak daha eski ve büyük ekonomik güce sahip üyelerde bu faktörlerden çok euro, dış politikada söz sahibi olmanın yanı sıra, para kaybı, bürokrasi, daha fazla suç işlenmesi gibi eleştirel tonda ifadeler ağırlık kazanmaktadır.

Tablo 16. AB Ne İfade Ediyor?						
S 16. AB size şahsen ne ifade etmektedir?						
Türkiye sıralaması	AB 25 sıralaması		AB 25	Türkiye	En Yüksek	En Düşük
1	8=	Ekonomik refah	%22	%48	Romanya %60	Almanya %14
2	12	Sosyal güvenlik	%12	%34	Romanya %42	Almanya, Finlandiya %7
3	1	AB içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü	%53	%30	Finlandiya %72	Kuzey Kıbrıs %20
4	3	Barış	%36	%29	Romanya %60	Kuzey Kıbrıs %8
5	6	Demokrasi	%25	%24	Romanya %56	Finlandiya %12
6	10=	İşsizlik	%18	%22	Almanya %33	İrlanda, Letonya %5
7	5	Kültürel çeşitlilik	%30	%20	Fransa %48	Kuzey Kıbrıs %11
8=	4	Dünya da daha fazla söz sahibi olma	%31	%17	Hollanda %51	Kuzey Kıbrıs %7
8=	11	Kültürel kimliğimizin kaybolması	%14	%17	Hırvatistan %25	Macaristan %5
9=	2	Euro	%44	%8	Belçika %66	Kuzey Kıbrıs %6
9=	9	Dış sınır bölgelerinde daha az kontrol	%21	%8	Avusturya %35	Kuzey Kıbrıs %2
10=	7	Para kaybı	%23	%6	İsveç %47	Kuzey Kıbrıs %1
10=	10=	Daha fazla suç işlenmesi	%18	%6	Avusturya %46	Kuzey Kıbrıs %1
10=	13	CY	%3	%6	Birleşik Krallık %11	Belçika, Finlandiya, İsveç %0
11	8=	Bürokrasi	%22	%4	İsveç %50	Kuzey Kıbrıs %3
12	14	Diğer	%2	%2	Hollanda %4	Çek Cum., Kuzey Kıbrıs %0

Benzer tür bir başka soru da görüşülen kişilerin AB ile özdeşleştirdikleri hislerinin sorgulanmasıdır. Bu soruya verilen cevaplar da benzer şekilde aşağıdaki tabloda özetlenmiştir. Burada AB ülkeleriyle Türkiye arasında daha bir benzerlik gözlenmektedir (Tablo 17). İki tarafta da “umut” ve “güven ilk iki sırayı almaktadır. Türkiye’de “endişe” üçüncü sırada yer alırken AB ülkelerinde “ilgisizlik” üçüncü sıradadır. “Güvensizlik” %18 ile AB ülkelerinde dördüncü sırada dile getirilirken Türkiye’de ancak %13lük bir kitle tarafından ifade edilmektedir. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde Türkiye kamuoyu için AB %10luk bir kesim için “reddedilme” ile özdeşleştirilmektedir. İlginç olan “reddedilme”nin İsveç’te Türkiye’dekinden geniş %12lik bir kesim tarafından dile getirilmiş olmasıdır.

Tablo 17. AB Nasıl Duygular Uyandırıyor?						
S 17. Kişisel olarak AB size aşağıda sayacaklarımdan hangilerini hissettiriyor?						
Türkiye sıralaması	AB 25 sıralaması		AB 25	Türkiye	En Yüksek	En Düşük
1	1	Umut	%47	%45	Romanya %75	Kuzey Kıbrıs %12
2	2	Güven	%24	%30	Romanya %53	Birleşik Krallık %10
3	5	Endişe	%17	%17	Almanya %29	Slovenya %2
4	4	Güvensizlik	%18	%13	İsveç %35	İspanya, İrlanda %4
5	7	Reddedilme	%5	%10	İsveç %12	İspanya, Letonya, Lüksemburg, Slovenya, Bulgaristan, Kuzey Kıbrıs %1
6	6	Cosku	%7	%7	İrlanda %23	Kuzey Kıbrıs %1
7=	3	İlgisizlik	%19	%6	Birleşik Krallık %10	Kuzey Kıbrıs %0
7=	8	CY	%3	%6	Kuzey Kıbrıs %65	Almanya, Macaristan, Belçika, Polonya %1

AB'den Korku

AB'ne üyelik konusunda şüpheli tavırların neler olduğu konusunda bilgi edinmek amacıyla kişilerin AB kurumları ve politikalarıyla ilgili korkuları olup olmadığı sorgulanmıştır. Bu soruda da AB üye ülkeleriyle Türkiye kamuoyunun ifade ettikleri kaygı ve korkularda farklılaşma göze çarpmaktadır (Tablo 18). “Küçük üye ülkelerin güç kaybetmesi” hakkında düşük nüfuslu Finlandiya (%78), Hollanda (%56), Çek Cumhuriyeti (%58), Danimarka (%55), Belçika (%53)'da korku gözlenirken Almanya (%20) ve Polonya'da (%43) daha düşük düzeyde korku dile getirilmektedir. Ancak dikkat çekici bir nokta bu konunun nüfus ya da ekonomik güç büyüklüğünden ziyade bir algılama sorunu olduğudur da. Şöyle ki, örneğin Fransa'da korku düzeyi %48, Letonya ve Malta'da ise sırasıyla %33 ve %45dir.

Sorgulanan korkuların algıların ülke gündemleriyle de elele şekillendiğinin bir yansımasını “uyuşturucu ticareti ve uluslar arası organize suçlarda artış” konusundaki verilerde görüyoruz. AB gündeminde daha yoğun yer tutan bu sorun %65lik bir kitle tarafından halen korku duyulan bir olgu olarak dile getirilirken Türkiye'de ancak %57 lik bir gruba karşılık gelmektedir. AB gündeminde finansal katkının daha yoğun işleniyor olmasının bir yansıması olarak “AB'ne daha fazla para ödenecek olması” AB üye ülkelerinde %64 Türkiye'de ise ancak %43 tarafından halen korku duyulan bir olgu olarak dile getirilmiştir.

Türkiye kamuoyunun AB'ndeki karşıtlarından daha yüksek oranda korku duyduğunu söylediği iki konu vardır. Biri “dilimizin daha az kullanılacak olması”; diğeri ise “ulusal kimlik ve kültürün kaybı”dır. Bu iki konunun da milliyetçi tonlarda argümanlar olması dikkat çekicidir.

Türkiye kamuoyu “ekonomik kriz” ve “sosyal hakların kaybı” gibi konularda halen pek korku duyar görünmemektedir. Oysa bu konularda AB üye ülkeleri kamuoylarında yarıdan fazla bir kitle korku duyar konumdadır.

AB üye ülkelerinde en yüksek oranda korku duyulduğu söylenen konu ise “işlerin daha düşük maliyetleri olan diğer üye ülkelere kayması” iken (%74) bu konu Türkiye'de %44lük bir grup tarafından halen korku duyulan bir konu olarak dile getirilmiştir.

S.21 Bazı insanların, Avrupalı kurumlar ve Avrupa Birliği ile ilgili bazı korkuları olduğunu düşünüyoruz. Siz bu korkulardan bazılarını okuyacağım. Avrupa Birliği ile ilgili okuyacaklarımdan halen korku duyup duymadığınızı öğrenebilir miyim?

Tablo 18. AB'den Korku			
Küçük üye ülkelerin güç kaybetmesi			
	Halen Korku duyuyorum	Halen korku duymuyorum	CY
AB 25	%46	%47	%8
Türkiye	%44	%37	%19
Uyşturucu ticareti ve uluslararası organize suçlarda artış.			
AB 25	%65	%31	%4
Türkiye	%57	%28	%15
Dilimizin giderek daha az kullanılacak olması.			
AB 25	%40	%56	%3
Türkiye	%59	%30	%11
(Türkiye'nin) AB'ne daha fazla para ödeyecek olması.			
AB 25	%64	%28	%8
Türkiye	%43	%35	%22
Sosyal hakların kaybı.			
AB 25	%52	%41	%7
Türkiye	%34	%52	%14
Ulusal kimlik ve kültürün kaybı.			
AB 25	%42	%54	%4
Türkiye	%52	%36	%13
Ekonomik kriz			
AB 25	%52	%41	%7
Türkiye	%34	%51	%14
İşlerin daha düşük üretim maliyetleri olan diğer üye ülkelere kayması.			
AB 25	%74	%21	%5
Türkiye	%44	%34	%21
(Türk) işçileri için daha fazla zorluk			
AB 25	%65	%26	%9
Türkiye	%55	%31	%14
(Türk Lirası)'nın sonu			
AB 25	%56	%40	%4
Türkiye	%57	%28	%15

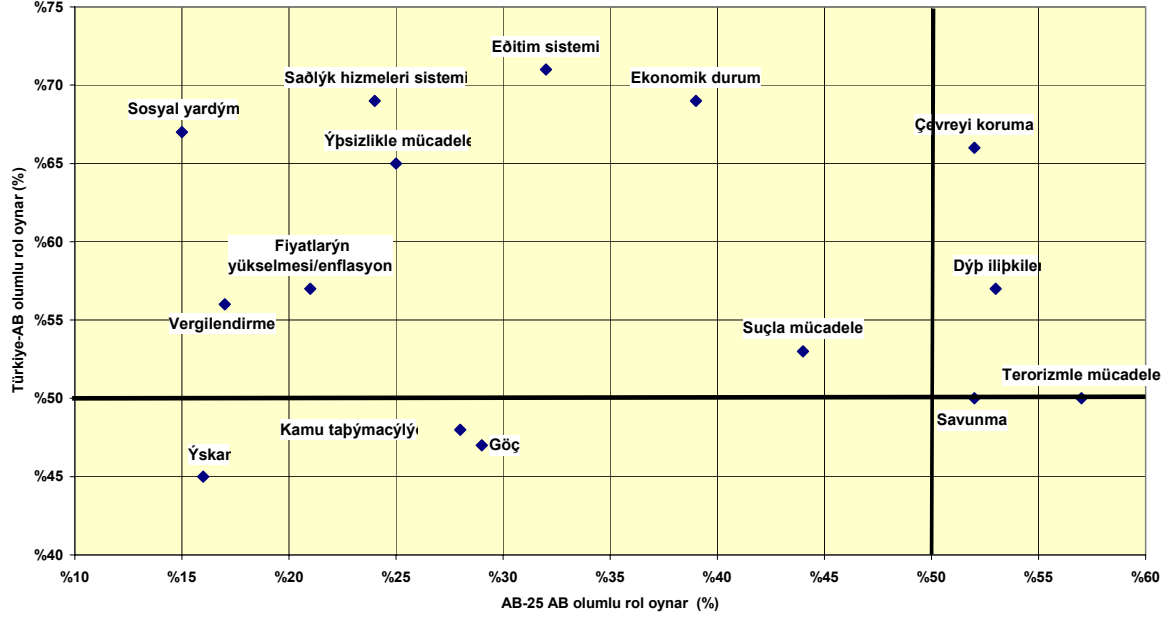
AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisi

AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisinin ne yönde olmasının beklendiği çalışmaya dahil edilen 30 ülkede tek tek sorgulanmıştır. Türkiye kamuoyunun beklentilerinin AB'ne üye 25 ülke ile karşılaştırmalı durumu aşağıdaki şekilde gösterilmiştir. Görüldüğü gibi iskan, kamu taşımacılığı ve göç dışında kalan tüm siyasa alanlarında Türkiye kamuoyunun yarıdan fazlası AB'nin olumlu rol oynayacağı beklentisi içindedir (Şekil 10). Oysa AB'ne üye ülkeler kamuoyları için böyle olumlu etki değerlendirmesi yalnızca çevreyi koruma, dış ilişkiler, terörizmle mücadele ve savunma alanları için geçerlidir. AB üye ülkeleri kamuoyları iskan, kamu taşımacılığı ve göç alanlarında Türkiye kamuoyunun karamsar beklentileriyle uyuşum içindedir. Ancak Türkiye kamuoyunun %67'sinin AB'nin olumlu etkisini beklediği sosyal yardım alanında AB üyesi ülke kamuoyları ancak %15 oranında olumlu rol oynar demektir. Benzer şekilde Türkiye kamuoyunun %65'i işsizlikle mücadelede AB'nin olumlu rol oynamasını beklerken AB üyesi ülkelerde bu oran yalnızca %25dir.

AB ülkelerindeki değerlendirmelerle Türkiye'deki beklentilerin uyuşma göstermediği siyasa alanlarının suçla mücadele dışında iktisadi konularla ilgili olması Türkiye kamuoyunun iktisadi konularda iyimser beklentiler içerisinde olduğunu düşündürmektedir.

Şekil 10 AB'nin değişik politika alanlarındaki etkisi

S.34 Size okuyacağım (Türkiye'deki) her konu için AB olumlu mu, olumsuz mu, veya ne olumlu ne olumsuz mu rol oynar?

AB ve Egemenlik Paylaşımı

Pek iyi, değişik siyasa alanlarında alınacak kararların AB içerisinde egemenlik paylaşımı yoluyla aynı çatı altında ortaklaşa alınmasına Türkiye kamuoyu nasıl bakmaktadır? Para, tarım ve balıkçılık politikaları ile basın ve kültürel alanlardaki politikalarda kamuoyunun net bir tavır sergileyemediği gözlenmektedir (Tablo 19). Savunma alanında ise AB çatısı altında ortak bir karar mekanizmasına destek yoktur. Oysa AB ülkelerinde savunma, para ve tarım ile balıkçılık alanlarında ortak karara olumlu yaklaşıırken Türkiye kamuoyunun görüşünün tersine eğitim, sağlık ve sosyal yardımlaşma ile işsizlikle mücadele alanlarında ülke hükümetlerinin AB çatısında bağımsız tek başına karar vermeleri fikri ağır basmaktadır.

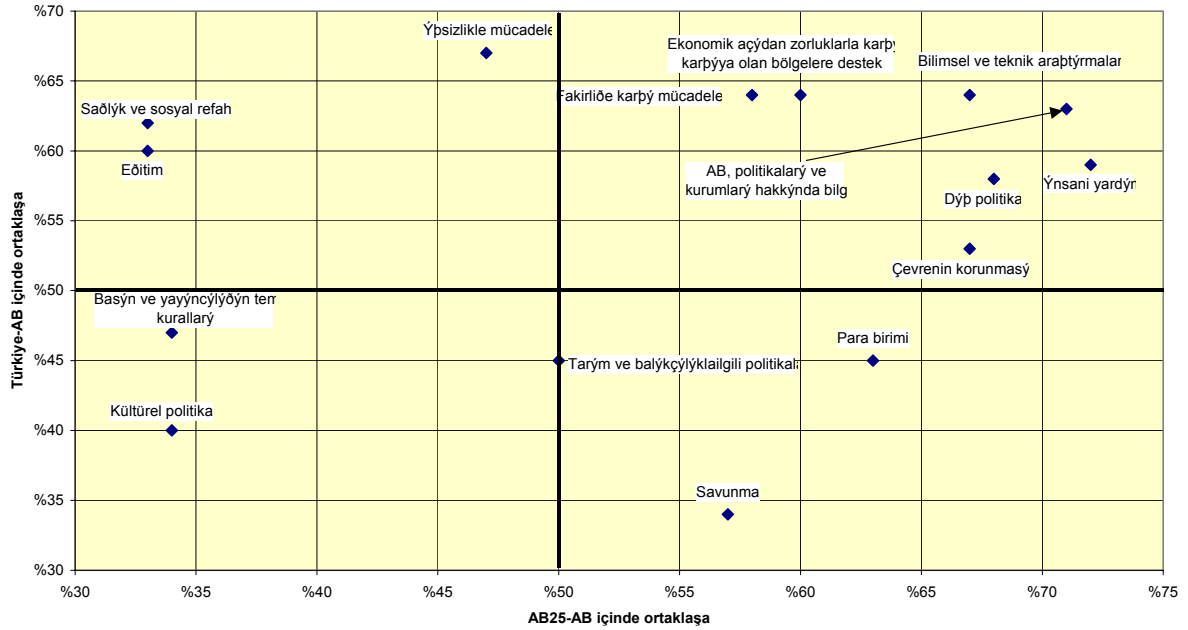
Tablo19 AB ve Egemenlik Paylaşımı

S.35 Elinizdeki kartta yer alan her bir konu için sizce Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların yalnızca Türk hükümeti tarafından mı, yoksa ortaklaşa AB bünyesinde mi verilmesi gerekir?

	AB-25			Türkiye		
	Sadece (Türk) hükümeti	AB içinde ortaklaşa	CY	Sadece (Türk) hükümeti	AB içinde ortaklaşa	CY
Savunma	38%	57%	5%	57%	34%	9%
Çevrenin korunması	29%	67%	4%	38%	53%	9%
Para birimi	32%	63%	5%	46%	45%	9%
İnsani yardım	24%	72%	5%	33%	59%	8%
Sağlık ve sosyal refah	63%	33%	4%	30%	62%	8%
Basın ve yayıncılığın temel kuralları	59%	34%	7%	42%	47%	11%
Fakirliğe karşı mücadele	38%	58%	4%	28%	64%	9%
İşsizlikle mücadele	50%	47%	4%	25%	67%	7%
Tarım ve balıkçılıkla ilgili politikalar	44%	50%	6%	47%	45%	9%
Ekonomik açıdan zorluklarla karşı karşıya olan bölgelere destek	35%	60%	5%	27%	64%	9%
Eğitim	62%	33%	4%	33%	60%	8%
Bilimsel ve teknik araştırmalar	28%	67%	6%	27%	64%	9%
AB, politikaları ve kurumları hakkında bilgi	22%	71%	7%	24%	63%	13%
Dış politika	25%	68%	7%	29%	58%	13%
Kültürel politika	60%	34%	6%	50%	40%	10%

Şekil 11. AB ve Egemenlik Paylaşımı

S.35 Elinizdeki kartta yer alan her bir konu için sizce Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların yalnızca Türk hükümeti tarafından mı, yoksa ortaklaşa AB bünyesinde mi verilmesi gerekir?

AB Bütçesi İle İlgili Algılamalar

AB bütçesinde değişik siyasa alanlarına ne kadar ağırlık verildiğinin değerlendirilmesi de araştırmaya dahil edilen 30 ülkede sorgulanmıştır. Bu konuda da kamuoylarının fikir birliği içinde olduklarını söylemek güçtür. Türkiye kamuoyunun Portekiz ve diğer aday ülke

kamuoyları gibi yüksek oranda bu değerlendirmeyi yapamadığı cevap yok oranının yüksekliğinden görülmektedir (Tablo 20). Bir değerlendirme yapanlar ise istihdam ve sosyal işler (%17) ile bilimsel araştırmaya (%16) AB bütçesinden en büyük payın ayrıldığı yönünde fikir beyan etmeleri söz konusudur. Tarım ve bölgesel yardım alanlarına bütçeden en fazla pay ayrıldığını düşünenler ise Türkiye’de ancak %6 oranındadır. Oysa örneğin Danimarka kamuoyunun %51’i AB bütçesinden en yüksek payın tarıma ayrıldığını belirtmiştir. Yunan kamuoyu ise en yüksek payın idari personel giderlerine ayrıldığını düşünürken bu alana en yüksek pay ayrıldığını düşünen Hırvatistan kamuoyudur.

Tablo 20. AB Bütçesi İle İlgili Algılamalar

S.38 AB Bütçesinin en fazla aşağıdakilerden hangisine harcadığını düşünüyorsunuz?

	İstihdam ve sosyal işler	Tarım	Bilimsel araştırma	Bölgesel yardım	Dış politika ve AB dışındaki ülkelere yardım	İdari ve personel giderleri, yapılar	Diğer	CY
AB 25	%8	%16	%5	%8	%14	%30	%1	%17
Türkiye	%17	%6	%16	%6	%12	%9	%1	%34
Belçika	%9	%19	%8	%4	%17	%37	%1	%5
Danimarka	%5	%51	%2	%4	%9	%23	%0	%7
B. Almanya	%5	%20	%3	%9	%12	%40	%2	%9
Almanya	%6	%18	%3	%10	%13	%40	%1	%9
D. Almanya	%7	%10	%3	%16	%14	%39	%0	%10
Yunanistan	%7	%9	%5	%18	%16	%20	%1	%24
İspanya	%10	%8	%8	%6	%12	%25	%3	%27
Fransa	%6	%18	%6	%7	%20	%27	%1	%15
İrlanda	%9	%20	%3	%10	%10	%28	%1	%19
İtalya	%11	%8	%8	%7	%21	%23	%1	%21
Lüksemburg	%6	%22	%4	%4	%15	%31	%1	%18
Hollanda	%7	%27	%3	%3	%14	%33	%0	%12
Avusturya	%9	%14	%3	%12	%9	%34	%2	%17
Portekiz	%7	%4	%4	%10	%17	%24	%1	%33
Finlandiya	%6	%24	%2	%17	%10	%37	%0	%2
İsveç	%6	%36	%1	%14	%4	%34	%0	%4
Birleşik Krallık	%8	%11	%5	%8	%12	%36	%1	%19
Kıbrıs Cum.	%11	%8	%6	%10	%11	%23	%2	%29
Çek Cumhuriyeti	%11	%12	%6	%13	%15	%25	%0	%18
Estonya	%10	%20	%3	%10	%14	%19	%1	%23
Macaristan	%13	%17	%7	%11	%10	%16	%1	%25
Litvanya	%8	%17	%4	%11	%13	%21	%1	%25
Letonya	%13	%25	%3	%5	%14	%11	%2	%27
Malta	%16	%13	%4	%10	%10	%23	%0	%23
Polonya	%7	%32	%2	%7	%11	%27	%0	%13
Slovakya	%11	%7	%6	%11	%19	%29	%0	%17
Slovenya	%4	%18	%5	%6	%11	%36	%3	%16
Bulgaristan	%11	%5	%3	%4	%16	%9	%1	%52
Romanya	%12	%8	%4	%9	%22	%7	%2	%37
Hırvatistan	%14	%3	%4	%5	%15	%41	%0	%17
Kuzey Kıbrıs	%21	%13	%11	%10	%23	%4	%1	%16

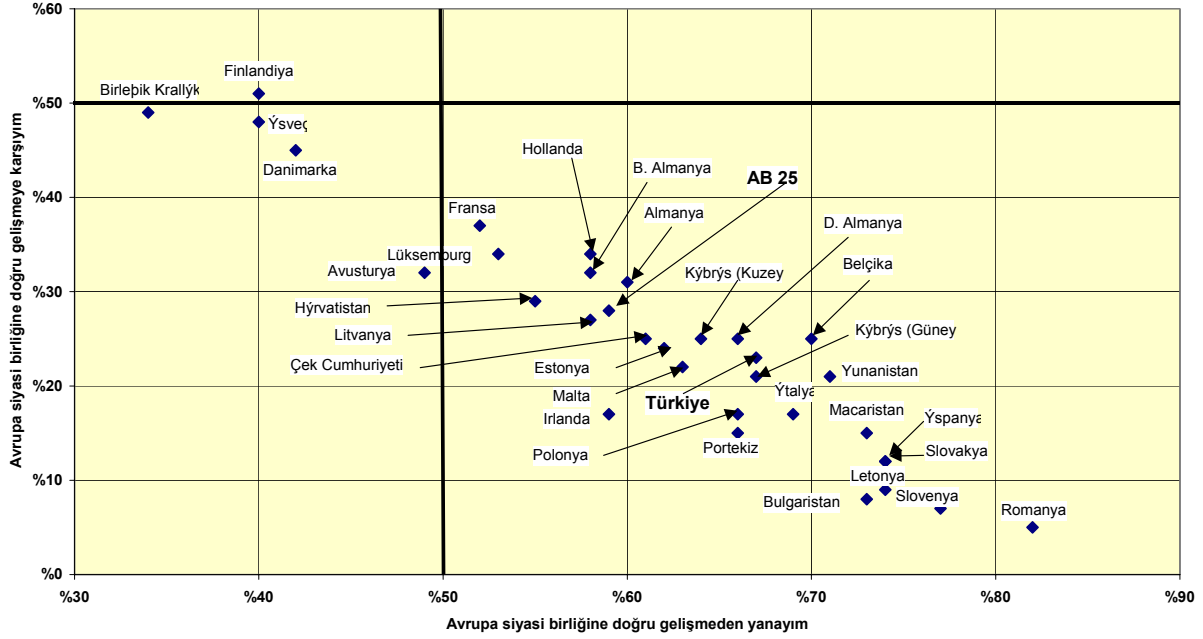
V. AB'nin Geleceği

AB'nin geleceğine yönelik değerlendirmeler Eurobarometre 62 araştırmasında birkaç değişik soru ile saptanmaya çalışılmıştır. Avrupa'nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeye taraftar olunup olunmadığına yönelik soruya verilen yanıtlar incelendiğinde bir tek Finlandiya kamuoyunun çoğunluğunun (%51) böyle bir gelişmeye karşı net bir çoğunluğu olduğu görülmektedir (Şekil 12). Birleşik Krallık, İsveç ve Danimarka'da da yüzde kırkı aşan ancak çoğunluğun altında bir grubun böyle bir gelişmeye karşı bir tavrı vardır. Avusturya kamuoyunun %49 böyle bir gelişmeyi desteklerken %19'u kararsız ve %32'si ise karşıdır.

Avrupanın siyasi birliğine yönelik en büyük oranda destek %81 ile Romanya'da gözlenmekte Slovenya (%77), Slovakya (%74), Letonya (%74), İspanya (%74), Bulgaristan (%73) ve Macaristan'da (%73) da yüksek oranda destek bulunmaktadır. Türkiye'de Avrupa'nın siyasi birliğine doğru bir gelişmeyi destekleyen grup %67 ile AB'ne üye 25 ülkenin ortalama %59 oranındaki desteğinin üzerinde yer almaktadır.

Şekil 12. Avrupa Siyasi Birliğine Destek

S.14 Siz kendiniz Avrupa siyasi birliğine doğru bir gelişmeden yana mısınız yoksa buna karşı mısınız?

Avrupa'nın şu anki yapılanma hızı ile istenilen yapılanma hızı iki ayrı soruyla değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerde 1-7 skalaları kullanılmıştır. Şu anki durumu değerlendirirken 1 "askıda duruyor" 7 ise "olabildiğince hızlı ilerliyor" değerlendirmesine karşılık gelmektedir. İstenilen yapılanma hızı sorgulanırken ise 1 "askıda dursun" 7 ise "olabildiğince hızlı ilerlesin" değerlendirmesine karşılık gelmektedir. Aşağıdaki Tablo 21'de 1-7 skalasının orta noktası, yani askıda dursun ya da hızla ilerlesin yönünde bir karara varılamama durumu dışarıda bırakılarak her ülkede durağana yakın yapılanmaya destek verme eğilimindekilerle yapılanma hızla ilerlesin yönünde bir değerlendirmeye destek verme eğilimindekilerin toplam içindeki oranları verilmiştir. Şu anki durum değerlendirmelerinde AB üyesi 25 ülke ortalamasına bakıldığında %36lık bir kesimin askıda durmaya yakın bir değerlendirme (yani 1-7 skalasında 1-3 arasında bir nokta) yaparken %29luk bir kesimin de olabildiğince hızlı ilerliyor değerlendirmesine yakın oldukları (yani 1-7 skalasında 5-7 arasında bir nokta) gözlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye kamuoyu Ab üyelerinden daha

yüksek oranda hızlı ilerleme olduğu değerlendirmesi yapma eğilimindedir. Türkiye kamuoyundan daha yüksek oranda hızlı bir ilerleme olduğu değerlendirmesini yapan yalnızca Lüksemburg, Danimarka, Malta ve İrlanda kamuoylarıdır. Avrupanın yapılanmasının şu anki durumunu en yüksek oranda askıda olmaya yakın değerlendiren ülkelerin başında Macaristan (%58), Çek Cumhuriyeti (%51), İtalya ve Slovakya (%46) gelmektedir.

İstenilen durum değerlendirmelerine bakıldığında AB'ne üye ülkelerin ortalama olarak %57'si olabildiğince hızlı yürüsün deme eğiliminde (yani 1-7 skalasında 5-7 arası bir nokta) iken ancak %20'lik bir grup askıya alınsın (yani 1-7 skalasında 1-3 arası bir nokta) deme eğilimindedir. Olabildiğince hızlı bir yapılanma sürecini arzulayan kesim en yüksek oranda Yunanistan (%86) ve Polonya'da (%77) gözlenmektedir. Türkiye kamuoyunun çoğunluğu (%54) olabildiğince hızlı bir yapılanmaya destek verse de bu oran AB üyelerinin altındadır.

Şu anki ve istenilen yapılanma hızının değerlendirmelerinin benzer 1-7 skalalarıyla alınması bize mevcut durum ile arzulanan durum karşılaştırması yapma imkanı da vermektedir. Örneğin Türkiye kamuoyu mevcut durum değerlendirmesinde ortalama yedi üzerinden 3.6 gibi bir skor alırken arzulanan yapılanma hızı değerlendirmesinde oldukça daha yüksek 4.5 gibi bir skor tutturmaktadır. Aşağıdaki şekilde tüm ülkelerin mevcut durum değerlendirmeleriyle arzulanan yapılanma hızı değerlendirmeleri beraber gösterilmiştir. Eğer bu iki değerlendirme arasında bir fark olmasaydı tüm ülkeler ana diyagonal üzerinde yer alacaktı. Oysa gözlenen Avusturya, İsveç, İrlanda, Finlandiya ve Danimarka kamuoyları dışında tüm ülkelerde arzulanan yapılanma hızının mevcut durumun üzerinde olduğunu göstermektedir. Yani bu beş ülke kamuoyları dışındaki tüm ülkelerde Avrupa'nın daha hızlı bir yapılanma sürecine girmesi yönünde bir kamuoyu desteği mevcuttur. Türkiye de daha hızlı bir yapılanma süreci beklentisindeki ülkeler arasında yer almaktadır.

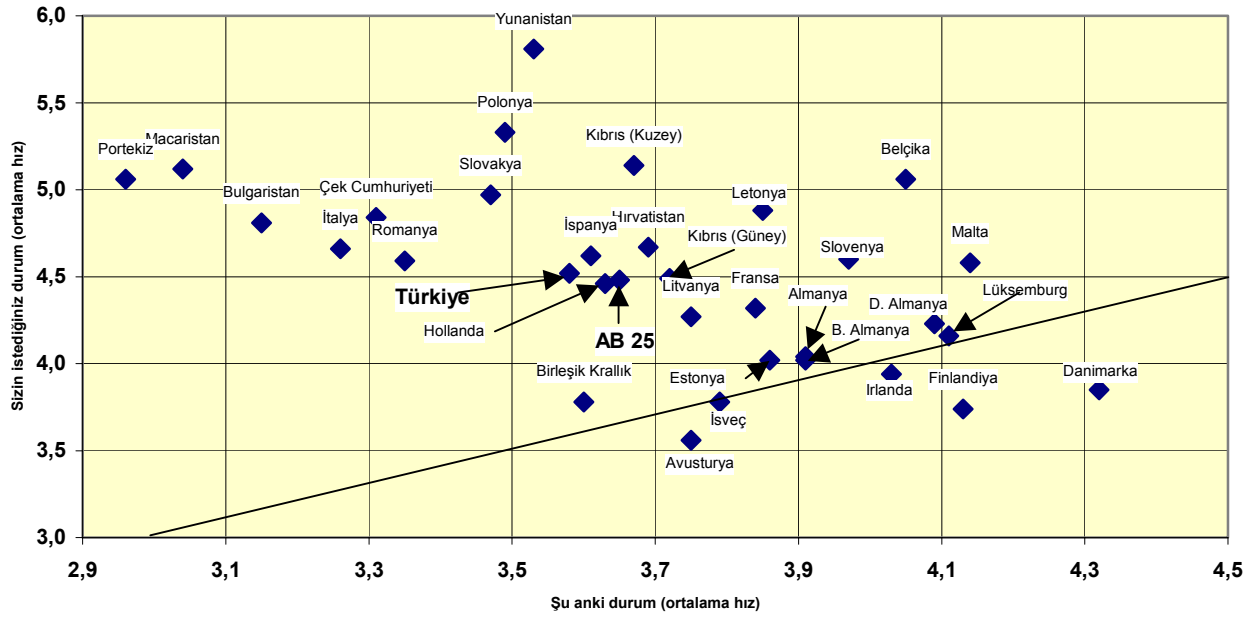
Tablo 21. AB'nin Yapılanma Hızı ile İlgili Algılamalar

S.19a Size göre Avrupa'nın şu anki yapılanma hızı nedir? Lütfen elinizdeki 1'den 7'ye kadar olan ölçeğe bakarak söyler misiniz? Bu ölçeğe 1 numara "hali hazırda askıda"olduğunu, 7 numara "olabildiğince hızlı yapıldığını" ifade etmektedir. Avrupanın şu anki yapılanma hızı ile ilgili sizin düşüncenizi en iyi açıklayan numarayı seçebilir misiniz?

S.19b Hangisi sizin istediğiniz yapılanma hızını en iyi açıklar?

	Şu anki durum değerlendirmeleri			İstenilen durum değerlendirmeleri	
	Askıda duruyor (1-3)	Olabildiğince hızlı yürüyor (5-7)		Askıya alınm (1-3)	Olabildiğince hızlı yürüsün (5-7)
İrlanda	%11	%49	Yunanistan	%3	%86
Malta	%20	%47	Polonya	%6	%77
Danimarka	%20	%45	Macaristan	%8	%74
Lüksemburg	%22	%39	Belçika	%8	%72
Türkiye	%27	%38	Portekiz	%6	%71
Finlandiya	%27	%37	Slovakya	%9	%70
Letonya	%34	%36	Bulgaristan	%6	%70
Belçika	%32	%36	Kuzey Kıbrıs	%13	%70
Kuzey Kıbrıs	%41	%36	Çek Cumhuriyeti	%12	%69
B. Almanya	%36	%35	Letonya	%12	%67
Almanya	%35	%34	Romanya	%6	%66
Avusturya	%26	%34	İtalya	%18	%64
Estonya	%25	%34	Hırvatistan	%17	%64
D. Almanya	%31	%33	İspanya	%13	%60
Slovenya	%27	%32	Malta	%17	%59
Birleşik Krallık	%30	%32	Slovenya	%18	%58
Kıbrıs Cum.	%33	%32	Kıbrıs Cum.	%17	%58
Litvanya	%39	%32	AB 25	%20	%57
Romanya	%21	%32	Hollanda	%18	%55
İspanya	%27	%31	Fransa	%22	%54
Fransa	%32	%30	Türkiye	%20	%54
İsveç	%37	%30	Litvanya	%18	%53
AB 25	%36	%29	İrlanda	%13	%48
Hırvatistan	%39	%27	Birleşik Krallık	%29	%47
Hollanda	%41	%25	D. Almanya	%30	%46
Yunanistan	%41	%24	Lüksemburg	%24	%45
Bulgaristan	%40	%23	Estonya	%18	%43
İtalya	%46	%22	Almanya	%32	%41
Polonya	%43	%21	B. Almanya	%34	%40
Slovakya	%46	%21	İsveç	%35	%39
Çek Cumhuriyeti	%51	%17	Avusturya	%33	%38
Macaristan	%58	%16	Danimarka	%31	%36
Portekiz	%47	%12	Finlandiya	%38	%31

Şekil 13. AB'nin Mevcut ve İstenen Yapılanma Hızı

AB'nin Önümüzdeki 5 Yılda Oynayacağı Rol

Türkiye kamuoyunun AB'nin önümüzdeki 5 yıl içerisinde kendi hayatlarında ne derece rol oynayacağına dair değerlendirmelerinde ilk göze çarpan daha çok önemli rol oynayacağı görüşündekilerin aşağı yukarı AB üye ülkelerindekiyle aynı oranda olmasına karşın daha az önemli diyenlerin oranının AB ortalamasının neredeyse üç katı olduğudur (Tablo 22). AB'nin daha çok rol oynayacağı yönündeki beklentiler en yüksek oranda Romanya (%65), Yunanistan (%59) ve Kıbrıs Cumhuriyeti (%62) ve Kuzey Kıbrıs'ta (%58) gözlenmektedir.

AB'nin bu süre içerisinde oynaması istenilen rolün daha çok olduğunu belirten grup Türkiye'de de AB ülkelerinde de %51 gibi bir çoğunluktur. Ancak Türkiye'de AB ülkelerinden biraz daha büyük bir grup bu rolün daha az olmasını istemektedir. AB'nin daha çok rol oynamasını isteyenler yine en yüksek oranda Romanya (%75), Yunanistan (%67) ve Kıbrıs Cumhuriyeti (%77) kesimi ve Bulgaristan'da (%69) gözlenirken bu kez Kuzey Kıbrıs'ta ancak %52'lik bir grup AB'nin daha çok rol oynamasını istemektedir.

Buradan ortaya çıkan ilginç bir sonuç Türkiye kamuoyunda AB'nin kendi hayatlarında oynayacağını düşündükleri rolün daha çok önemli olacağına inananlardan daha yüksek bir oranda kitlenin bu rolün artmasını istediğidir. AB'nin rolünün artmasını isteyenler bu rolün ne olacağına dair değerlendirmelerden daha yüksek olmasını AB'ye yönelik bir talep olarak algılanması mümkündür. Türkiye kamuoyu AB'nin kendi hayatlarında daha aktif bir rol oynamasını istemektedir. Yine açıktır ki yeni üye ve aday ülkelerde AB'nin oynaması istenilen rol diğerlerine göre daha yüksektir. Bu aday ülkelerde AB ile olan ilişki tecrübesinin görece olarak azlığına bağlanabileceği gibi aynı zamanda bu ülkelerde insanların hayatları üzerinde diğerlerine nazaran çok daha büyük bir etkiyi iyi yönde yapma olanağına da bağlanabilir.

Tablo 22. AB'nin Önümüzdeki 5 Yılda Oynayacağı Rol

S.20a Önümüzdeki 5 yıllık süre içerisinde, sizce AB sizin hayatınızda ne derece önemli bir rol oynayacağı hakkındaki düşüncelerinizi, daha çok önemli, daha az önemli veya eskisiyle aynı olacak şekilde belirtir misiniz?

	Daha çok önemli	Daha az önemli	Aynı	CY
AB 25	47%	7%	38%	8%
Türkiye	46%	20%	24%	10%

S.20b Önümüzdeki 5 yıllık süre içerisinde, sizce AB sizin hayatınızda ne derece önemli bir rol oynayacağı hakkındaki isteğinizi, daha çok önemli, daha az önemli veya eskisiyle aynı olacak şekilde belirtir misiniz?

	Daha çok önemli	Daha az önemli	Aynı	CY
AB 25	51%	13%	29%	7%
Türkiye	51%	17%	21%	11%

Aynı bağlamda AB'nin takip etmesi gereken uygulamalar da sorgulanmıştır. Bu soruya alınan yanıtlardan gözlenen AB üyeleri ve Türkiye kamuoyunun önceliklerinin benzer olduğudur. Örneğin iki tarafta da ilk üç öncelik aynıdır ancak bunlara yapılan vurgu, yani bu uygulamaları belirten grubun büyüklükleri farklıdır. Gerek AB üyeleri gerek Türkiye'de listenin başına işsizlikle mücadele (%66) konulmaktadır. İkinci sırada yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele (%51) ve üçüncü sırada da terör ile mücadele (%26) yer almaktadır. AB üyelerinin gündemi ile Türkiye kamuoyunun gündeminde farklılaşma eğilimi dördüncü ve beşinci önceliklerde ortaya çıkmaktadır. AB üyeleri için Avrupa'da barış ve güvenliğin korunması (%34) ve organize suç ve uyuşturucu madde trafiği ile mücadele (%30) ön plana çıkarken Türkiye kamuoyu dördüncü sıraya yine bir derece benzer şekilde organize suç ve uyuşturucu madde trafiği ile mücadele (%18) koyarken beşinci sıraya yeni üyelere kapıların açılması (%17) gelmektedir. Değişik uygulamaların aldıkları kamuoyu desteğine bakıldığında farklılaşmalar daha açık ortaya çıkmaktadır. Örneğin çevrenin korunması AB üyelerinde %19 tarafından bahsedilirken Türkiye'de ancak %12 bundan bahsetmektedir. Ülkeden ülkeye önceliklerde de önemli farklılıklar gözlenmektedir. Örneğin terör ile mücadele İspanya'da %48 tarafından AB'nin öncelikleri listesine konurken Yunanistan'da ancak %9 bunu öncelikler listesine koymaktadır. Benzer şekilde Polonya'da %76 işsizlikle mücadeleyi öncelik listesine koyarken Birleşik Krallık'ta bu oran ancak %15'dir. Yasadışı göç ile mücadele AB üyelerinde %15 (Türkiye'de %4) ile sekizinci sırada yer alırken Birleşik Krallık'ta bu konu %33 tarafından öncelik listesine konulmuş, Bulgaristan, Polonya, Romanya ve Hırvatistan'da ise ancak %1 bunu öncelik listesine dahil etmiştir. Açıktır ki yeni üye ve adaylar için öncelikler arasında yasadışı göç ile mücadele yer almamaktayken görece eski ve daha zengin AB üyelerinde bu konu daha önceliklidir.

Tablo 23. AB'nin izlemesi gereken uygulamalar

Türkiye sıralaması	AB sıralaması		AB 25	Türkiye	En Yüksek	En Düşük
1	1	İşsizlikle mücadele	44%	66%	Polonya %76	Birleşik Krallık %15
2	2	Yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele edilmesi	40%	51%	Letonya %72	Malta %29
3	3	Terör ile mücadele	27%	26%	İspanya %48	Yunanistan %9
4	5	Organize suç ve uyuşturucu madde trafiği ile mücadele	30%	18%	Finlandiya %48	Kuzey Kıbrıs %14
5	13=	Yeni üyelere kapıların açılması	5%	17%	Kuzey Kıbrıs %32	Estonya %1
6	11	Gıda ürünlerinin kalitesinin garanti altına alınması	8%	14%	Avusturya %17	Bulgaristan %4
7	4	Avrupa'da barış ve güvenliğin korunması	34%	13%	Kıbrıs Cum. %48	Türkiye %13
8	6	Çevrenin korunması	19%	12%	Danimarka, Malta %44	Kuzey Kıbrıs %10
9=	7	Avrupa vatandaşları ile yakınlaşmak, örneğin AB izlediği politikalar ve kurumları hakkında daha fazla bilgi edinme	16%	11%	Hollanda %36	Polonya %6
9=	9	Birey haklarının ve Avrupa'da demokrasi prensiplerine saygının garanti altına alınması	14%	11%	Kıbrıs Cum. %28	Macaristan %6
10	10	Avrupa ortak para birimi EURO'nun başarıyla hayata geçirilmesi	10%	9%	Romanya %18	Malta %3
11	12=	Tüketicilerin korunması ve diğer ürünlerin kalitesinin garanti altına alınması	6%	6%	İtalya, Malta %10	İspanya, İsveç, Birleşik Krallık %3
12	13=	AB kurumlarının ve işleyişlerinin yeniden düzenlenmesi	5%	4%	Hollanda %11	Kıbrıs Cum., Malta %0
13=	12=	AB'nin politik ve diplomatik öneminin tüm dünyaya kabul ettirilmesi	6%	4%	Fransa %10	Malta %1
13=	8	Yasadışı göç ile mücadele	15%	4%	Birleşik Krallık %33	Polonya, Bulgaristan, Romanya, Hırvatistan %1
14	14	Diğer	1%	1%		
15	15	Hiçbiri	0%	1%		

AB'nin geleceğiyle doğrudan ilgili birkaç değişik alana dair tercihler hakkında kişilerin görüşleri aşağıda Tablo 24'te özetlenmiştir. AB üye ülkelerinde ortak para birimi Euro'ya desteğin %63 düzeyinde ve Türkiye'dekinden neredeyse 20 puan daha yukarda olması ilginçtir. Açık ki Türkiye kamuoyu bu konuda pek bilgili ve kendini bir karar vermeye yetkin hissetmemektedir. Benzer şekilde bu tablodaki tüm sorularda cevap vermemeyi tercih edenlerin oranı Türkiye'de AB ülkelerinin üzerindedir.

Türkiye kamuoyu Avrupa anayasasına %59 düzeyinde destek verirken Avrupa Komisyonu'nun üye ülkelerden gelen komisyonerler tarafından oluşturulması fikrine de %52 düzeyinde destek vermektedir. Okul çocuklarına AB kurumlarının nasıl çalıştığının öğretilmesi fikrine ise %71 gibi yüksek bir destek görülmektedir. Avrupa anayasası ve komisyonerlerle ilgili sorulardan ne anlaşıldığını kestirmek güçtür. Ancak açıktır ki Türk kamuoyu çocuklarına AB ilgili bilgilerin okul müfredatında verilmesi fikrine sıcak yaklaşmaktadır.

AB'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi fikrine AB üye ülkelerden ancak %53 destek gelirken %35 gibi önemli bir kitle bu görüşe karşıdır. Türkiye'de ise %62 bu

görüşün arkasında görünmektedir. Kendini ideolojik düzlemin solunda görenler sağında görenlerden daha yüksek oranda AB'nin genişlemesi fikrine destek vermektedirler.

Tablo 24. AB'nin Geleceği			
Tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa Parasal Birliği.			
	Destekliyorum	Karşıyım	CY
AB 25	%63	%31	%6
Türkiye	%44	%43	%13
AB'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi.			
AB 25	%53	%35	%12
Türkiye	%62	%22	%17
AB için bir anayasa.			
AB 25	%68	%17	%14
Türkiye	%59	%21	%20
Avrupa Komisyonu'nun üye ülkelerden gelen komisyonerler tarafından oluşturulması.			
AB 25	%78	%10	%12
Türkiye	%52	%22	%26
Okul çocuklarına AB kurumlarının nasıl çalıştığının öğretilmesi.			
AB 25	%85	%9	%6
Türkiye	%71	%14	%15

VI. Dış Politika ve Savunma

AB'nin halen devam etmekte olan ortak bir dış politika ve bunun entegral bir parçası olarak da ortak bir savunma ve güvenlik politikası belirlemesi süreci hakkında araştırmada ayrıntılı bir dizi soru sorulmuştur. Tüm bu sorulara genel olarak Türkiye kamuoyunun AB kamuoylarından daha soğuk yaklaştığı söylenebilir. Ancak, destek düzeyinde üye ülkelerin altında kalıyor olmasına rağmen Türkiye kamuoyunun net çoğunluğunun bu sorgulamalarda söz konusu ortak dış, savunma ve güvenlik politikası seçeneklerine destek verdiği görülmektedir. Ülke ülke yapılan karşılaştırmalar ve değişik siyasa seçeneklerinde bu genel eğilimden farklılaşmalar da göze çarpmaktadır.

Örneğin, Türkiye kamuoyu AB'nin ortak bir dış politika belirlemesine %54 ortak bir savunma ve güvenlik politikası belirlemesine de %61 düzeyinde destek vermektedir (Tablo 25). AB üye ülkeler kamuoylarında ise aynı iki soruya sırasıyla %69 ve %78 destek verilmektedir. Her iki soruya da Türkiye'de cevap vermeyenlerin oranı AB üyeleri genelinin yaklaşık iki katı kadardır. Yani Türk kamuoyunun söz konusu soruyu tam olarak algılayıp karara varabilmekte güçlük çektiğini söyleyebiliriz.

Tablo 25. AB ortak savunma, güvenlik ve dış politikası-1			
S 36. Diğer ülkelere karşı Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika.			
	Destekliyorum	Karşıyım	CY
AB 25	%69	%20	%11
Türkiye	%54	%26	%20
S 36. AB üyesi ülkeler arasında ortak bir savunma ve güvenlik politikası.			
AB 25	%78	%14	%8
Türkiye	%61	%21	%18

En genel şekliyle dile getirilen ortak savunma, güvenlik ve dış politika belirlenmesine ilişkin soruların biraz daha açılarak daha spesifik siyasalar halinde görüşülenlere sunulup değerlendirilmesi istendiğinde gözlenen örüntü Türkiye kamuoyunun AB geneline göre daha soğuk, tedbirli ve düşük destek düzeyinde olduğu söylenebilir. Ancak kullanılan sorudan soruya farklılaşmalar da göze çarpmaktadır. Örneğin, “AB uluslararası bir kriz çıktığında sorun noktalarına hemen gönderilebilecek hızlı bir askeri tepki gücüne sahip olmalı” fikrine AB üye ülkelerinde %71 Türkiye’de ise %69’luk bir destek bulunmuştur (Tablo 26). Türkiye’de cevap vermeyenlerin oranı AB üyelerinden yaklaşık 7 puan daha yüksektir. Fransa ve Polonya’da bu konuda destek %79, Birleşik Krallık’da ise %71 iken, Almanya genelinde %63’lük bir destek mevcuttur. Vurgulanması gereken araştırmadaki 30 ülkenin tümünde AB’nin böyle bir kriz zamanında müdahale için hızlı bir askeri tepki gücüne sahip olmak yönünde en az %54 (Malta) düzeyinde bir destek gösterdiği görülmektedir. Bu destek en yüksek düzeyine %84 ile Kıbrıs Cumhuriyeti’nde ulaşmaktadır.

Böyle bir kriz olduğunda AB üyelerinden ortak duruş bekleyişi üye ülkeler kamuoylarında %83 düzeyindeyken Türkiye de ancak bunun 10 puan altında %73 düzeyindedir. Bir önceki soruyla paralel olarak yine Kıbrıs Cumhuriyeti ve Belçika’da en yüksek oranda (%92 ve %91) ortak AB duruşu fikri destek bulurken hızlı askeri tepki gücüne pek sıcak yaklaşmayan Alman kamuoyunun %89 oranında AB ortak duruşunu desteklediği görülmektedir. Keza Fransa’da da benzer bir oranda bu fikir destek bulmaktadır. İspanya ve Birleşik Krallık’da %78 düzeyindeki destek, Macaristan’da %83 Yunanistan’da ise %86’yı bulduğu gözlenmektedir.

Ancak bu ortak duruşu kamuoyun önünde dile getirecek bir kurum sözcüsü olarak Dışişleri bakanı bulunması gerekliliğine Türkiye’den %69 AB üyelerinde ise ancak %67 destek verilmektedir. İsveç ve Danimarka’da bu fikre destek %50’nin altında kalırken önceki sorularda olduğu gibi Belçika ve Kıbrıs Cumhuriyeti’nde sırasıyla %84 ve %83 ile en yüksek düzeyi bulmaktadır. Fransız kamuoyunun %70’i Alman kamuoyunun ise %66’sı Birleşik Krallık kamuoyunun ise ancak %57’si ortak dış işleri bakanı fikrini desteklemektedir.

“AB üyelerindeki kamuoylarında Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulunda AB’nin kendi yeri olmalı” fikrini %71 Türkiye’de ise %65 düzeyinde desteklemektedir. Bu fikre en yüksek destek Yunanistan (%86), Belçika (%85) ve Kıbrıs Cumhuriyeti’nde (%84) gözlenmektedir. Almanya’da destek %74 iken halen BM Güvenlik Kurulunda yeri bulunan Fransa’da bu fikre destek %72 Birleşik Krallık’ta ise %63 düzeyindedir. Araştırmadaki ülkelerin tümünde %50’nin üzerindeki desteğin bu karmaşık yeni düzenlemenin tüm ayrıntılarını yansıtmadığı ortadadır.

“Tarafsızlık için söz veren üye ülkelerin AB dış politikasında söz hakkı olmalı” görüşüne en yüksek destek Avusturya, Finlandiya ve Letonya’dan gelmektedir (%79). Bu anlaşılması güç görüşe cevap veremeyen kitle diğer sorularla karşılaştırıldığında epey daha geniştir. Romanya, Çek Cumhuriyeti ve Bulgaristan’da yüzde kırklar civarındaki destek Danimarka’da %28, Hollanda’da %33 ve Macaristan’da ise %35 olarak bulunmuştur. Açıktır ki hem karmaşık hem de önerdiği çelişkili politika nedeniyle bu sorun etrafında konsensus yaratmak güç görünmektedir.

“AB dış politikası ABD dış politikasından bağımsız olmalı” görüşüne karşı çıkmanın güçlüğü ortadadır. Bu görüşe destek en düşük olarak Türkiye (%71), Portekiz (%68) ve Romanya’da (%63) gözlenmektedir. Ancak desteğin düşük olduğu ülkelerde bu görüşe katılmama eğilimi yerine cevap vermeme eğiliminin arttığı görülmektedir. Bu görüşe %90 düzeyinde destek aralarında Almanya ve Yunanistan’ın da bulunduğu bir grupta gözlenirken, Fransa’da %85 Irak politikasında ABD ile uyum içerisinde görülen Polonya’da ise %83 destek görülmektedir.

Dış politikada tüm üye ülkelerin fikir birliğinde olmalarının güç olacağı fikrinden hareketle bazı üye ülkelerin görüşlerine ters düşse bile örneğin insan haklarını garanti altına almak için gayret gösterme konusuna kamuoyu desteği olup olmadığı sorgulanmıştır: “AB bazı üye ülkelerin isteklerine ters düşse bile her üye ülkede insan haklarını garanti altına almak için çalışmalı.” Burada da böyle bir durumun nasıl bir kara mekanizmasıyla yürüyeceği ve benzer özel koşullar açık değildir. Prensip olarak böyle bir AB içi aktivizme destek vardır diyebiliriz. Üye ülkeler dışında AB dışı dünyaya yönelik aynı görüş dile getirildiğinde daha çekinir bir tavır gözlenmektedir. Yani AB üye ülkelerinin insan hakları ihlalleri söz konusu olduğunda konulan tavır birlik dışındaki ülkeler için olduğundan daha nettir diyebiliriz. Türkiye kamuoyunun bu her iki görüş de verdiği destek aynı ve ikisinde de AB üye ülkeleri düzeyinden düşüktür.

Tablo 26. AB ortak savunma, güvenlik ve dış politikası-2			
AB uluslararası bir kriz çıktığında sorun noktalarına hemen gönderilebilecek hızlı bir askeri tepki gücüne sahip olmalı.			
	Katılma eğilimindeyim	Katılmama eğilimindeyim	CY
AB 25	%71	%20	%9
Türkiye	%69	%15	%16
Uluslararası bir kriz olduğunda AB üye ülkeleri ortak bir duruş benimsemeli.			
AB 25	%83	%9	%7
Türkiye	%73	%11	%17
AB'nin ortak AB konumunun sözcülüğünü yapabilecek bir dışişleri bakanı bulunmalı.			
AB 25	%67	%20	%13
Türkiye	%69	%12	%19
AB'nin BM Güvenlik Kurulunda kendi yeri olmalı.			
AB 25	%71	%16	%13
Türkiye	%65	%15	%20
Tarafsızlık için söz veren üye ülkelerin AB dış politikasında söz hakkı olmalı.			
AB 25	%55	%30	%15
Türkiye	%63	%17	%20
AB dış politikası ABD dış politikasından bağımsız olmalı.			
AB 25	%82	%9	%9
Türkiye	%71	%12	%17
AB bazı üye ülkelerin isteklerine ters düşse bile her üye ülkede insan haklarını garanti altına almak için çalışmalı.			
AB 25	%83	%8	%8
Türkiye	%77	%8	%15
AB bazı üye ülkelerin isteklerine ters düşse bile dünya genelinde insan haklarını garanti altına almak için çalışmalı.			
AB 25	%79	%12	%8
Türkiye	%77	%8	%15
AB, AB dışındaki insanlara karşı ortak göç politikasına sahip olmalı.			
AB 25	%76	%14	%10
Türkiye	%66	%16	%18
AB, sığınma hakkı isteyenlere karşı ortak bir sığınma politikasına sahip olmalı.			
AB 25	%75	%15	%10
Türkiye	%67	%15	%19

Ortak göç ve sığınma politikası fikri her ülkede net bir çoğunluğu tarafından destek bulunmaktadır. Türkiye'deki destek AB üyelerinin altında ancak %65'in üzerindedir. Göç ve sığınma talepleriyle daha yoğun karşılaşan ülkelerde diğerlerine göre daha hassas ve ortak politikaya daha yatkın bir tavır sergilendiğini söylemek güçtür. Örneğin Yunanistan'da ortak göç politikasına %82 ortak sığınma politikasına %81 destek gözlenmektedir. Birleşik Krallıkta bu iki politikaya destek %72 düzeyindedir.

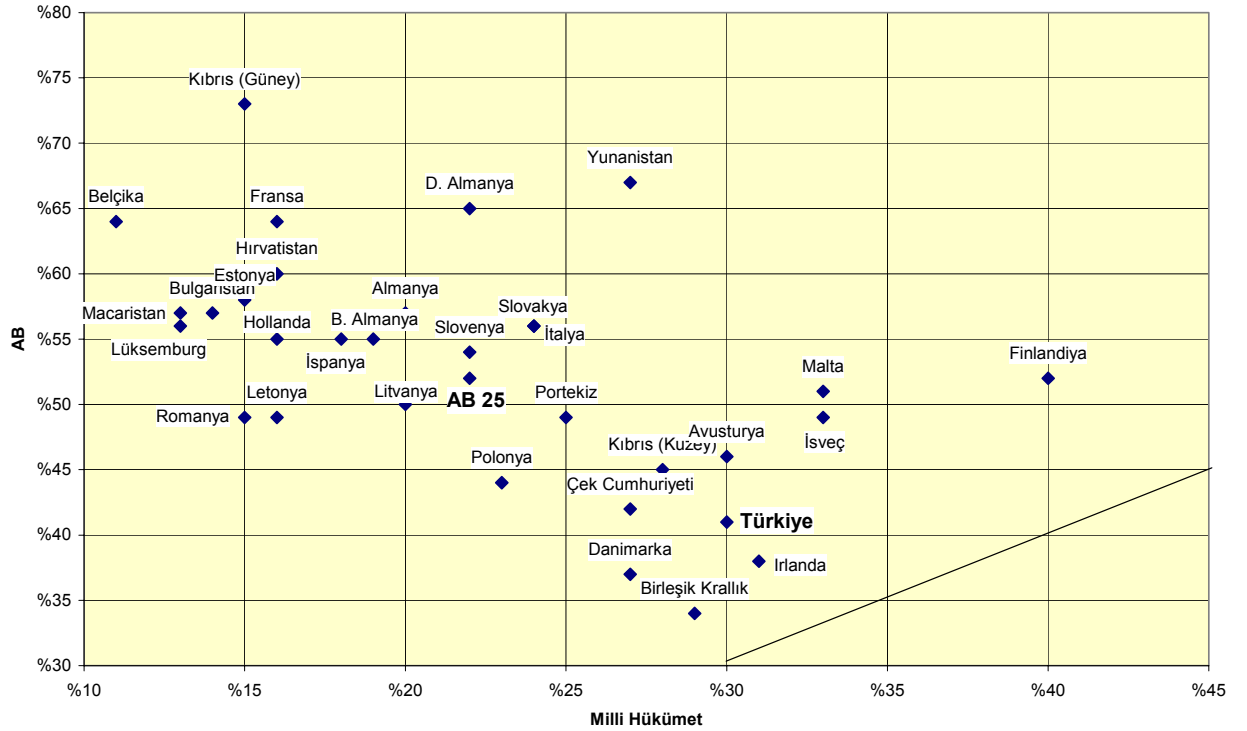
Tablo 27 dış politika ve egemenlik konusuna değinmektedir. Görüldüğü gibi henüz AB üyelik görüşmelerine başlamamış olan Türkiye'de kamuoyu dış politika kararlarında AB'ne millî hükümete göre öncelik veriyor görünmektedir. Bu soruya cevap vermeyen kadın oranı (%21) erkek oranınının (%9) iki katından fazladır ve erkekler bu soruda AB'ne ağırlıklı olarak destek vermektedirler (%48). Yaş düştükçe ve dolayısıyla eğitim arttıkça da AB dış politika kararlarını alsın deme olasılığı artmaktadır. Yine bu resim ile tutarlı olarak kendini işideolojik olarak solda görenler sağda görenlere göre daha yüksek olasılıkla dış politikada AB'ne öncelik vermektedirler. Bu açıdan üyelik görüşmeleri süresince dış politika konusunda kamuoyundan egemenlik konusunda bir hassasiyet baskısı gelecekmış gibi görünmemektedir.

Tablo 27. Dış Politika ve Egemenlik

S 40 Sizce Avrupa savunma politikasını ilgilendiren kararlar milli hükümet tarafından mı, NATO tarafından mı, yoksa AB tarafından mı verilmelidir?

	Milli Hükümet	NATO	AB	Diğer	CY
AB 25	%22	%15	%52	%1	%10
Türkiye	%30	%14	%41	%1	%15

Şekil 14’te aynı veriler ülke karşılaştırmalarını vurgulamak üzere gösterilmiştir. Dış politika kararlarının milli hükümet ve AB tarafından alınmasına destek verenler eşit büyüklüklerde olsalardı ana diyagonal üzerinde yer alacak olan ülkeler ağırlıklı olarak milli hükümetlerden çok AB’ne verilen destek yüzünden ana diyagonalin üzerinde görünmektedirler. Dikkat çekici olan Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan’ın dış politika konusunda milli hükümetlerinden çok AB’ni göstermeleridir. Milli hükümete dış politika kararlarında en başta öncelik tanıyan ülke Finlandiya’da bile AB’ye bu konuda verilen destek %50’nin üzerindedir. Türkiye Finlandiya, Malta, İsveç ve İrlanda’nın ardından Avusturya’yla birlikte beşinci en yüksek desteği vermesine rağmen AB’ne dış politika önceliği verenler Türkiye’de de milli hükümete göre daha geniş bir kitledir.

Şekil 14. Dış Politika ve Egemenlik

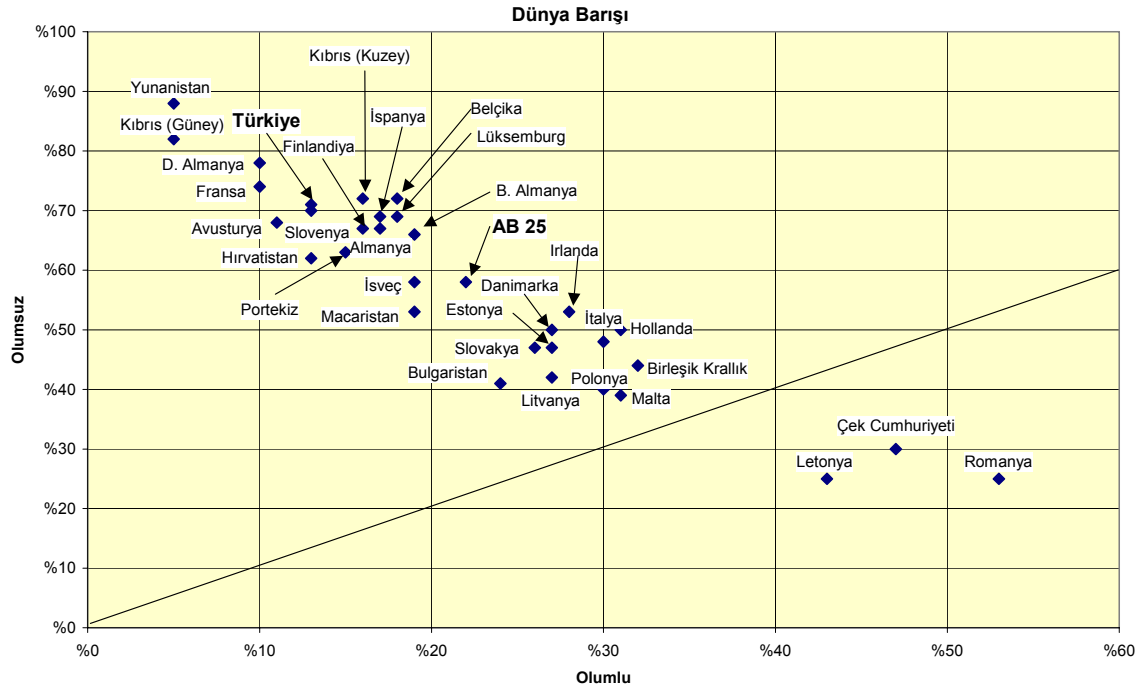
Tablo 28. ABD Politikalarının Değerlendirmesi								
	AB 25				Türkiye			
	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	CY	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	CY
Dünya Barışı	%22	%58	%15	%5	%13	%71	%9	%7
Terörle mücadele	%39	%42	%14	%5	%12	%72	%8	%7
Dünya Ekonomisinin büyümesi	%35	%38	%19	%8	%19	%65	%9	%7
Dünyada yoksulluğa karşı mücadele	%18	%54	%21	%7	%15	%70	%8	%7
Çevrenin korunması	%17	%59	%15	%8	%21	%62	%9	%8

Tablo 28’de ABD’nin değişik konularda izlediği politikaların genel olarak olumlu mu yoksa olumsuz mu rol oynadığına dair değerlendirmeler sunulmuştur. Burada ilginç olan çevre korunması dışındaki tüm değerlendirmelerde Türkiye kamuoyu AB üyesi ülkeler kamuoylarından daha yüksek oranda olumsuz değerlendirme vermiştir. Daha da önemlisi tüm değerlendirmelerde net çoğunluğun olumsuz değerlendirme veriyor olmasıdır Türkiye’de. Oysa AB üyesi ülkelerde yalnızca dünyada yoksulluğa karşı mücadele ve çevrenin korunması değerlendirmelerinde ABD’nin oynadığı rolü net bir çoğunluk olumsuz değerlendirmektedir.

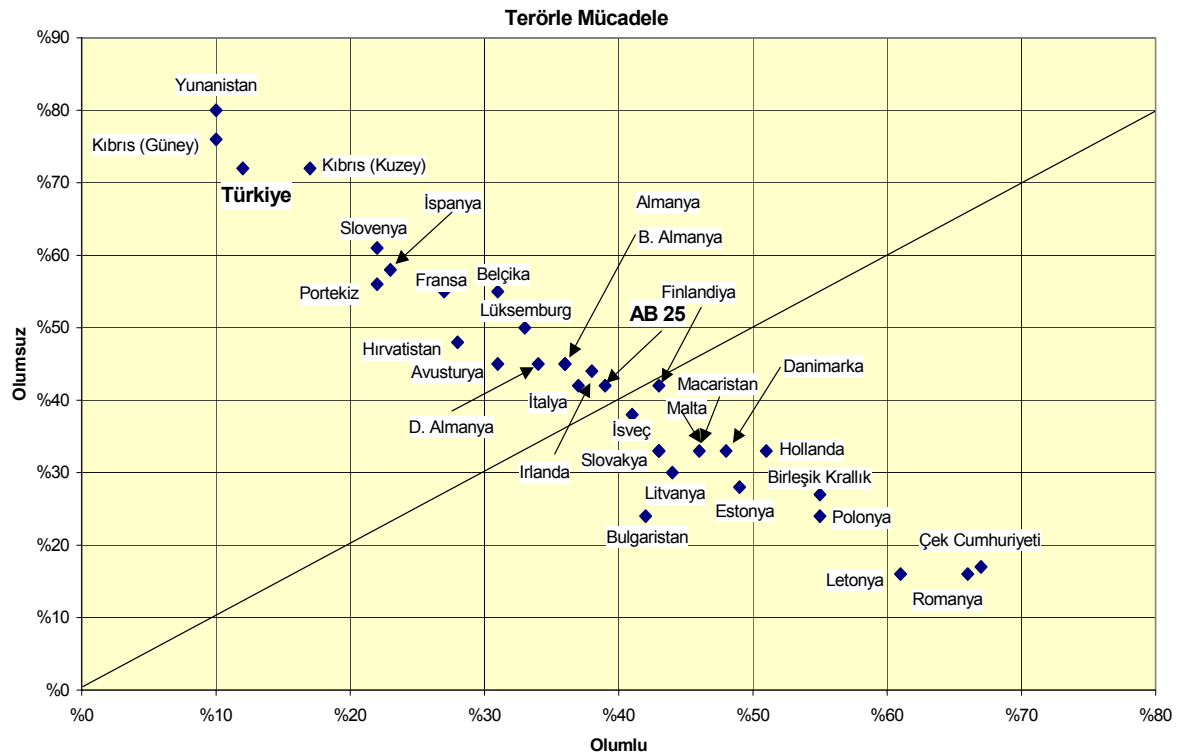
Bu değerlendirmelere ülkeler temelinde baktığımızda oldukça ilginç örüntüler göze çarpmaktadır. Örneğin ABD’nin dünyada barış alanında oynamaya eğilimli olduğu role baktığımızda göze çarpan Çek Cumhuriyeti, Romanya ve Letonya dışında tüm ülkelerde ABD’nin dünya barışında oynamaya eğilimli rolün olumsuz olacağını düşünenlerin olumlu olacağını düşünenlerden daha büyük bir grup oluşturduklarıdır (Şekil 15). Bir diğer ilginç örüntü ise Yunanistan ve Kıbrıs Cumhuriyeti’nin tüm ülkeler arasında en yüksek olumsuz etki olacağına dair değerlendirmeler yapıyor olmasıdır. Türkiye kamuoyu ortalama AB ülkelerinden daha yüksek bir olumsuzluk değerlendirmesi yapmaktadır. Ancak Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan dışında Fransa ve Belçika’nın yanı sıra Kuzey Kıbrıs’ta ABD’nin dünya barışına olumsuz rolü olduğunu söyleyenler Türkiye’den daha yüksek oranda ve %70leri aşan düzeylerde dir.

Terörle mücadele konusunun ülkeler arasındaki karşılaştırmalı dökümüne baktığımızda gözümüze çarpan bir nokta daha önceki değerlendirmeden görece olarak daha olumlu değerlendirmeler yapıyor olduğudur. Fakat yine de Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs ve Türkiye kamuoyları ABD’nin rolünü genel olarak %70 ile %80 arasında değişen oranlarda olumsuz bulmaktadırlar. Çek Cumhuriyeti, Romanya ve Letonya daki değerlendirmeler bu sefer de çok olumludur (Şekil 16). Almanya, Fransa, Avusturya ve İtalya kamuoyları da net bir şekilde terörle mücadele konusunda ABD politikalarını olumsuz bulduklarını söylemektedirler. Araştırmadaki 30 ülkeden 14ünde ABD terörle mücadelede etkisinin olumlu yönde olacağını söyleyenler olumsuz etki değerlendirmesini yapan gruptan daha geniştir.

Şekil 15. ABD'nin rolü-Dünya Barışı

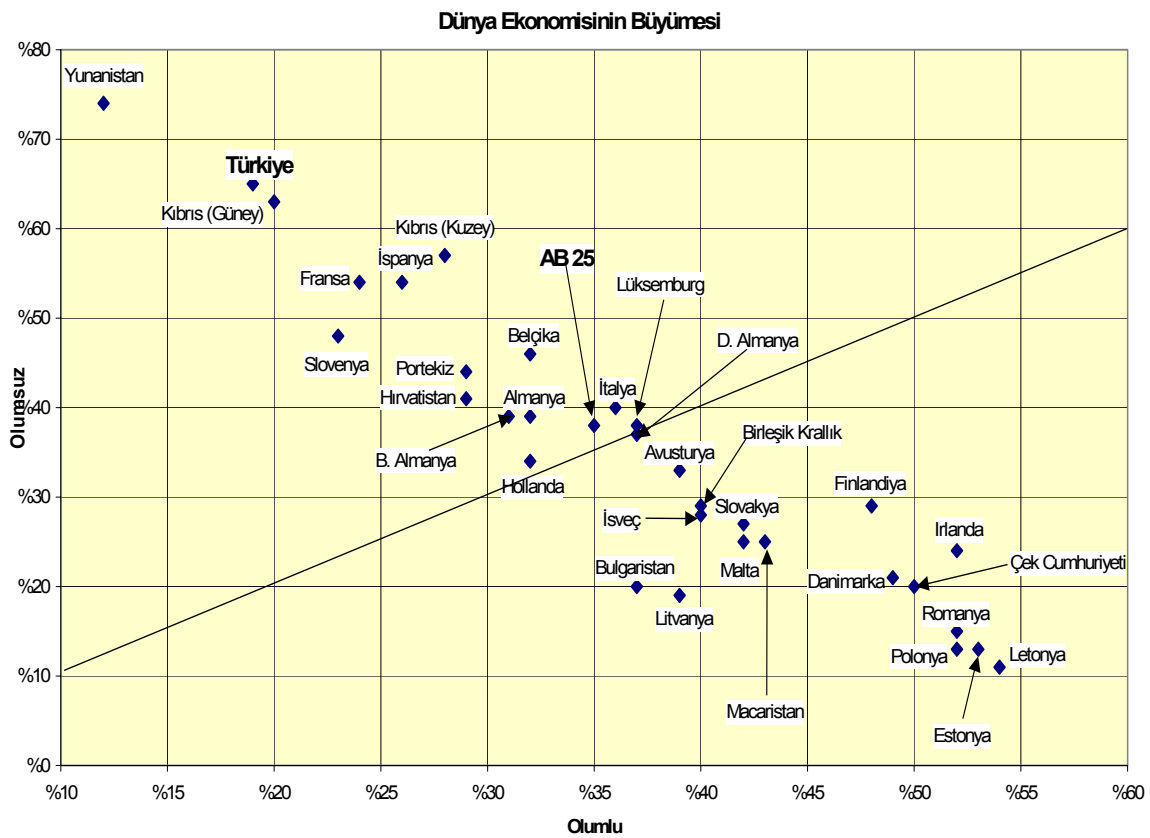

Şekil 16. ABD'nin rolü-Terörle mücadele

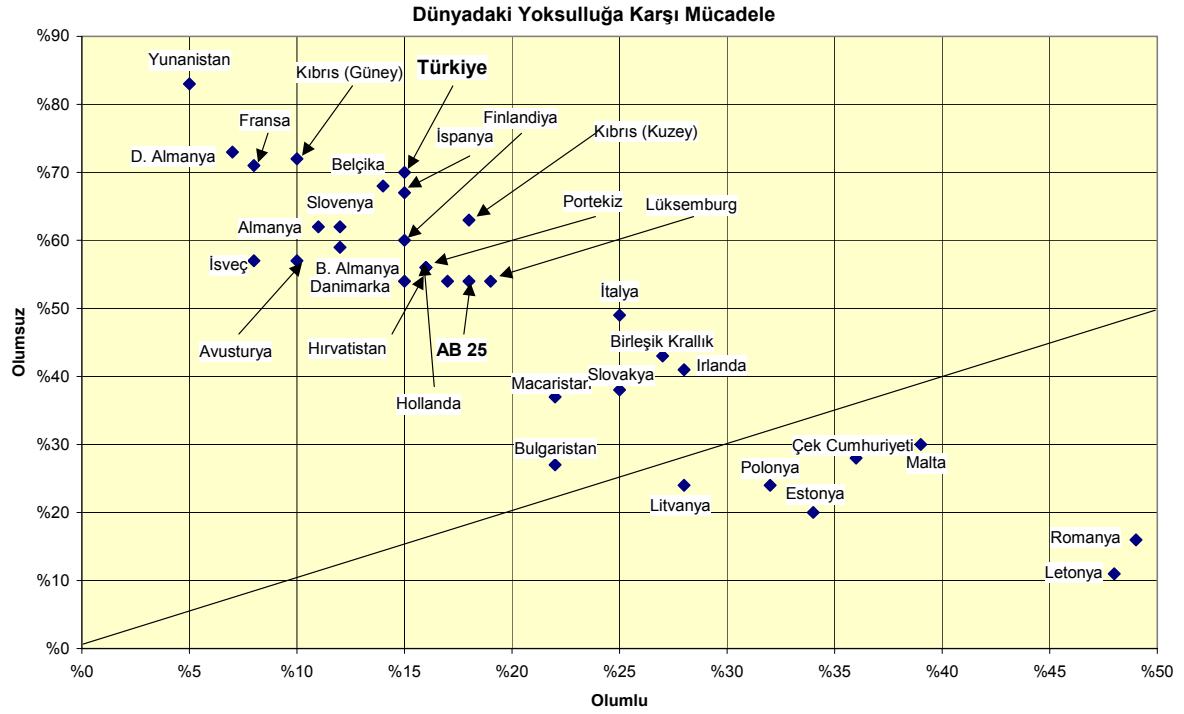

Diğer üç değerlendirmede dünya ekonomisinin büyümesi üzerine öncekilere göre görece bir olumluya kayış gözlense de yoksullukla mücadele ve çevrenin korunmasında Avrupa kamuoyunun ABD politikalarına oldukça olumsuz baktığı gözlenmektedir. nin tümünde ortalama AB üyesi içinde olumsuz yöne kaymış bir resim görüyoruz. Türkiye bunların tümünde %60lar ve üzerinde bir grubun olumsuz değerlendirmesiyle göze çarpmaktadır. Örneğin yoksulluğa karşı mücadelede hiçbir ülkede %50 üzerinde bir grubun ABD'nin etkisini olumlu değerlendirmesi söz konusu değildir. Malta dışında altı doğu Avrupa ülkesinde olumlu değrlendirmeler olumsuzların üzerindedir. Ancak örneğin Yunanistan'da %80'i Fransa'da %70'i aşan bir grup olumsuz değerlendirme yapmaktadır. Türkiye'de de %70 olumsuz değerlendirmektedir ABD'nin yoksullukla mücadeleye etkisini.

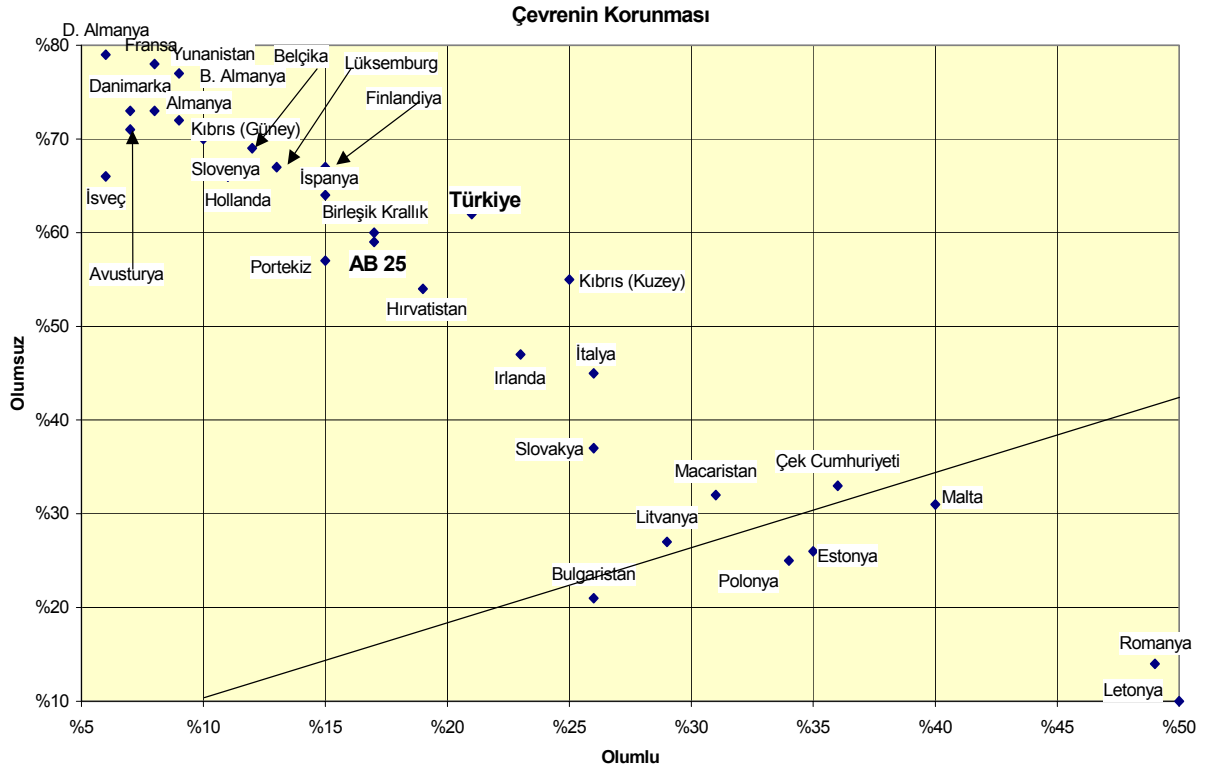
Şekil 17. ABD'nin rolü-Dünya Ekonomisinin Büyümesi

Şekil 18. ABD'nin rolü-Dünyadaki Yoksulluğa Karşı Mücadele

Şekil 19. ABD'nin Rolü-Çevrenin Korunması

Şekil 19'dan da görüldüğü gibi çevrenin korunması konusunda Malta dışında Romanya, Letonya, Estonya, Polonya ve Bulgaristan'da %50'nin altında olmakla beraber olumlu görüşler

olumsuzlardan fazladır. Ancak örneğin Fransa, Yunanistan, Almanya Danimarka ve Avusturya’da %70 ile %80 arasında bir grup ABD’nin etkisini olumsuz değerlendirmektedir. Türkiye çevrenin korunması konusunda daha önceki değerlendirmelere göre biraz olumluya kaymış görünmekle birlikte %60lar civarında bir olumsuz değerlendirmeye karşın ancak %20 civarında olumlu etki değerlendirmesi görülmektedir.

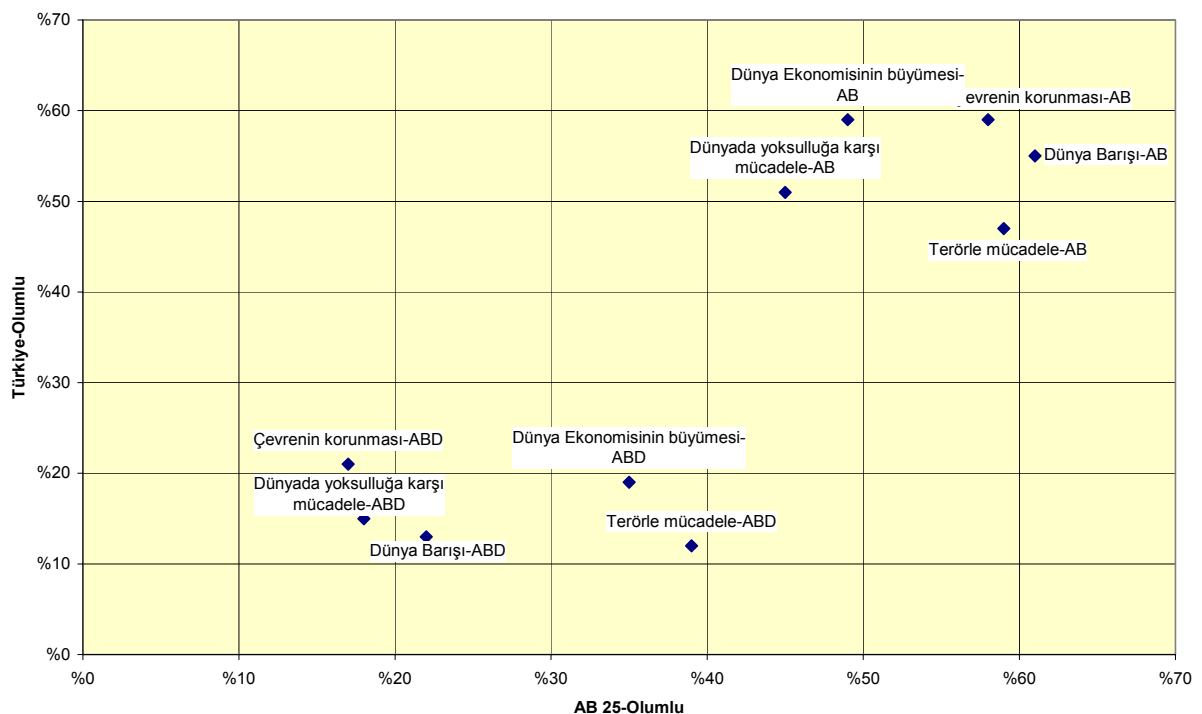
Aynı tür değerlendirmeler AB içinde yapılmıştır. Tablo 29’da AB üyeleri ve Türkiye’de karşılaştırmalı sonuçlar sunulmuştur. Türkiye’de AB’nin etkisi hakkındaki olumlu değerlendirmeler dünya barışı ve terörle mücadele dışında tüm değerlendirmeler için AB üye ülkelerinden yüksektir. Yalnızca terörle mücadele konusunda %50’nin altında bir grup olumlu AB rolü olduğunu belirtmektedir.

Şekil 20’de AB ve ABD’nin rollerinin değerlendirmeleri karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Buradan da açıkça görülmektedir ki beş değerlendirmenin hepsinde AB ve Türkiye’deki olumlu değerlendirmeler ABD için yapılanlardan oldukça daha yüksektir. Türkiye için yalnızca terörle mücadelede %50’nin altında bir olumlu değerlendirme gözlenirken AB üye ülkelerinde dünya ekonomisinin büyümesi üzerine etki ve yoksullukla mücadele konularında AB’nin rolünü olumlu bulanlar %50’nin altında kalmaktadır. Ancak bunların hiçbirinde olumsuz değerlendirmeler olumluların üzerinde değildir. Kısaca AB’nin yumuşak dış politikasının AB ve Türkiye kamuoyları tarafından ABD ile karşılaştırıldığında çok daha başarılı bulunduğu söylenebilir.

Tablo 29. AB Politikalarının Değerlendirmesi

	AB 25				Türkiye			
	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	CY	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	CY
Dünya Barışı	%61	%11	%22	%6	%55	%24	%14	%7
Terörle mücadele	%59	%11	%23	%7	%47	%30	%15	%8
Dünya Ekonomisinin büyümesi	%49	%15	%27	%9	%59	%19	%13	%9
Dünyada yoksulluğa karşı mücadele	%45	%17	%29	%9	%51	%26	%14	%10
Çevrenin korunması	%58	%13	%20	%8	%59	%20	%11	%9

Şekil 20. Karşılaştırmalı AB ve ABD Politikalarının Etkisi

VII. Sonuç

Uluslararası kamuoyu araştırmaları ölkeler özelinde olduğu kadar karşılaştırmalı olarak dikkate alındığında da pek çok ilginç sonuç verebilmektedir. Eurobarometre çalışmasına bakıldığında da Türkiye kamuoyunun kendi içinde pek çok ilginç özelliği göze çarpmaktadır. Ancak bir o kadar ilginç olan bulgular Türkiye kamuoyunun üye AB ölkeleri ve diğer ölkelerle karşılaştırılmasında ortaya çıkmaktadır. Burada bu bulgulardan en çarpıcı olanlarının altını birkez daha çizip ilerki çalışmalarda cevaplanması beklenen soruları göstermeye çalışacağız.

Bu araştırmanın yürütöldüğu zaman özelinde kamuoyu ruh halinin oldukça iyimser olduğunu düşünmemizi gerektiren epey bulgu vardır. Ağırlıklı olarak Türkiye kamuoyunun çoğunluğu hayatlarından memnun ve gelecekte de oldukça olumlu beklentiler içerisinde. Ancak AB ile karşılaştırıldığında bu iyimserliğin gölgelendiği ya da AB kamuoylarının hayatlarından memnuniyetlerinin daha yukarıda olduğunu görüyoruz. Ancak bu noktada vurgulanması gereken her ne kadar araştırmanın yapıldığı tarihteki hayatlarından memnuniyet düzeyleri Türkiye'nin üzerinde olsa da AB kamuoylarının gelecekte beklentilerinin Türkiye kamuoyuna göre daha kötümser olduğudur. Bu noktada belirtmek gerekir ki her özel soruda olduğu gibi gelecek beklentileri alanında da ölkeden ölkeye farklılaşmalar görölmektedir. Ancak genel eğilimlere baktığımızda gerek AB üye ölkelerinde gerek Türkiye'de işsizlik ve ekonomik durum ölkelerin en önemli sorunları olarak gözlenmektedir. AB ölkelerinde suç, sağlık hizmetleri ve göç sorunları ön plana gelirken Türkiye'de terör, enflasyon ve eğitim sorunları öne çıkmaktadır.

Bu araştırmanın ana ilgi alanıyla yani AB'ne üyelik, AB kurumları ve politikaları ile ilgili konularda akılda tutulması gereken en önemli bulgulardan biri Türkiye kamuoyunun bilgi düzeyinin düşüklüğüdür. AB konularında bilgi eksikliği üye ve aday ölkelerin tümünde ortak bir sorundur. Ancak araştırmanın yürütöldüğu tüm ölkeler arasında en düşük bilgi düzeyi Türkiye'dedir. Bu düşük bilgi düzeyinde kamuoyunun görüşleri ve tercihlerinin boyutları ve yönünün dengede olduğunu söylemek güçtür. Bilgi eksikliği giderilmeden tutarsız ve hızla değişen bir kamuoyu hareketiyle karşı karşıya kalınacağı ortadadır. Bilgilendirme sürecinin ve bu süreçte kamuoyuna sunulacak bilgi ve yorumların niteliği ise nihai kamuoyu görüşlerinin dengedeki boyutlarını ve yönünü belirleyecektir.

Türkiye kamuoyunun kendini Avrupalı olarak gördüğünü söylemek güçtür. Avrupalı kimliğini Türkiye'den daha düşük oranda benimseyen bir başka ölkede kamuoyu yoktur. Bu konuda beklenileceği gibi Türkiye kamuoyu milli kimliğinden yüksek oranda gurur duymaktadır. Ancak AB üye ölkeleri arasında da Türkiye'den daha yüksek oranda milli kimlikleriyle gurur duyan ölkede kamuoyları bulmak mümkündür. Ancak Türk halkı Avrupa yerine yerel aidiyet duyguları beslemektedir. Buna karşın kendini, Avrupa'ya bağlı hissedenler tüm araştırmada en düşük oranda ve yine kendini Avrupalı olarak görme oranı da en düşük olarak Türkiye'dedir.

Kamuoylarının sol ve sağ ideolojik ayrışmasını rahat olarak değerlendirebildiği varsayımından hareketle tüm araştırmaya dahil edilen ölkelerde kamuoylarının ne derece sol ya da sağda yer aldığını gözlememiz mümkün olmaktadır. şaşırtıcı olan Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs ile birlikte kendini sağda görenlerin solda görenlerden fazla olduğu yegane iki kamuoyuna sahip olduğudur. Kendini ağırlıklı olarak solda gören kamuoylarının temsilcileriyle AB üyelik görüşmelerine başlamak üzere olan Türkiye'nin bu açıdan hassas bir konumda olduğu aşıkardır.

Kamuoyları arasındaki farklılaşmalar AB hakkındaki bilgi düzeylerine bakıldığında daha da çarpıcı hale gelmektedir. Türkiye kamuoyunun Avrupalı kimliğini benimseme düzeyinin AB

üyelerinden düşüklüğünün yanısıra aynı zamanda bu konuda göze çarpan bir bilgi eksikliği de vardır. Özellikle kişilerin kendi değerlendirmelerine göre bilgi düzeyleri açısından Türkiye kamuoyu tüm araştırmadaki en düşük bilgi düzeyine karşılık gelmektedir. Ancak altını çizmemiz gereken bir nokta AB üye ülkelerinde hiçbir ülke kamuoyunda kendini AB hakkında bilgili görenler çoğunlukta değildirler. Tam aksine çoğunluk kendini AB hakkında bilgisiz görmektedir. Kurumlar temelinde bakıldığında da Türkiye kamuoyu AB kamuoylarından oldukça daha düşük düzeyde bu kurumlar hakkında bilgili görünmektedir. AB hakkında bilgi konusunda subjektif değerlendirmelerden objektif değerlendirmeler geçildiğinde ortaya daha karmaşık bir resim çıkmaktadır. Genel eğilim yine Türkiye kamuoyunun objektif kriterlerde de AB hakkında bilgi düzeyi olarak AB üyelerinin gerisinde kaldığıdır. Ancak yine de Türkiye kamuoyunun AB üyelerinden daha yüksek oranda bilgili görüldüğü iki soru vardır. AB üye ülkelerinde de kamuoyunun yarısından çoğunun doğru olarak cevap verebildiği sadece tek bir soru çıkmaktadır. AB hakkında bilgilenirken gerek AB gerek Türkiye kamuoyları televizyonu kullanmakta ancak televizyon ve günlük gazeteler dışında alternatif bilgi kaynaklarını kullandıkları oranlardan daha yüksek oranlarda kullanmayı istemektedirler.

Düşük bilgi düzeyi ile birlikte göze çarpan aynı zamanda da var olduğu gözlenen bir güvensizliktir de. Türkiye kamuoyu hiçbir Avrupa kurumuna %50'nin üzerinde bir oranda güvenmiyor görünmektedir. Keza kurumların AB hayatında oynadıkları rol de Türkiye kamuoyu tarafından AB kamuoylarından çok daha düşük düzeyde tutulmaktadır. Yine de AB genel olarak değerlendirildiğinde %51 gibi bir kitlenin güvenini almaktadır. Yani AB'nin genel imajı kurumlarının tek tek sahip olduklarından daha iyi görünmektedir. Kısaca bilgisiz Türkiye kamuoyu hem AB kurumlarına güvenmemekte, hem de AB kurumlarının kendi hayatında fazla da bir rolü olmayacağını düşünmektedir. Ancak kurumlar özelinde baktığımızda ülkeden ülkeye önemli farklılaşmalar gözlenmektedir.

Araştırmada ilgi çekici bulgulardan biri de Türkiye kamuoyunun diğer ülke kamuoylarına göre AB üyeliği fikrine nasıl yaklaştığıdır. Her ne kadar kamuoyunun yaklaşık %62'si üyeliğin iyi birşey olacağını düşünse de bu oranın 2004 yılı başına göre düşmekte olduğu gözlenmektedir. Ancak yine de AB imajının yüksekliği açısından Türkiye diğer tüm ülkelere göre üç tanesinin ardında kalmaktadır.

AB Türkiye kamuoyu için öncelikle ekonomik refah anlamı taşıırken barış, demokrasi ve kültürel çeşitlilik gibi kavramlar ancak ikincil derecede AB ile özdeşleştirilmektedir. Türkiye kamuoyunun %50'sinden azının AB'nin olumlu rol oyanayacağını düşündüğü ancak 3 siyasa alanı vardır. Bunlar dışında tüm alanlarda açık bir çoğunluk AB etkisinin olumlu olacağı beklentisindedir. AB'den duyulan korkunun daha çok kültürel farklılaşma üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Örneğin Türkçe'nin kullanımının azalacak olması, uyuşturucu ticareti ve organize suçun artması ve ulusal kültür ve kimliğin kaybı kamuoyunun yarısından fazlası için korku duyulan konulardır.

Değişik siyasa alanlarında kararların ortaklaşa olarak AB bünyesi içinde mi alınması yoksa Türkiye hükümetlerinin kendi başlarına mı almalarının daha iyi olacağına yönelik cevaplara bakıldığında da kamuoyları arasında farklılaşma vardır. Bu konuda da Türkiye kamuoyunun ana prensipleri AB üye ülkelerinden oldukça daha farklıdır. Keza Avrupa bütçesine yönelik olarak da Türkiye'nin genel eğilimlerden farklı bir konumda olduğu göze çarpmaktadır. Türkiye'de bilimsel ve dış politika alanları ön plana çıkarken AB üyelerinde bürokrasiye yapılan ödemeler öne çıkmaktadır. Bütçe konusunda bu farklılaşmanın Türkiye'de AB konusunda bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülebilir.

AB'nin geleceğine yönelik değerlendirmelerde Türkiye'nin araştırmadaki ülke ortalamalarından çok farklılaşmadığı göze çarpmaktadır. Avrupa'da genel olarak gözlenen siyasi birliğe doğru bir gelişmeye destek Türkiye'de de mevcuttur. Yine benzer şekilde AB'nin mevcut ve istenen yapılanma hızı konusunda değerlendirmelere bakıldığında mevcut gözlenen hızın üzerinde bir yapılanma istendiği gözlenmektedir. Burada Avusturya, İrlanda, Finlandiya ve Danimarka'da ise mevcut yapılanma hızı istenenin üzerinde görülmektedir. Bu sorularla paralel olarak Türkiye kamuoyunun AB'nin izlemesi gereken politikalar konusunda AB kamuoylarıyla uyum içerisinde olduğu görülmektedir. Ülkeler arasında farklılaşmalara rağmen gerek Türkiye'de gerek AB üye ülkelerinde işsizlikle mücadele, yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele ve terörle mücadele en önemli üç konu olarak görülmektedir. Türkiye'de Avrupa'da barış ve güvenliğin sağlanması, organize suç ve uyuşturucu madde trafiğiyle mücadele, çevre korunması ve yasadışı göç gibi konulara pek ilgi gözlenmezken bunlar Avrupa kamuoylarının ikincil de olsa önem verdiği konular arasındadır.

Türkiye kamuoyunun dış politika ve savunma konularında AB ülkelerine göre biraz daha soğuk olmakla birlikte genel olarak pozitif bir yaklaşımı vardır. Bu konuda belki de bilgi düzeyinin düşüklüğünün bir fonksiyonu olarak genel dış politika ve savunma konularında ortak yaklaşıma destek gözlenirken daha açık ve özel olarak Avrupa savunma politikasının milli hükümetlerce mi yoksa NATO ya da AB tarafında mı verilmeli sorusunda Türkiye kamuoyunun milli hükümetin bu kararları alması gerektiği yönünde bir tercihi söz konusudur. Karmaşık ve sıradan vatandaşların ilgi alanı ve bilgi düzeyini aşan bu konulardaki değerlendirmelerin soruların soruluş biçimi ve ortaya konuluş tarzına göre anlamlı değişiklikler göstermesi şaşırtıcı değildir. Üstelik henüz AB üyelik sürecinin çok başında olan Türkiye'de kamuoyunun belki de AB projesinin kamuoyu açısından en hassas, anlaşılması güç konularından biri olan dış politika ve savunma konularında mevcut Avrupa kamuoylarından daha muhafazakar ve şüpheli olması şaşırtıcı değildir.

Dış politika konularında ABD'nin dünya politikasında oynamakta olduğu rolün değerlendirmesi üzerine de birkaç soru sorulmuştur. Genel eğilim Türkiye'nin bu konuda da Avrupadaki genel eğilimlere uyum gösterdiği yönündedir. Bu genel eğilim de ABD politikalarına karşı şüpheli ve eleştirel bir tavidir. Bu konuda ilginç olan örneğin araştırmadaki tüm ülkeler arasında yalnız Romanya, Çek Cumhuriyeti ve Letonya'da ABD'nin dünya barışına olumlu bir etki yaptığını düşünenler olumsuz bir etki yaptığını düşünenlerden fazladır. Diğer tüm ülkelerde olumsuz bir ABD etkisi olduğunu düşünenler daha fazladır. Terörle mücadele ve dünya ekonomisinin büyümesi konusunda Avrupa kamuoyu ABD'nin rolü konusunda olumlu etki yaptığını düşünenlerle bu görüşe karşı olanlar tarafından hemen hemen eşit iki gruba bölünmüş gibi görünmektedir. Oysa yoksulluğa karşı mücadele ve çevrenin korunması konusunda Avrupa kamuoyu gibi Türkiye kamuoyu da ABD'nin etkisini genel olarak olumsuz bulmaktadır. Kısaca Atlantik'in iki yakası arasında kamuoyları perspektifinden bir ayrışmanın olduğunu tüm siyasa kararları için söylemek pek mümkün değildir. Ancak bazı konularda Avrupa kamuoylarının ABD'nin rolünü oldukça eleştirel ve olumsuz olarak buldukları da açıktır. Bu açıdan değişik dünya politikası konularında AB ve ABD politikalarının karşılaştırmalı etkilerinin ne olduğuna baktığımızda ortaya daha açık bir resim çıkmaktadır. Gerek AB gerek Türkiye kamuoyu AB'nin tüm politika alanlarındaki etkisini ABD'den çok daha olumlu bulmaktadırlar. Belki de bu genel değerlendirme AB ve ABD politikalarının kamuoyları açısından değerlendirmelerinde nasıl bir farklılaşma olduğunu gözler önüne en açık olarak sergilemektedir. Türkiye kamuoyunun bu açıdan AB'ne daha olumlu yaklaşır olması altı çizilmesi gereken önemli bir bulgudur.

Önümüzdeki aylarda gerek üyelik görüşmelerinin başlaması sonrasında doğrudan değişik Türkiye kamuoyu çevrelerinin tercihleriyle çelişebilecek politikaların pazarlığı esnasında, gerek

bu görüşmelere başlamadan önce ve sonra Türkiye coğrafyasına yakın bölgelerde gözlenebilecek dış politik gelişmeler yukarıda kısaca özetlenen tabloda önemli değişimler yaratabilecektir. Ancak bu değişimler şu an elimizde olan verilerle karşılaştırılmak suretiyle doğru değerlendirilebilecektir.

EK

Araştırmada Kullanılan Soruformu

S1	Milliyetiniz nedir? Lütfen milliyetinizi tanımlayan ülkeyi / ülkeleri belirtin.
----	---

ÇOK CEVAP ALINABİLİR

Belçika	1,
Danimarka	2,
Almanya	3,
Yunanistan	4,
İspanya	5,
Fransa	6,
İrlanda	7,
İtalya	8,
Lüksemburg	9,
Hollanda	10,
Portekiz	11,
Birleşik Krallık (Büyük Britanya, Kuzey İrlanda)	12,
Avusturya	13,
İsviçre	14,
Finlandiya	15,
Kıbrıs (Güney)	16,
Çek Cumhuriyeti	17,
Estonya	18,
Macaristan	19,
Letonya	20,
Litvanya	21,
Malta	22,
Polonya	23,
Slovakya	24,
Slovenya	25,
Türkiye	28,
Diğer ülkeler (Lütfen belirtin):	31,
Bilmiyor / Cevap yok	32,

EB61 Q1 TREND MODIFIED

EĞER DİĞER ÜLKELER YA DA BİLMİYOR / CEVAP YOK YANITI VERİLİRSE ANKETİ SONLANDIRIN

S2	Arkadaşlarınızla bir araya geldiğinizde siyasi konuları sıkça mı tartışırsınız, arada sırada mı tartışırsınız yoksa hiç mi tartışmazsınız?
----	--

Sıkça	1
Arada sırada	2
Hiç	3
Bilmiyor/Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4

EB61 Q2 TREND

S3	Kuvvetle savunduğunuz bir fikir olduğu zaman arkadaşlarınızı, akrabalarınızı ya da iş arkadaşlarınızı ikna etmeye çalışır mısınız? Bu ne sıklıkta olur?
----	---

ANKETÖR DİKKAT!!! LÜTFEN ŞIKLARI OKUYUNUZ. TEK CEVAP ALINIZ

Sıkça	1
Bazen	2
Nadiren	3
Hiçbir zaman	4
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	5

EB61 Q3 TREND

S4	Genel olarak hayatınızdan çok mu memnunsunuz, biraz mı memnunsunuz, pek memnun değil misiniz, yoksa hiç mi memnun değilsiniz?
----	---

ANKETÖR DİKKAT!!! LÜTFEN ŞIKLARI OKUYUNUZ. TEK CEVAP ALINIZ

Çok memnunum	1
Biraz memnunum	2
Pek memnun değilim	3
Hiç memnun değilim	4
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	5

EB60.1 Q4 TREND

S5	Gelecek 12 ay için beklentileriniz nelerdir? Gelecek 12 ayda ... daha iyi mi, daha kötü mü yoksa aynı mı olacak?
----	--

	ANKETÖR DİKKAT! ŞIKLARI TEK TEK OKUYUNUZ VE HER İFADE İÇİN TEK CEVAP ALINIZ.	Daha iyi olacak	Daha kötü olacak	Aynı olacak	Bilmiyor/ Cevap Yok
--	--	-----------------	------------------	-------------	---------------------

1	Genel olarak hayatınız	1	2	3	4
2	Türkiye'deki ekonomik durum	1	2	3	4
3	Evinizin finansal durumu	1	2	3	4
4	Türkiye'deki iş/çalışma durumu	1	2	3	4
5	Kişisel iş durumunuz	1	2	3	4

EB61 Q4 TREND

S6	Bugünkü durumunuzu 5 yıl önceki durumunuz ile karşılaştırdığınızda, iyileştiğini mi, aynı mı kaldığını yoksa kötüleştiğini mi düşünüyorsunuz?
----	---

İyileşti	1
Aynı kaldı	2
Kötüleşti	3
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4

EB61 Q5 TREND

S7	Gelecek 5 yıllık dönemi düşündüğünüzde, kişisel durumunuzun gelişeceğini mi, aynı kalacağını mı yoksa gerileyeceğini mi tahmin ediyorsunuz?
----	---

Gelişeceğini	1
Aynı kalacağını	2
Gerileyeceğini	3
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4

EB61 Q6 TREND

S8a	Bu sembolü daha önce gördünüz mü?
-----	-----------------------------------

ANKETÖR DİKKAT!!! AVRUPA BAYRAĞI KARTINI GÖSTERİN.

Evet	1
Hayır	2
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	3

EB58.1 Q7a TREND

YALNIZCA S8a'da (1) YANITI VERİLMİŞ İSE SORUN

S8b	Neyi temsil ettiğini söyler misiniz?
-----	--------------------------------------

DİKKAT!!! ŞIKLARI OKUMAYIN.

Evet, Avrupa'yı, Avrupa Birliği'ni, Avrupa Topluluğu'nu, Ortak Pazar'ı, Avrupa Konseyi'ni, vs.	1
Evet, diğer bir şeyi	2
Hayır	3
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4

EB58.1 Q7b TREND

S9	Bu sembol Avrupa bayrağıdır. Şimdi size Avrupa Bayrağı ile ilgili bir kaç önerme (ifade) okuyacağım. Her bir ifade için, düşüncenizi katılma eğilimindeyim ya da katılmama eğilimindeyim şeklinde belirtir misiniz?
----	---

	OKUYUNUZ. HER İFADEYE TEK CEVAP ALINIZ	Katılma Eğilimindeyim	Katılmama Eğilimindeyim	Bilmiyor/ Cevap yok
--	--	-----------------------	-------------------------	---------------------

1	Bu bayrak Avrupa için iyi bir sembol	1	2	3
2	Bu bayrak iyi bir şeyi temsil ediyor	1	2	3
3	Kendimi bu bayrak ile özdeşleştiriyorum /kendime yakın hissediyorum	1	2	3
4	Bu bayrak Türkiye'deki tüm kamuya ait binalarda milli bayrağımızın yanında yer almalıdır.	1	2	3

EB58.1 Q8 TREND

S10	Size belirli kurumlara ne kadar güvendiğinizi sormak istiyorum. Size okuyacağım her bir kuruma güvenme eğiliminde olup olmadığınızı belirtir misiniz?				
		OKUYUNUZ	Güvenme eğilimindeyim	Güvenmeme eğilimindeyim	Bilmiyor/ Cevap Yok
1	Yazılı Basın	1	2	3	
2	Radyolar	1	2	3	
3	Televizyon Kanalları	1	2	3	
4	Türk Adalet ve Yargı sistemi	1	2	3	
5	Polis	1	2	3	
6	Ordu	1	2	3	
7	Dini Kurumlar	1	2	3	
8	Sendikalar	1	2	3	
9	Siyasi partiler	1	2	3	
10	Büyük Şirketler	1	2	3	
11	Türk Hükümeti	1	2	3	
12	Türkiye Büyük Millet Meclisi	1	2	3	
13	Avrupa Birliği	1	2	3	
14	Birleşmiş Milletler	1	2	3	
15	Gönüllü yardım kurumları	1	2	3	
EB61 Q7 TREND					
Şimdi de size Avrupa Birliği ile ilgili bazı sorular yönelteceğim.					

S11b	Genel olarak düşündüğünüzde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği			
	ANKETÖR DİKKAT!!! ŞIKLARI OKUYUNUZ.TEK CEVAP ALINIZ			
	İyi bir şey olur			1
	Kötü bir şey olur			2
	Ne iyi ne kötü bir şey olur			3
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)			4

EB61 Q8 TREND MODIFIED

S12b	Herşeyi göz önünde bulundurduğunuzda, Türkiye Avrupa Birliği'ne üye olmakla avantaj kazanır mıydı yoksa kazanmaz mıydı?			
	Evet, kazanırdı			1
	Hayır, kazanmazdı			2
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)			3

EB61 Q9 TREND MODIFIED

S13	Genel olarak, Avrupa Birliği'nin sizin gözünüzdeki imajı, çok mu olumlu, biraz mı olumlu, ne olumlu ne olumsuz mu, biraz olumsuz mu, yoksa çok olumsuz mu?				
	Çok olumlu	Biraz olumlu	Ne olumlu ne olumsuz	Biraz olumsuz	Çok olumsuz
	1	2	3	4	5
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)				6

EB61 Q10 TREND

S14	Siz kendiniz, Avrupa siyasi birliğine doğru bir gelişmeden yana mısınız yoksa buna karşı mısınız?	
	Yanayım	1
	Karşıyım	2
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	3
	EB60.1 Q13 TREND	
S15	Yarın Avrupa Birliği'nin dağıldığı söyleneşeydi çok üzgün mü, ilgisiz mi yoksa çok rahatlamış mı olurdunuz?	
	Çok üzgün olurdum	1
	İlgisiz olurdum	2
	Çok rahatlamış olurdum	3
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4
	EB60.1 Q14 TREND	
S16	Avrupa Birliği size şahsen ne ifade etmektedir?	
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİNİZ. ŞIKLARI OKUYUNUZ. BİRDEN ÇOK CEVAP ALABİLİRSİNİZ. ROTASYON UYGULAYIN. OKUMAYA BAŞLADIĞINIZ ŞIKKIN YANINA İŞARET KOYUNUZ.	
	Barış	1,
	Ekonomik refah	2,
	Demokrasi	3,
	Sosyal güvenlik	4,
	Avrupa Birliği içinde herhangi bir yer için seyahat etme, okuma ve çalışma özgürlüğü	5,
	Kültürel çeşitlilik	6,
	Dünyada fazla söz sahibi olma	7,
	Euro	8,
	İşsizlik	9,
	Bürokrasi	10,
	Para kaybı	11,
	Kültürel kimliğimizin kaybolması	12,
	Daha fazla suç işlenmesi	13,
	Dış sınır bölgelerinde daha az kontrol	14,
	Diğer (Anketör dikkat! Bu şıkkı okumayın)	15,
	YAZINIZ.....	15,
	Bilmiyor / Cevap Yok (Anketör dikkat! Bu şıkkı okumayın)	16,
	EB61 Q11 TREND	
S17	Kişisel olarak Avrupa Birliği size aşağıda sayacaklarımdan hangilerini hissettiriyor?	
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİNİZ. ŞIKLARI OKUYUNUZ. BİRDEN ÇOK CEVAP ALABİLİRSİNİZ.	
	Coşku	1,
	Umut	2,
	Güven	3,
	İlgisizlik	4,
	Endişe	5,
	Güvensizlik	6,
	Reddedilme	7,
	Bilmiyor / Cevap Yok (Anketör dikkat! Bu şıkkı okumayın)	8,
	EB60.1 Q11 TREND	

S18b	Size okuyacağım her bir ifadeye katılma eğiliminde olup olmadığınızı belirtebilir misiniz?				
		OKUYUNUZ. HER İFADEYE TEK CEVAP ALINIZ	Katılma Eğilimindeyim	Katılmama Eğilimindeyim	Bilmiyor/ Cevap yok
1		Türkiye Avrupa Birliği'nin bir üyesi olsaydı, daha güvende olacağımı hissediyorum	1	2	3
2		Türkiye Avrupa Birliği'nin bir üyesi olsaydı, ekonomik olarak daha istikrarlı olacağımızı hissediyorum	1	2	3
3		Türkiye Avrupa Birliği'nin bir üyesi olsaydı, siyasi olarak daha istikrarlı olacağımızı hissediyorum	1	2	3
4		Benim fikirlerim Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır	1	2	3
5		Avrupa Birliği'nin nasıl işlediğini anlıyorum	1	2	3
6		Türkiye'nin fikirleri Avrupa Birliği'nde dikkate alınacaktır	1	2	3
7		Türkiye gelecekte Avrupa Birliği'nde daha etkili olacaktır	1	2	3
8		Avrupa Birliği'nde en fazla güce büyük ülkeler sahiptir	1	2	3
EB61 Q12 TREND MODIFIED					

S19a	Size göre Avrupa'nın şu anki yapılanma hızı nedir? Lütfen elinizdeki 1'den 7'ye kadar olan ölçeğe bakarak söyler misiniz? Bu ölçekte, 1 NUMARA "hali hazırda askıda" olduğunu , 7 NUMARA "olabildiğince hızlı yapılandığını" ifade etmektedir. Avrupa'nın şu anki yapılanma hızı ile ilgili sizin düşüncenizi en iyi açıklayan numarayı seçebilirsiniz?
-------------	---

S19b	Hangisi sizin istediğiniz yapılanma hızını en iyi açıklar?
-------------	--

DIKKAT!! KART GÖSTERİNİZ

OKUYUN [TEK CEVAP]	S19a	S19b
	Şu anki	Sizin isteğiniz
Hali hazırda askıda	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
Olabildiğince hızlı	7	7
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	8	8

EB61 Q13a Q13b TREND

S20a	Önümüzdeki beş yıllık süre içerisinde, sizce Avrupa Birliği sizin hayatınızda ne derece önemli bir rol oynayacağı hakkındaki düşüncenizi; daha çok önemli, daha az önemli veya eskisiyle aynı olacak şekilde belirtir misiniz?
------	--

S20b	Önümüzdeki beş yıllık süre içerisinde Avrupa Birliği'nin sizin hayatınızda ne derece önemli bir rol oynayacağı hakkındaki isteğinizi; daha çok önemli, daha az önemli veya eskisiyle aynı olacak şekilde belirtir misiniz?
------	--

OKUYUN [TEK CEVAP]	S20a	S20b
	Düşünceniz	İsteğiniz
Daha çok önemli	1	1
Daha az önemli	2	2
Aynı	3	3
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4	4

EB61 Q14a Q14b TREND

S21	Bazı insanların, Avrupalı Kurumlar ve Avrupa Birliği ile ilgili bazı korkuları olduğunu düşünüyoruz. Size bu korkulardan bazılarını okuyacağım. Avrupa Birliği ile ilgili okuyacaklarımdan halen korku duyup duymadığınızı öğrenebilir miyim?				
		OKUYUNUZ.{13}HER İFADEYE TEK CEVAP ALINIZ	Halen korku duyuyorum	Halen korku duymuyorum	Bilmiyor/ Cevap yok

1	Küçük üye ülkelerin güç kaybetmesi	1	2	3
2	Uyuşturucu ticareti ve uluslararası organize suçlarda artış	1	2	3
3	Dilimizin giderek daha az kullanılacak olması	1	2	3
4	Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne daha fazla para ödeyecek olması	1	2	3
5	Sosyal hakların kaybı	1	2	3
6	Ulusal kimlik ve kültürün kaybı	1	2	3
7	Ekonomik kriz	1	2	3
8	İşlerin daha düşük üretim maliyetleri olan diğer üye ülkelere kayması	1	2	3
9	Türk çiftçileri için daha fazla zorluk	1	2	3
10	Türk Lirası'nın sonu	1	2	3

EB61 Q15 TREND SLIGHTLY MODIFIED

S22	1'in 'hiçbir şey bilmiyorum' ve 10'un 'çok şey biliyorum' anlamına geldiğini düşünerek, Avrupa Birliği, politikaları ve kurumları hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyorsunuz?
-----	---

ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİNİZ. TEK CEVAP ALINIZ.									
Hiç bir şey bilmiyorum						Çok şey biliyorum			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	11
EB61 Q16 TREND	

S23	Avrupa Birliği, onun politikaları ya da kurumları hakkında bilgi ararken, aşağıdaki kaynaklardan hangilerini kullanıyorsunuz? Başka?
-----	--

ANKETÖR DİKKAT! KART GÖSTERİNİZ. ÇOK CEVAP ALABİLİRSİNİZ.

Toplantılar	1,
Akrabalar, iş arkadaşları,dostlarla tartışmalar	2,
Günlük gazeteler	3,
Diğer gazete ve dergiler	4,
Televizyon	5,
Radyo	6,
İnternet	7,
Kitaplar, broşürler, bilgi içeren el ilanları	8,
Diğer (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız){13}YAZINIZ.....	9,
Böyle bir bilgiyi hiçbir zaman aramam, ilgimi çekmez. (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	10,
Bilmiyor / Cevap Yok (Anketör dikkat! Bu şıkkı okumayın)	11,

EB61 Q18 TREND MODIFIED

S24	Genel olarak Avrupa Birliği hakkında size gösterdiğim hangi kaynaklardan bilgi edinmeyi tercih edersiniz?
-----	---

ANKETÖR DİKKAT! KART GÖSTERİNİZ. ÇOK CEVAP ALABİLİRSİNİZ.

Sadece özet bilgi veren kitapçık	1,
Detaylı bir broşür	2,
Tüm açıklamaları içeren bir kitapçık	3,
DVD / Video kaset	4,
İnternet	5,
CD rom	6,
Veritabanlarına erişim sağlayan bir terminal bilgisayar	7,
Televizyondan	8,
Radyodan	9,
Günlük gazetelerden	10,
Diğer gazete ve dergilerden	11,
Posterler	12,
Avrupa Birliği hakkında bilgi edinmek istemiyorum (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	13,
Bu yöntemlerden hiçbirisi değil (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	14,
Bilmiyor / Cevap Yok (Anketör dikkat! Bu şıkkı okumayın)	15,

EB60.1 Q17 TREND MODIFIED

S25	Genel olarak düşündüğünüzde, Türk basını Avrupa Birliği hakkında oldukça fazla mı, tam kararında mı yoksa çok az mı konuşuyor?	
	Oldukça fazla	1
	Tam kararında	2
	Çok az	3
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4
	EB61 Q19 TREND	

S26	Türk basınının Avrupa Birliğini çok olumlu mu, tarafsız mı yoksa çok olumsuz mu yansıttığını düşünüyorsunuz?	
	Oldukça olumlu	1
	Tarafsız	2
	Oldukça olumsuz	3
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	4
	EB61 Q20 TREND	

S27	Bu görüşme öncesini düşündüğünüzde, size okuyacağım uluslararası kurumlardan hangilerini duydunuz?			
	OKUYUNUZ. HER KURUM İÇİN TEK CEVAP ALINIZ	Duydum	Duymadım	Bilmiyor/ Cevap yok

1	Avrupa Parlamentosu	1	2	3
2	Avrupa Komisyonu	1	2	3
3	Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	1	2	3
4	Avrupa Birliği Adalet Divanı	1	2	3
5	Avrupa Ombudsmanı	1	2	3
6	Avrupa Merkez Bankası	1	2	3
7	Avrupa Birliği Mali Denetleme Kurulu	1	2	3
8	Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi	1	2	3
9	Avrupa Birliği Sosyal ve Ekonomik Komitesi	1	2	3

EB61 Q21 TREND

S28	Sizce bu kurumlardan hangileri Avrupa Birliği'nin hayatında önemli bir rol oynamakta hangileri oynamamaktadır?			
	OKUYUNUZ. HER KURUM İÇİN TEK CEVAP ALINIZ	Önemli rol oynar	Önemli rol oynamaz	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Avrupa Parlamentosu	1	2	3
2	Avrupa Komisyonu	1	2	3
3	Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	1	2	3
4	Avrupa Birliği Adalet Divanı	1	2	3
5	Avrupa Ombudsmanı	1	2	3
6	Avrupa Merkez Bankası	1	2	3
7	Avrupa Birliği Mali Denetleme Kurulu	1	2	3
8	Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi	1	2	3
9	Avrupa Birliği Sosyal ve Ekonomik Komitesi	1	2	3

EB61 Q22 TREND

S29	Herbiri için, güvenme eğilimde olup olmadığınızı lütfen söyler misiniz?			
	OKUYUNUZ. HER KURUM İÇİN TEK CEVAP ALINIZ	Güvenme eğilimindeyim	Güvenme eğiliminde değilim	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Avrupa Parlamentosu	1	2	3
2	Avrupa Komisyonu	1	2	3
3	Avrupa Birliği Bakanlar Konseyi	1	2	3
4	Avrupa Birliği Adalet Divanı	1	2	3
5	Avrupa Ombudsmanı	1	2	3
6	Avrupa Merkez Bankası	1	2	3
7	Avrupa Birliği Mali Denetleme Kurulu	1	2	3
8	Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi	1	2	3
9	Avrupa Birliği Sosyal ve Ekonomik Komitesi	1	2	3
EB61 Q23 TREND				

S30	Avrupa Birliği ile ilgili şimdi okuyacağım ifadelerin sizce doğru mu yanlış mı olduğunu söyler misiniz?			
	OKUYUNUZ. HER İFADE İÇİN TEK CEVAP ALINIZ	Doğru	Yanlış	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Avrupa Birliği 12 üye ülkeden oluşmaktadır	1	2	3
2	Avrupa Parlamentosu üyeleri doğrudan Avrupa Birliği vatandaşları tarafından seçilmektedir	1	2	3
3	Avrupa Komisyonu başkanı doğrudan Avrupa Birliği vatandaşları tarafından seçilmektedir	1	2	3
4	Her yıl, Avrupa Birliği ülkelerinin hepsinde bir Avrupa günü vardır	1	2	3
5	Avrupa Birliği'nin kendi marşı vardır	1	2	3
6	Avrupa Parlamentosu'nun en son seçimleri Haziran 2002'de yapılmıştır	1	2	3
EB61 Q24 TREND MODIFIED				

S33	Şu anda Türkiye'nin karşı karşıya olduğu en önemli iki sorun sizce nelerdir?	
ANKETÖR DİKKAT ! KART GÖSTERİNİZ VE İFADELERİ TEK TEK OKUYUNUZ EN FAZLA İKİ CEVAP ALABİLİRSİNİZ		
Suç		1,
Kamu taşımacılığı		2,
Ekonomik durum		3,
Fiyatların yükselmesi / Enflasyon		4,
Vergilendirme		5,
İşsizlik		6,
Terör		7,
Savunma / Dış ilişkiler		8,
İskan		9,
Göç		10,
Sağlık hizmeti sistemi		11,
Eğitim sistemi		12,
Sosyal yardım		13,
Çevreyi koruma		14,
Diğer (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)YAZINIZ.....		15,
Bilmiyor / Cevap Yok(Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)		16,
EB61 Q27 TREND		

S34	Size okuyacağım Türkiye'deki her bir konu için, Avrupa Birliği olumlu mu, olumsuz mu veya ne olumlu ne de olumsuz mu rol oynar?					
		OKUYUNUZ	Olumlu Rol Oynar	Olumsuz Rol Oynar	Ne Olumlu Ne Olumsuz Rol Oynar	Bilmiyor/ Cevap yok
	1	Suçla mücadele	1	2	3	4
	2	Kamu taşımacılığı	1	2	3	4
	3	Ekonomik durum	1	2	3	4
	4	Fiyatların yükselmesi / Enflasyon	1	2	3	4
	5	Vergilendirme	1	2	3	4
	6	İşsizlikle mücadele	1	2	3	4
	7	Terörizmle mücadele	1	2	3	4
	8	Savunma	1	2	3	4
	9	Dış ilişkiler	1	2	3	4
	10	İskan	1	2	3	4
	11	Göç	1	2	3	4
	12	Sağlık hizmeti sistemi	1	2	3	4
	13	Eğitim sistemi	1	2	3	4
	14	Sosyal yardım	1	2	3	4
	15	Çevreyi koruma	1	2	3	4
EB61 Q28 TREND						
S35c	Elinizdeki kartta yer alan her bir konu için sizce Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların, yalnızca Türk hükümeti tarafından mı yoksa ortaklaşa Avrupa Birliği bünyesinde mi verilmesi gerekir?					
		OKUYUNUZ - ROTASYON UYGULAYIN	Sadece Türk hükümeti	Avrupa Birliği içinde ortaklaşa	Bilmiyor/ Cevap yok	
	1	Savunma	1	2	3	
	2	Çevrenin korunması	1	2	3	
	3	Para birimi	1	2	3	
	4	İnsani yardım	1	2	3	
	5	Sağlık ve sosyal refah	1	2	3	
	6	Basın ve yayıncılığın temel kuralları	1	2	3	
	7	Fakirliğe karşı mücadele-sosyal dışlama konuları	1	2	3	
	8	İşsizliğe karşı mücadele	1	2	3	
	9	Tarım ve balıkçılıkla ilgili politika	1	2	3	
	10	Ekonomik açıdan zorluklarla karşı karşıya olan bölgelere destek verilmesi	1	2	3	
	11	Eğitim	1	2	3	
	12	Bilimsel ve teknolojik araştırmalar	1	2	3	
	13	Avrupa Birliği, politikaları ve kurumları hakkında bilgi	1	2	3	
	14	Avrupa Birliği dışındaki ülkelere karşı belirlenecek dış politika	1	2	3	
	15	Kültürel politika	1	2	3	
EB60.1 Q28a TREND MODIFIED						

S35d	Peki, bu kartta yer alan her bir konu için sizce Türkiye'nin üyeliği gerçekleştiğinde verilecek kararların yalnızca Türk hükümeti tarafından mı yoksa ortaklaşa Avrupa Birliği bünyesinde mi verilmesi gerekir?			
	OKUYUNUZ - ROTASYON UYGULAYIN	Sadece Türk hükümeti tarafından	Avrupa Birliği bünyesinde	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Göç politikası	1	2	3
2	Siyasi iltica için kurallar	1	2	3
3	Organize suçla mücadele	1	2	3
4	Polis	1	2	3
5	Adalet sistemi	1	2	3
6	Mültecileri kabul	1	2	3
7	Gençler arasındaki suçun önlenmesi	1	2	3
8	Kentsel suçun önlenmesi	1	2	3
9	Uyuşturucu ile mücadele	1	2	3
10	İnsan ticareti ve sömürüsü ile mücadele	1	2	3
11	Uluslararası terör ile mücadele	1	2	3
12	Yaşlanan nüfusun sorunlarına çözüm bulmak	1	2	3
EB60.1 Q28b TREND MODIFIED				
S36	Size okuyacağım her bir ifade için düşünceniz nedir? Her bir ifade için “destekliyorum” ya da “karşıyım” şeklinde fikrinizi söyler misiniz?			
	OKUYUNUZ - ROTASYON UYGULAYIN	Destekliyorum	Karşıyım	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Tek para birimi olarak Euro'nun kullanıldığı bir Avrupa Parasal Birliği	1	2	3
2	Diğer ülkelere karşı Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir dış politika	1	2	3
3	Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında ortak bir savunma ve güvenlik politikası	1	2	3
4	Avrupa Birliği'nin gelecek yıllarda başka ülkeleri de içine alarak genişlemesi	1	2	3
5	Avrupa Birliği için bir anayasa	1	2	3
6	Avrupa Komisyonu'nun üye ülkelerden gelen komisyonerlerden oluşması	1	2	3
7	Avrupa'nın yapılanma hızının bir grup ülkede diğer ülkelere göre daha hızlı olması	1	2	3
8	Okul çocuklarına Avrupa Birliği kurumlarının nasıl çalıştığının öğretilmesi	1	2	3
EB61 Q29 TREND MODIFIED				

S37	Okuyacağım uygulama listesinden Avrupa Birliği'nin öncelikli olarak takip etmesi gereken 3 uygulamanın sizce hangileri olduğunu söyleyebilir misiniz?
ANKETÖR DİKKAT!!! LÜTFEN KART GÖSTERİN, ŞIKLARI OKUYUN. EN FAZLA 3 CEVAP ALABİLİRSİNİZ	
Yeni üyelere kapıların açılması	1,
Avrupa vatandaşları ile yakınlaşmak, örneğin Avrupa Birliği, izlediği politikalar ve kurumları hakkında daha fazla bilgilendirme	2,
Avrupa ortak para birimi, EURO'nun başarıyla hayata geçirilmesi	3,
Yoksulluk ve sosyal dışlanma ile mücadele edilmesi	4,
Çevrenin korunması	5,
Gıda ürünlerinin kalitesinin garanti altına alınması	6,
Tüketicilerin korunması ve diğer ürünlerin kalitesinin garanti altına alınması	7,
İşsizlikle mücadele	8,
Avrupa Birliği kurumlarının ve işleyişlerinin yeniden düzenlenmesi	9,
Organize suç ve ve uyuşturucu madde trafiğiyle mücadele	10,
Avrupa Birliği'nin politik ve diplomatik öneminin tüm dünyaya kabul ettirilmesi	11,
Avrupa'da barış ve güvenliğin korunması	12,
Birey haklarının ve Avrupa'da demokrasi prensiplerine saygının garanti altına alınması	13,
Terör ile mücadele	14,
Yasadışı göç ile mücadele	15,
Diğer (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız){13}YAZINIZ.....	16,
Hiçbiri(Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız	17,
Bilmiyor / Cevap Yok(Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	18,
EB60.1 Q30 TREND MODIFIED	

S38	Avrupa Birliği bütçesinin en fazla aşağıdakilerden hangisine harcadığını düşünüyorsunuz?
-----	--

ANKETÖR DİKKAT!!! LÜTFEN KART GÖSTERİN, ŞIKLARI OKUYUN. TEK CEVAP ALIN

İstihdam ve sosyal işler	1
Tarım	2
Bilimsel araştırma	3
Bölgesel yardım	4
Dış politika ve Avrupa Birliği dışındaki ülkelere yardım	5
İdari giderler ve personel giderleri, yapılar	6
Diğer(Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	7
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	8

EB61 Q35 TREND

S39	Avrupa Birliği şimdiden bir Ortak Güvenlik ve Dış Politikaya, ve bir de Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası'na sahiptir. Şimdi bunların daha ne kadar geliştirilebileceği üzerine fikir tartışmaları olmaktadır. Aşağıda belirtilen her bir ifade için katılma eğiliminde misiniz yoksa katılmama eğiliminde misiniz? Söyler misiniz?				
	OKUYUNUZ - ROTASYON UYGULAYIN	Katılma Eğilimindeyim	Katılmama Eğilimindeyim	Bilmiyor/ Cevap yok	
1	Avrupa Birliği, uluslararası bir kriz çıktığında, sorun noktalarına hemen gönderilebilecek hızlı bir askeri tepki gücüne sahip olmalı	1	2	3	
2	Uluslararası bir kriz olduğunda Avrupa Birliği üye ülkeleri ortak bir duruş benimsemeli	1	2	3	
3	Avrupa Birliği'nin ortak Avrupa Birliği konumunun sözcülüğünü yapabilecek bir dışişleri bakanı bulunmalı	1	2	3	
4	Avrupa Birliği'nin Birleşmiş Milletler {13}Güvenlik Kurulunda kendi yeri olmalı	1	2	3	
5	Tarafsızlık için söz veren üye ülkelerin {13}Avrupa Birliği dış politikasında söz hakkı olmalı	1	2	3	
6	Avrupa Birliği'nin dış politikası, Amerika Birleşik Devletlerinin dış politikasından bağımsız olmalı	1	2	3	
7	Avrupa Birliği, bazı üye ülkelerin isteklerine ters düşse bile her üye ülkede İnsan Haklarını garanti altına almalı	1	2	3	
8	Avrupa Birliği, bazı diğer ülkelerin isteklerine ters düşse bile dünya genelinde İnsan Haklarını garanti altına almak için çalışmalı	1	2	3	
9	Avrupa Birliği, Avrupa Birliği dışındaki insanlara karşı ortak göç politikasına sahip olmalı	1	2	3	
10	Avrupa Birliği, sığınma hakkı isteyenlere karşı ortak bir sığınma politikasına sahip olmalı	1	2	3	
EB61 Q30 TREND					

S40	Sizce, Avrupa savunma politikasını ilgilendiren kararlar milli hükümet tarafından mı, NATO tarafından mı, yoksa Avrupa Birliği tarafından mı verilmelidir?				
	TEK CEVAP ALIN				
	Milli hükümet				1
	NATO				2
	Avrupa Birliği				3
	Diğer (Anketör dikkat bu şıkkı okumayınız)				4
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)				5
EB61 Q31 TREND					
S41	Sizce, Amerika Birleşik Devletleri'nin aşağıdaki konularda oynamaya eğilimli olduğu rol olumlu mu, ne olumlu ne olumsuz mu ya da olumsuz mu?				
	OKUYUNUZ	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Bilmiyor/ Cevap yok
1	Dünyada barış	1	2	3	4
2	Terörle mücadele	1	2	3	4
3	Dünya ekonomisinin büyümesi	1	2	3	4
4	Dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele	1	2	3	4
5	Çevrenin korunması	1	2	3	4
EB60.1 Q47 TREND					

S42	Sizce, Avrupa Birliği aşağıdaki konularda olumlu bir rol mü, ne olumlu ne olumsuz bir rol mü yoksa olumsuz bir rol mü oynamaya eğilimli?					
	OKUYUNUZ	Olumlu	Olumsuz	Ne olumlu ne olumsuz	Bilmiyor/ Cevap yok	
1	Dünyada barış	1	2	3	4	
2	Terörle mücadele	1	2	3	4	
3	Dünya ekonomisinin büyümesi	1	2	3	4	
4	Dünyadaki yoksulluğa karşı mücadele	1	2	3	4	
5	Çevrenin korunması	1	2	3	4	
EB60.1 Q48 TREND						

SPLIT BALLOT A						
S43A	Yakın gelecekte kendinizi nasıl görüyorsunuz?					
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİN. ŞIKLARI OKUYUN. TEK CEVAP ALIN					
	Yalnızca Türk olarak					1
	Türk ve Avrupalı olarak					2
	Avrupalı ve Türk olarak					3
	Yalnızca Avrupalı olarak					4
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)					5
EB61 Q38 ballot A TREND						
SPLIT BALLOT B						

S43B	Yakın gelecekte kendinizi nasıl görüyorsunuz?					
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİN. ŞIKLARI OKUYUN. TEK CEVAP ALIN					
	Yalnızca Türk olarak					1
	Önce Türk sonra Avrupalı olarak					2
	Önce Avrupalı sonra Türk olarak					3
	Yalnızca Avrupalı olarak					4
	Türk olduğum kadar Avrupalı olarak					5
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)					6
EB61 Q38 ballot B TREND MODIFIED						

S44a	Genelde, demokrasinin Türkiye’de işleyişinden.....					
------	--	--	--	--	--	--

S44b	Genel olarak düşündüğünüzde Avrupa Birliği’ndeki demokrasinin işleyiş şekli ile ilgili					
	KART GÖSTERİN					
	OKUYUN		S44a		S44b	
			Türkiye’de		Avrupa Birliği’nde	
	Çok memnunum		1		1	
	Memnunum		2		2	
	Pek memnun değilim		3		3	
	Hiç memnun değilim		4		4	
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)		5		5	
EB61 Q39a Q39b TREND						

S45	(.....) olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu, çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?
-----	---

ANKETÖR DİKKAT!! SORU 1'de BELİRTİLMİŞ OLAN MİLLİYET SORGULANACAK. TEK CEVAP ALINIZ

Çok gurur duyuyorum	1
Biraz gurur duyuyorum	2
Pek gurur duymuyorum	3
Hiç gurur duymuyorum	4
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	5

EB60.1 Q44 TREND

S46	Peki, Avrupalı olmaktan ne derece gurur duyduğunuzu, çok gurur duyuyorum, biraz gurur duyuyorum, pek gurur duymuyorum veya hiç gurur duymuyorum ifadelerini kullanarak belirtir misiniz?
-----	--

TEK CEVAP ALINIZ

Çok gurur duyuyorum	1
Biraz gurur duyuyorum	2
Pek gurur duymuyorum	3
Hiç gurur duymuyorum	4
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	5

EB60.1 Q45 TREND

S47	İnsanlar yaşadıkları şehre, kasabaya, köye, bölgeye, ülkeye veya Avrupa'ya farklı derecelerde bağlılık hissederler.ne derece bağlılık hissettiğinizi lütfen belirtir misiniz?
-----	--

KART GÖSTERİN

	OKUYUN	Çok Bağlı	Oldukça Bağlı	Çok Bağlı Değil	Hiç Bağlı Değil	Bilmiyor/Cevap Yok
a	Şehrinize/ kasabanıza/ köyünüze	1	2	3	4	5
b	Bölgenize	1	2	3	4	5
c	Türkiye'ye	1	2	3	4	5
d	Avrupa'ya	1	2	3	4	5

EB60.1 Q46 TREND

DEMOGRAFİ SORULARI										
D1	Politik konularda insanlar “sağ” ve “sol” ‘dan bahsederler. Kendi görüşlerinizi bu ölçekte nereye koyardınız?									
ANKETÖR DİKKAT! KART GÖSTERİN. HERHANGİ BİR YÖNLENDİRMEDE BULUNMAYIN, GÖRÜŞÜLEN KİŞİ SORUYU YANITLAMAKTA TEREDDÜT EDERSE SORUYU YENİDEN YÖNELTİN										
Sol										Sağ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Cevap vermeyi reddetti										11
Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)										12
EB61 D1 DEMO TREND										
D7	Şu anki durumunuzu en iyi açıklayan numarayı bana belirtir misiniz?									
ANKETÖR DİKKAT! KART GÖSTERİN ve ŞIKLARI OKUYUN. TEK CEVAP ALIN										
Evli										1
Tekrar evlenmiş										2
Bekar, şu anda partneriyle birlikte yaşıyor										3
Bekar, hiç bir partnerle birlikte yaşamamış										4
Bekar, daha önce bir partnerle birlikte yaşamış fakat şimdi yalnız yaşıyor										5
Boşanmış										6
Ayrı										7
Dul										8
Diğer (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)										9
Cevap vermeyi reddetti (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)										10
EB61 D7 DEMO TREND										
D8	Tam zamanlı öğrenciliği bitirdiğinizde kaç yaşındaydınız?									
HALEN ÖĞRENCİ İSE 00 KODLAYINIZ										
EB61 D8 DEMO TREND										
D10	CİNSİYET									
ERKEK										1
KADIN										2
EB61 D10 DEMO TREND										
D11	Kaç yaşındasınız?									
EB61 D11 DEMO TREND										

D15b YALNIZCA D15a'da 1-4 ARASI YANIT VERİLDİYSE, YANI KİŞİ ŞU ANDA ÜCRETLİ BİR İŞTE ÇALIŞMIYORSA SORULACAK		
D15a	Şu andaki işinizi öğrenebilir miyim?	
D15b	Geçmişte hiç ücretli bir işte çalıştınız mı? Son işiniz neydi?	
	D15a	D15b
	Şu andaki işim	Eski işim
ÇALIŞMIYOR		
Şu anda bir işi olmayan ve evin genel alışverişinden ve bakımından sorumlu kişi	1	1
Öğrenci	2	2
İşsiz ya da geçici olarak çalışmıyor	3	3
Emekli ya da sağlık nedeniyle çalışmıyor	4	4
KENDİ HESABINA ÇALIŞAN		
Çiftçi	5	5
Balıkçı	6	6
Profesyonel (avukat, doktor, muhasebeci, mimar..)	7	7
Esnaf, zanaatkar, diğer kendi hesabına çalışan	8	8
Şirket sahibi, iştirakçi (tek sahip ya da ortak)	9	9
ÜCRETLİ ÇALIŞAN		
Ücretli profesyonel (doktor, avukat, muhasebeci, mimar)	10	10
Üst düzey yönetici (Yönetim Kurulu Başkanları, genel direktörler, diğer üst düzey yönetici)	11	11
Orta kademe yönetici, diğer yönetici (departman sorumlusu, ilk kademe yönetici, öğretmen, teknisyen)	12	12
Çoğunlukla masa başında iş yapan	13	13
Çoğunlukla seyahat halinde iş yapan (satış sorumlusu, şoför gibi, ...)	14	14
Çoğunlukla masa başında değil de hizmet vererek iş yapan (hastane, restoran, polis, itfaiye çalışanı gibi, ...)	15	15
Supervizör	16	16
Vasıflı işçi	17	17
Diğer (vasıfsız) işçi, hizmetli	18	18
HİÇ ÜCRETLİ İŞTE ÇALIŞMAMIŞ		
	19	19
EB61 D15a D15b DEMO TREND		
D25	Yaşadığınız yeri size okuduğum şıklardan hangisi en iyi tanımlamaktadır?	
ŞIKLARI OKUYUNUZ		
		1
	Kırsal alan veya köy	2
	Küçük veya Orta ölçekli il	3
	Büyük ölçekli il	4
	Bilmiyor / Cevap yok (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)	
EB61 D25 DEMO TREND		
D40a	Hanenizde 15 yaş ve üzeri, kendiniz dahil kaç kişinin yaşadığını söyler misiniz?	
YAZINIZ		
EB62.0 D40a DEMO NEW		

D40b	Hanenizde 10 yaş altı kaç çocuğun yaşadığını söyler misiniz?			
	YAZINIZ			
	EB62.0 D40b DEMO NEW			
D40c	Hanenizde 10 ila 14 yaşlarında kaç çocuğun yaşadığını söyler misiniz?			
	YAZINIZ			
	EB62.0 D40c DEMO NEW			
D41	Doğum yerinizi öğrenebilir miyim?			
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİN. ŞIKLARI OKUYUNUZ. TEK CEVAP ALINIZ			
	Türkiye			1
	Avrupa Birliği üyesi bir ülke			2
	Avrupa, ancak Avrupa Birliği üyesi bir ülke değil			3
	Asya, Afrika ya da Latin Amerika			4
	Kuzey Amerika, Japonya ya da Okyanusya			5
	Cevap vermeyi reddetti (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)			6
	EB62.0 D41 DEMO NEW			
D42	Şimdi okuyacağım önermelerden hangisi sizin durumunuzu en iyi açıklamaktadır?			
	ANKETÖR DİKKAT!!! KART GÖSTERİN. ŞIKLARI OKUYUNUZ. TEK CEVAP ALINIZ			
	Annem ve babam Türkiye’de doğmuşlar			1
	Ebeveynlerimden biri Türkiye’de diğeri Avrupa Birliği üyesi olan bir ülkede doğmuş			2
	Hem annem hem babam Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerde doğmuşlar			3
	Bilmiyor/ Cevap vermeyi reddetti (Anketör Dikkat! Bu şıkkı okumayınız)			6
	EB62.0 D42 DEMO NEW			
	Görüşme Protokolü			
P1	GÖRÜŞME TARİHİ			
		Gün		Ay
	EB61 P1			
P2	Görüşmenin başlangıç saati			
	24 saatlik zaman aralığını kullanın			
		Saat		Dakika
	EB61 P2			
P3	GÖRÜŞMENİN SÜRESİ			
		Dakika		
	EB61 P3			
P4	Görüşme sırasında siz dahil kaç kişi vardı?			
	İki (anketör dahil)			1
	Üç			2
	Dört			3
	Beş ya da daha fazla			4
	EB61 P4			

P5	Görüşülen kişinin işbirliği düzeyi		
	Mükemmel		1
	İyi		2
	Orta		3
	Kötü		4
	EB61 P5		
P6	YERLEŞİM YERİNİN BÜYÜKLÜĞÜ		
	EB61 P6		
P7	BÖLGE KODU		
	EB61 P7		
P8	POSTA KODU		
	EB61 P8		
P9	ÖRNEK NOKTASI KODU		
	EB61 P9		
P10	ANKETÖR KODU		
	EB61 P10		
P11	AĞIRLIK KATSAYISI		
	EB61 P11		
P12a	Hanenizde sabit hatlı telefon var mı?		
P12b	Hanenizde cep telefonu var mı?		
		P12a	P12b
		Sabit Hatlı	Cep telefonu
	Evet	1	1
	Hayır	2	2
	EB61 P12		
P13	GÖRÜŞMENİN HANGİ DİLDE GERÇEKLEŞTİĞİ		
	Türkçe		1
	Diğer		2
	EB61 P13		